

DEVİRİMCİ
emek

16

KIVILCIM 1996 II

FABRİKALAR, TARLALAR, SİYASİ İKTİDAR, HER ŞEY EMEĞİN OLACAK!..

KÜRT VE TÜRK HALKLARI

İÇ SAVAŞI

KAZANMALIDIR!...

**GENÇ YOLDAŞ
EKİNİ İSTİYİNİZ**

Devrimci Emek
Aylık Sosyalist Dergi
Yıl: 3, Sayı: 16 Aralık 1992

Sahibi: Emek Yayıncılık Adına
Hüseyin DURMAZ

Genel Yayın Yönetmeni
M. Reşat GÜVENİLİR

Yazı İşleri Müdürü
Hüseyin DURMAZ

Abone Koşulları

Yurtiçi
6 Aylık 50.000 TL
1 Yıllık 100.000 TL
Yurtdışı
6 Aylık 60 DM.
1 Yıllık 120 DM

Hesap No

Hüseyin DURMAZ
Yapı Kredi Bankası
Aksaray/İST. Şubesi 75098-4

Adres

Merkez Şube
İnebey Mah. Küçükklanga Cad.
Hügel Apt. No: 19 K. 4
Aksaray / İSTANBUL

Tel: 529 94 46

İzmir Şubesi

850. Sok. 3. Beyler
Yaparsoy İşhanı No: 31/401
Konak / İZMİR

Temsilcilikler

Avrupa Temsilcisi
Selahattin KARATAŞ
İsviçre Temsilcisi
Haşim YORULMAZ
Almanya Temsilcisi
Mehmet KÖMÜRCÜ

Baskı

Aydınlar Matbaacılık
Tel: 522 86 14-15-16
Şirinevler / İSTANBUL

Genel Dağıtım: YAY-SAT AŞ.

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi- IV	2
TC Bir Din Devletidir.....	7
Uluslararası Durum ve Emperyalizmin Çelişkileri	9
Sınıf Mücadelesi	13
Avrupa'dan	18
Gündem.....	19
İşçi-Sendika	26
Kamu Çalışanları	32
Haber-Mektup	36
Çeviri	41
Anma.....	44

Sunu,

Yeni bir sayımızda yeniden buluşmanın gururuyla, kwancıyla merhaba,

Dergimiz sayfalarında daha önce yaptığımız tespitler bugün birer birer yaşam tarafından doğrulanıyor. Bu hükümet daha kurulmadan önce; TC tarihinin en kanlı, en terörcü hükümeti olacağını söylemiştik; bugün gerek Kürdistan'da süren açık savaşta, gerek Türkiye'de gözaltına alıp katletmelerle, sokak infazlarıyla, toplumsal katmanların en küçük demokratik-ekonomik istemlerinin üzerine zorla, baskıyla, terör yöntemleriyle giderek bunu ispatlamıştır. Mücadele daha da sertleşecek demiştik; bugün ülkelerimizde süren iç savaş bu tespitin ne kadar isabetli olduğunu açıkça gösteriyor. Mücadele, ölüm dahil her şeyi göze alanların omuzlarında yükseliyor.

Dergimizin 15. sayısı «TC devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü aleyhine propaganda yapıldığı» gibi ne anlama geldiği dahi belli olmayan bir gerekçe ile DGM tarafından toplatıldı. «Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi» başlıklı yazı dizimizin 15. sayıda yayınlanan bölümü için yazarımız Uğur Gündüz ve Yazı İşleri Müdürümüz Hüseyin Durmaz hakkında dava açıldı. Daha önce 5. sayımız hakkında açılan bir dava sonuçlandı. Dergimiz sahibi ve yazı işleri müdürü Hüseyin Durmaz hakkında 83.000.000 TL. para cezası, 5,5 ay da ağır hapis cezası verildi.

Bu toplatmalar ve onların mahkemeleri tarafından verilen cezalar, toplum üzerinde estirilen terörün bir parçasıdır. Ancak biz daha önce belirttiğimiz bir konuyu yeniden belirtelim: Ne bu güne kadar uygulanan baskılar, ne de bundan sonra uygulanacaklar bizleri yıldıramaz. Türkiye ve Kürdistan'da emekçi halklarımızın mücadelesi varoldukça biz de varolacak, bu mücadelenin sesi, soluğu olmaya devam edeceğiz.

Geçen sayımızda Tüm Maliye Sen kongresi ile ilgili haber yazı nedeniyle bütün okurlarımızdan ve Tüm Maliye Sen'li arkadaşlarımızdan özür dileriz. Girmemesi gereken bu yazı bir yanlışlık sonucu yayına girdiği için yanlışlıklarla dolu.

Faşist TC, Güney Kürdistan'a her türlü toplu imha silahları ile saldırıp, bütün savaş kurallarını çiğneyerek halkı katletti. Şimdi «İç Harekât»a yöneliyor. Emekçi halklarımıza yönelen bu açık saldırının karşısına bütün güçle çıkılmalı, faşizmin anladığı tek dil olan örgütlü ve kitlesel şiddet bütün devrimci araçlarla uygulanıp bu saldırı püskürtülmeli. Önümüzde ertelenemez ve âcil bir biçimde duran bu görev bir an dahi geciktirilmeden yerine getirilmeli, emekçi halklarımız iç savaşı kazanarak kendi kurtuluşlarını yaratmalıdır.

Yeni sayımızda yeniden buluşmak dileğiyle...

DEVİRİMCİ
emek

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-IV

Uzun bir geçmişi olmakla birlikte, proletaryanın, burjuvaziye karşı sınıf mücadelesi eksiksiz ve tam bir gelişim gösteremedi. Daha önceki yazılarda bunun nesnel nedenleri üzerinde durduk. Türkiye'deki proletarya mücadelesinin olması gereken düzeyde olmamasının nedenlerinden biri de öznel olandır. Bilindiği gibi sınıf mücadelesi (proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesi) pratik (ekonomik), politik ve teorik mücadele bütünlüğünü içerir. Bu bütünlüklü mücadelenin kendisinin gelişimi kapitalist ekonomik koşulların gelişim düzeyine bağlıdır. Ancak, sınıfın sınıfa karşı mücadelesinin aynı zamanda öznel etkenleri de içerdiği bir gerçektir.

Türkiye proletaryasının, kapitalist sınıfa karşı verdiği mücadelenin bütün yönleriyle tam bir gelişim gösterememesinin bir nedeni de reformizmdir. Türkiye proletarya hareketi içerisindeki reformizmi bilmeden, sınıf mücadelesinin neden tam bir gelişim gösteremediğini anlamak olanaklı değildir. Bu yazının konusu proletarya hareketi içindeki reformizmi, ekonomik temelleri, tarihsel koşulları ve mücadeleye verdiği tahribatı irdelemektir.

REFORMİZMİN EKONOMİK VE TARİHSEL KOŞULLARI

Türkiye proletarya hareketi içindeki reformizmin uzun bir geçmişi var. Reformizm on yıllar boyu inatçı olarak direnmiş ve şimdiye kadar yaşayagelmıştır. Proletarya hareketi içinde bu kadar uzun süre yaşayabilen reformizmin ekonomik temelleri var. Bunları bilmek gerekiyor. Şimdiye kadar sosyalist hareket, reformizmi ekonomik temellerinden bağımsız olarak ele aldı. Böyle olunca reformizm üzerine kesin bir değerlendirme yapamadı. Proletarya hareketi içindeki reformizmin başlıca iki nedeni ve temeli vardır.

Bunlardan ilki, Türkiye'de bir burjuva demokratik devrimin yapılmamış olmasıdır. Burjuva sınıf feodalizme karşı bir demokratik burjuva devrimine girişmeden, feodal toprak sahipleriyle uzlaşarak kapitalizmi evrimci bir tarzda egemen kıldı. Sermaye sınıfı, kapitalist üretim biçimini, bir burjuva demokratik devrim yapmadan yerleştirdi. Sonuçta burjuvazi ve kapitalist üretim biçimi egemen duruma gel-

di. Ancak, bu süreç çok sancılı ve acılı olmuştur. Emekçi sınıflar hem kapitalizmin baskıları altında acı günler yaşadılar ve hem de feodal üretim biçiminin geç çözülmesinin acısını çekti. Öyle ki Cumhuriyetin ilk yıllarında, o zaman ki sosyalist hareket mücadelenin daha az sancısız gelişmesi için anti-feodal mücadeleyi temel mücadele perspektifi haline getirdi. Onlara göre eğer feodal üretim ilişkileri bir devrim yoluyla tasfiye edilirse, Türkiye'de halk kitleleri demokratik ve özgür bir ortama kavuşacaklardır. Burada ne 1848 Almanya'sının koşulları var ne de 1917 Şubat öncesi Rusya'nın kölelik kalıntılarının ve serflikin olduğu koşullar. Bu ülkelerden farklı olarak Türkiye'de burjuvazi iktidarda idi. Kapitalist üretim ilişkileri ise, sürekli olarak gelişiyor ve yoğunlaşıyordu. Eski sosyalistler hep burjuvaziye rağmen bir burjuva demokrasisi için mücadele ettiler. Her ne kadar bir anti-feodal devrimden söz ediliyorduydu da, bu "devrim" egemen olan burjuva sınıfa karşı yönelmediği için, sonuçta kapitalist düzen sınırları içinde kalan bir demokratik reformdan öte bir şey değildi.

Eski sosyalistlere göre Kurtuluş savaşıyla başlayan burjuva devrimi, daha sonra yarı yolda kalmıştı, şimdi yarı yolda kalan, tamamlanmayan bu devrimi tamamlamak gerekiyordu. Göremedikleri şey şuydu, burjuvazi bir burjuva demokratik devrime yönelmemişti ancak, burjuvazi iktidara gelmişti. Kapitalist üretim ilişkileri devamlı olarak yaygınlaşıyordu. Sermaye birikimi daha da büyüyerek kapitalizmi tüm alanlara doğru geliştiriyordu. Eski sosyalistler kapitalizmin yalnızca Fransız usulü gelişimini anlıyorlardı. Yani bir burjuva devrim yapılacak ve bu devrim proletaryanın devrimine yol açacaktı. Oysaki aynı zamanda kapitalizmin gelişiminde bir de Almanya usulü vardı. Yani burjuva devrimin sonuna kadar götürülmeden, feodal soylularla uzlaşarak kapitalizmin süreç içinde evrimci olarak yerleştirilmesi. Tarihsel gelişme göstermiştir ki, burjuvazinin iktidara gelişinin ve kapitalist üretim biçiminin egemen üretim biçimi haline gelmesinin tek yolu ve biçimi yoktur. Burjuva üretim ilişkilerini gerçekleştiren burjuvazi, bu üretim ilişkilerini çeşitli yol ve biçimlerle geliştirebilmiştir.

Eski sosyalistler bunu kavrayamadılar. Diyalek-

tiği bilmiyorlardı. Ülkelerin somut ekonomik ve tarihi koşullarının somut irdelemesini yapamadılar. Bundan dolayı Türkiye'de zaten gelişmekte olan kapitalist üretim ilişkilerini geliştirmek için önlerine koydukları anti-feodal mücadeleyle uğraşırken ömürleri gelip geçti.

Türkiye'nin emperyalizme olan bağımlılığının belirgin olarak öne çıkmasıyla birlikte anti-feodal mücadeleye bir de anti-emperyalist mücadele eklendi. Böylece daha sonra "tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye" sloganı biçiminde ortaya konan MDD, yakın zamana kadar sosyalist hareketin temel stratejisi oldu. TİP'in kurulmasıyla birlikte, TİP bir "sosyalist devrim"den söz etmekle birlikte esasında bu oportünist partini söylediği bir "devrim" değil reformlar dizisiydi. Türkiye'nin kapitalist yoldan kalkınma planlarını hazırlayan bu partiden başkası değildi. Türkiye sosyalist hareketi yarım yüzyıldan fazla bir süre bir burjuva demokratik ortam için mücadele etti. Önerdikleri bir devrim değil reformdu. Demokratik reformlar ister politik alanda olsun, isterse ekonomik alanda olsun yakın zamana kadar tüm sosyalist hareketin temel mücadelesi hedefi olarak kaldı. Türkiye proletarya hareketi içinde ki reformizm on yıllar boyu işte bu ekonomik koşullara dayanarak yaşadı.

İkinci neden, birinci nedenin sonucu olarak Türkiye'nin bir küçük burjuvalar ülkesi olmasıdır. Kapitalist üretim biçimi süreç içinde tüm alanlarda egemen üretim biçimi durumuna gelmekle birlikte, kapitalist ilişkilerin tam bir gelişkinlik içinde olmaması, kapitalizm öncesi ilişkilerin varlığını sürdürmesi sonucu kırdı ve kente yüksek oranda küçük mülk sahiplerinin varlığına tanık olduk. Gerçi kent ve kırlardaki küçük mülk sahipleri artık kapitalizmin tamamlayıcı parçası durumundalar. Buna rağmen, küçük mülk sahipleri bir önceki dönemden kalmadır. Ekonominin kendi gelişimi sonucu Türkiye tam bir küçük burjuvalar ülkesidir. Reformizm, sınıfsal ve toplumsal temel olarak buradan beslenmiştir. Kapitalizmin gelişimi, sermayenin birikiminin artması ve tekelciliğin ortaya çıkmasıyla birlikte giderek sayıları devamlı azalmakla birlikte, gene de küçük burjuvazi nüfusun çok önemli bir bölümünü oluşturuyor. Küçük burjuvazi sınıfsal konumu gereği sürekli istikrarsızlık ve tutarsızlık içinde olmuştur. Bir yandan kendini mahveden büyük sermayeyi görüyorlar ve ona karşı mücadelenin gereğini anlıyorlar öte yandan; küçük mülk sahipliği konuları, yani son çözümlemede burjuva olmaları

onları bu mücadelede tutarsız ve istikrarsız bir konuma düşürüyor. Türkiye'de sosyalist mücadeleyi uzun süre temsil eden aydınlar ya küçük burjuva kökenlidir ya da doğrudan kendileri küçük burjuvadır. Onlar, sosyalizme yönelmelerine rağmen toplumsal olarak bir küçük burjuva olarak kaldılar. Onlar, toplumsal konumları gereği proletaryanın toplumsal devrimini savunamazlardı.

Proletarya hareketi içinde reformizmi temsil eden örgütler sürekli değiştiler, her seferinde yeni isim ve yöntemlerle karşımıza çıktılar. Reformizmin proletarya hareketi içinden sökülüp atılmamasının nedeni yukarıdaki nedenlerdir. Türkiye bir küçük burjuvalar ülkesi olarak kaldığı taktirde ve bunun ekonomik temelleri çözülmediği taktirde reformizm yaşamaya devam edecektir. Hep düşünmüştür, bir TKP bir TİP ve buna benzer reformist hareketler nasıl oluyorda on yıllar boyu ayakta kalabiliyorlar ve inatla direniyorlar. Bu reformist partilerin sadece burjuvazi karşısında değil aynı zamanda proleter devrimciler karşısında direnmelerinin nedeni ne olabilir? İşte bu nedenler yukarıda gösterdiğimiz nedenlerdir. Bu partiler yakın zamanda çöktüler. Yerlerine yeni biçimler altında aynı reformizmi sürdüren başkaları çıktılar. Demek ki bu eğilimi yaşatan toplumsal ve politik koşullar varlığını sürdürmeye devam ediyor.

Proletarya hareketi içindeki reformizmin bir diğer nedeni kentlerdeki küçük burjuva konformist yaşamıdır. Kentlerde yaşayan küçük burjuva sol aydınlar, genel olarak şu alanlarda bulunurlar. Yayıncılık, basım, burjuva medya faaliyetlerine bağlı alanlar, meslek olarak teknik alanlar, sendikaların yönetici organları vs. yaşam tarzı olarak tamamen küçük burjuva yaşam sürdürün sol küçük burjuva aydınlar, toplumsal konumlarının yitirilmemesi için bu toplumsal konuma uygun olarak işçi sınıfı hareketi içinde reformizmi temsil ederler. Bunlar aynı zamanda burjuva legalizmi tarafından beslenirler.

Kesintisiz olarak sosyalizme varacak olan proletarya hegemonyasındaki Demokratik Halk Devrimi ile sermayenin egemenliği yıkılarak Türkiye demokratik ve özgür bir ortama kavuşur. Böylece küçük burjuva reformizminin politik temeli ortadan kalkar. Bunun ekonomik temelleri ise sosyalizme doğru büyüme süreci içinde ortadan kalkar.

REFORMİZMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Küçük burjuva sosyalizmi türünden politik hareketler, Osmanlı devletinin son dönemlerinde görül-

mekle birlikte, sosyalist hareket örgütlü olarak 1920'lerde TKP olarak kuruldu. TKP kurtuluş savaşı yıllarında kurulmakla birlikte, Kurtuluş içinde etkin bir rol oynayamamıştır. Bu parti belli sayıdaki işçi kitlesine dayanmakla birlikte sınıfsal karakter olarak küçük burjuvadır, aydındır. Bu dönemin komünistlerinin lider kadrosunun kırımından sonra parti dağılmış ve çeşitli parçalara bölünmüştür. TKP ve türevleri on yıllar boyu işçi sınıfı ve emekçi köylülük içinde herhangi bir varlık gösteremediler. TKP bir parti olarak işçi sınıfını marksist-leninist bilinçle donatıp eğitmek yerine, işçi sınıfını Kemalistlerin yedeği durumuna düşürmüştür. Bundan dolayı da proletaryanın hem bilincini karartmış ve hem de mücadelenin yönünü saptırmıştır. TKP ve türevleri burjuva iktidar, Kemalist diktatörlük ve ülkenin ekonomik toplumsal durumunu doğru olarak kavrayamadıkları için yanlış sonuçlara ulaşıyorlardı. Dönemin komünistleri her zaman burjuvazi ile uzlaşma içinde oldular.

Reformistler on yıllar boyu proletarya içinde bir varlık olmadılar ne zaman bir güç haline geldiler, o zaman da bu güçlerini devrime karşı kullandılar. Reformizm TİP'le en etkin ve kitlesel dönemlerinden birini yaşadı. TİP "herkese iş, köylüye toprak" sloganıyla o günkü koşullarda büyük bir emekçi kitlesinin desteğini aldı. TİP politik olarak reformist ve mücadele perspektifi olarak da parlamentaristti. Bu oportünist parti kendiliğinden yükselen işçi sınıfı hareketinin yönünü burjuva parlamentosunda bir kaç "sandalye" olarak gösteriyordu. İlk önemli uyanış içinde olan işçi sınıfı, TİP'in reformist-parlamentarist politikasının kurbanı oldu. TİP böylece kapitalist düzenden kaynaklanan ve kapitalizme karşı yönelen proleter ve emekçi hareketinin hedefini saptırıp, bu hareketi düzen içi bir reform hareketini dönüştürdü. Bu dönemde TİP'e alternatif olan MDD reformculuk ve parlamentarizm konusunda TİP'ten öz olarak önemli bir farklılık göstermemekle birlikte, daha sonra MDD, hareketi sol radikal çıkışların yatağı oldu.

Devrimci mücadelenin ortaya çıktığı 68'lere doğru, önce Dev-Genç, daha sonra THKO ve THKP-C devrimci eylemlerine kadar işçi hareketine egemen olan reformizm-parlamentarizmdi. Dev-Genç, THKO ve THKP-C nin mücadeleleriyle Türkiye'de yeni bir çıkış açıldı.

Reformist hareket en büyük atağını 73'ten sonra yaptı. Önce küçük burjuva aydınları yanına alan reformizm, ardından sendikacıları "tepeden inme"

yöntemlerle yanına çekti. 75'li yıllara gelindiğinde reformizm DİSK'te tamamen egemen duruma gelmişti. Reformizm proletaryaya, devrime ve devrimci harekete en büyük kötülüğü bu dönemde yaptı. Burjuva uzlaşmacı oportünistler, ele geçirdikleri sendikal mevzileri, devrimci işçileri fabrikalardan temizlemek için kullandılar. İşçileri devrimcilere karşı kışkırttılar. Reformistler işçi sınıfı içindeki burjuvazinin ajanları gibi çalıştılar. Görevleri, devrimcilerin sendikaların yönetimine gelmelerini engellemek ve ihbar edip, işyerinden attırmaktı. Reformistlerin ihbarları sonucu binlerce devrimci işçi işyerlerinden atıldı. Reformistler devrime karşı eylemlerini tüm kitle örgütlerinde de sürdürdüler. Reformistler, devrimcilere karşı mücadele ederken, işçileri de sermayenin diktası altına sokuyorlardı. Burjuva liman, onlar için en güvenli limandı. Hemen hemen tüm kapitalist ülkelerde reformizm, işçi sınıfı hareketine zarar vermiştir, ancak Türkiye'deki reformizm devrimci harekete karşı düşmanlık, burjuvaziye de uşaklık yaptı. Onlar burjuvaziye uşaklık yaptıkça, burjuvazi tarafından beslendiler, geliştiler, olgunlaştılar ve gelinen noktada tam anlamıyla burjuvaziye sığındılar. Şimdi burjuva saflarda, proletarya saflarına karşı salvo atış yapıyorlar. TKP, TİP, TSİP vb. reformistlerin yaptıklarına baktığımızda reformizmin karşı-devrimci bir rol üstlendiğini daha açık olarak görebiliyoruz.

REFORMİZMİN KEMALİZMLE İLİŞKİSİ

Çıkışından bu yana her zaman Kemalizmin etkisinde olan reformizm, kemalizmin yedeği ve destekçisi oldu. Bunun nedeni, reformizmin küçük burjuva doğasına uygun olarak kemalist diktatörlüğün sınıfsal ve politik çözümlemesini yapamamasıdır. Reformistlere göre, kemalizm ilerici anti-empyralist bir iktidardır. Gene onlara göre kemalist hareket "kuvva-i Milliye" hareketidir, devrimcidir. Bunun için eski sosyalistler kendilerini "kuvva-i Milliye" hareketi olarak görür ve nitelendirirlerdi. Birinci kuvva-i milliye hareketi yarı yolda kalmış, reformistler kendilerin yarı yolda kalan bu hareketi kaldığı yerden alıp amacına ulaştırmayı görev edindiler. Kendilerine "eski tüfek" diyen bu burjuva uzlaşmacıları, başka bir ifade ile "ikinci kuvva-i milliyecileri" kendilerini bu milli göreve öyle adadılar ki, ileri hareketi "milli kuvvet" olarak gördükleri TC ordusundan bekler oldular. Hatta içlerinde 1960'taki askeri darbeyi "ikinci kuvva-i milliye hareketi" olarak görüp selamlayan bile oldu. Aynı burju-

va ulusalcı yaklaşım reformistlerin gözlerini öylesine kapatmıştı ki, 12 Mart Askeri Faşist diktatörlüğünü bile zamanında doğru çözümleyemediler ve halk kitlelerinin zamanında tavır almasını engellediler. Reformistler, Kürt halkı ve tüm halklar üzerinde baskı uygulayan gerici, şoven, ırkçı, işgalci Türk ordusunu halkın yanında bir ordu gibi gösterdiler. Bunun sonucu olarak da halk kitlelerin devletin temel kurumu olan, baskı aygıtı olan Türk ordusunu "ilerici" bir güç olarak gösterdiler. 1970'lere kadar sokaklarda "ordu-geçlik, el ele milli cepheye" şoven sloganı "ilerici bir slogan olarak atıldı. Ordunun yanında yer alan bir "ilerici" hareket düşünün(!) Bizim "milli sosyalistlerimiz" on yıllar boyu halk kitlelerinin hedefini işte böyle saptırdılar.

Burjuva uzlaşmacı "eski tüfekler" gerici burjuva diktatörlüğü olan Kemalist iktidarın bir teşhirine gidemediler. Onların gözünde Kemalizm ileriye temsil ediyordu. Bundan dolayı da on yıllar boyu "ilericilik" misyonu gerici bir burjuva hareketi olan kemalizme kaldı(!). Reformistler, gerici burjuva iktidarını halkın "ilerici" iktidarı olarak gösterirken, bunu, sosyalizm adına yapıyorlardı. Küçük burjuva sosyalistleri Kemalist iktidarı halka "ilerici" iktidarı olarak gösterirken, bunu yapmakla, halk kitleleri üzerindeki kemalist burjuva hegemonyanın pekişmesini de sağlamış oldular. Eğer küçük burjuva sosyalizmi olmasaydı, kemalizmin kitleler üzerindeki politik hegemonyası bu kadar uzun süremezdi.

Sosyalistler burjuva partilerinden ayrı bir parti biçiminde örgütlenmişlerdi. Ancak, ayrı parti ile ortaya çıkmaları, onların burjuvaziyle bağlarını kopardıkları ve burjuvaziye karşı bir politik çizgi izledikleri anlamına gelmedi. Reformistler ayrı bir parti ile burjuva propagandası yapıyorlardı. Tam yarım yüzyıl boyunca burjuvaziden bağımsız bir işçi hareketinin ortaya çıkmamasının temel nedeni, işçi sınıfı adına davranan oportünistlerin her zaman burjuvazi ile birlikte davranma çabalarıydı. Bu durum, burjuva ulusal kurtuluşçuluğun yaşandığı tüm ülkelerde görülen bir durumdur. Örnek olarak Mısır, Suriye, Irak, Cezayir, Hindistan gibi ulusal kurtuluş sonucu kurulan devletlerde, ulusal burjuva güçler, tüm toplum üzerinde uzun süre hegemonya kurdular. Buralarda bulunan Komünist partileri de bu burjuva hegemonyayı kabul etmişlerdir. Yakın bir örnek olarak Irak ve Suriye'deki Baas diktatörlüğü buralardaki komünist partiler tarafından "ilerici, anti-emperyalist" olarak görüldü ve desteklendi. Dolayısıyla bu ülkelerde proleter hareket bağımsız

bir gelişim gösteremedi. Irak ve Suriye de burjuvazi nasıl ki Baas iktidarları sayesinde proletarya hareketini kontrol altında tuttuysa aynı biçimde bizde de, sermaye sınıfı, Kemalist iktidar aracılığı ile Türkiye proletarya hareketini on yıllar boyu kontrol altında tutmuştur.

Heryönden burjuvazinin etkisi altında kalan, gerici burjuva diktatörlüğün baskılarına boyun eğen reformist hareket, ulusal sorunda da kendi burjuvazisi ile ortak davrandı. Şoven Türk burjuvazisi 1920-1940 yılları arasında geniş kapsamlı bir Kürt soykırımı yapıp, kalanları koyu bir ulusal baskı altında tutarken, eski sosyalistler, ulusal sorunda şoven bir tutum alarak, Kürt ulusal hareketine karşı çıktılar. Ulusal sorundaki şoven görüş açısı 1970'li yıllara kadar devam etti. 70'li yıllarda belli bir oranda bu şoven etki kırıldı. Buna rağmen halen tüm etkileri ortadan kaldırılmış değildir. Yakın zamana kadar burjuva "misak-ı milli sınırlarını" kabul eden sosyal şoven hareketin tutumu, Kürt halk hareketinin ayrı kanallarda gelişmesi ve örgütlenmesinde rolü vardır. Şurası kesindir, Kemalizmle hesaplaşmayanlar tüm sorunlarda olduğu gibi ulusal sorunda da doğru proleter çözüme ulaşamazlar. Kemalizmin ideolojik politik etkisi "eski tüfeklerin" her politikasına sinmiştir.

Küçük burjuva sosyalizmin CHP ile ilişkisi bunun açık bir göstergesidir. Kemalizmin parti düzeyindeki en iyi temsilcisi olan CHP, reformist hareket tarafından ilerici bir parti olarak gösterildi. Bu görüş 70'li yıllarda da devam etti. CHP'ye ilişkin sapık yaklaşımlar sadece sağ reformist hareket içinde değil, aynı zamanda kendine "devrimci" diyen sol oportünist hareketlerde de egemendi. Ecevit CHP'si zamanında örneğin seçimlerde "bağımsız--sosyalist" aday çıkarmak bile büyük bir cesaret örneği idi. Kemalizm sol kitleler üzerinde öylesine büyük bir etki yapmıştı ki, kemalist partiler dışında davranma yanlış bulunuyordu. Bunun yanında sağdan-soluna kadar tüm sosyalist hareket içinde CHP'de çalışma bir moda idi. Bunu yapmaya "garip garip bakılırdı". Şimdiki sosyalist okurlar, bunu öğrenince şaşıracaktırlar. Öyledir! Şimdiye kadar herkesin şaşıracağı şeyler yapıldı. Şimdi burada soralım, sol hareket üzerinde burjuvazinin ideolojik--politik etkisi bu kadar derin iken, bu durumda bağımsız bir proleter hareket nasıl gelişebilirdi? Marksist-leninist temellerde bağımsız bir proletarya hareketi, hem kemalizm ve hem de reformizmle mücadele ederek gelişebilmiştir. Bugün büyük ölçüde

hem kemalizm ve hem de onun proletarya hareketi içindeki uzantısı olan reformizm aşılımıştır. Şimdiye kadar ise Türkiye proletarya hareketinin tam bir gelişim gösterememesinin en önemli etkenlerinden biri işte bu burjuva etki ve onun taşıyıcısı olan reformizm olmuştur.

REFORMİZM ÇÖKTÜ, YENİ REFORMİST HAREKETLER ORTAYA ÇIKTI

70 yıldır proletarya içinde bulunan eski reformizm artık çöktü. Eski reformizmin çökmesinin nedeni, bizim yaptığımız teşhir çalışmaları değildir. Eski reformizmin çöküşüne yol açan olaylar gelişen devrimci durum ve iç savaş ortamıdır. Devrimci durum, eski reformizme ölümcül darbeyi indirdi ve onu tarihin çöplüğüne gönderdi. Eski reformizm çökmekle birlikte, toplumsal temeli devam ettiği için, reformizm yeni isimler ve biçimlerle tekrar karşımıza çıkıyor. Yeni reformist hareketler DY, Kurtuluş, Emek çevresi, maocuların büyük bir bölümü. Yeni reformist hareket, azımsanmayacak bir sol kitleyi kontrol ediyor. Yeni reformist hareket, sol kitlenin devrimci kanalda gitmemesi için özel bir çaba içindedir. Yeni reformist hareket kendini şu teorik kılıfın içine saklıyor: "Türkiye'de devrimci durum yoktur, koşullar da devrim için olgun değildir, evrimci gelişim uzun süre devam edecektir. Bundan dolayı taktikler evrimci duruma dayandırılmalı. Yasal örgütlenme önümüzdeki hedefdir. Çalışmanın ağırlığı bu yöne kaydırılmalıdır." Devrimci durum tüm göstergeleriyle yaşanırken, maddi koşullar devrim için tam anlamıyla olgun iken bu gerçeği kabul etmemek devrimden kaçmaktır. Koşullar devrim için olgun duruma gelmişken bunu kabul etmemek sağ bir yaklaşımdır, burjuvaziyle uzlaşmaya varır. Türkiye ve Kürdistan'da giderek yaygınlaşan ve sertleşen bir iç savaş yaşanırken, bunu görmemek için bir insanın bilincinin körelmesi, düşüncesinin ise burjuva görüş açısıyla bulanması gerekiyor. Bu yeni reformist hareketler, gelişen devrim karşısında kitlelerin elini kolunu bağlamak istiyorlar. Tekelci sermaye tüm yoğunluğu ile iç savaşa hazırlanırken, tüm gerici faşist güçler, tüm güçleriyle iç savaş düzenine geçmişken, bizim küçük burjuva devrimcilerimiz kalkmışlar, "devrimin koşulları yoktur" diyorlar. Bunlar, denetimleri altında tuttukları sol kitleleri, pasifize ederek ve hedef sapatarak devrime en büyük kötülüğü ediyorlar. Yeni

reformist akımlara karşı kesin bir mücadele verilmeli.

Nasıl ki şimdiye kadar proletaryanın marksist-leninist hareketi eski reformizme karşı mücadele içinde doğdu ve gelişti, proletaryanın devrimci hareketi bundan sonra iktidara, yeni reformist akımlarla mücadele ederek, onları işçi sınıfı hareketi içinden teşhir ve tecrit ederek yürüyecektir. Yeni reformist hareketler, TKP, TİP, TSİP'in temsil ettiği eski reformist hareketten daha tehlikelidir. Tehlikesi şuradan ileri geliyor: Yeni reformist hareketler uzun süredir sol kamuoyunda "devrimci" olarak biliniyorlar. Onların durumunu halen aynı biçimde bilenler var. Yanılma ve tehlike asıl buradadır. Yani bu hareketler kitlelerin karşısına "sosyalizm adına" ve "devrim adına" çıkıyorlar. Kitlelerin bir kısmı ise onları halen öyle biliyor. Oysa bu hareketler tam anlamıyla reformist konumdadırlar. Yeni reformistler daha tehlikeli biçimde eski reformistlerin yerini aldılar. Yeni reformistlerin yönetiminde buldukları kitle örgütlerinin ve sendikaların politikasına baktığımızda tehlikeyi açık olarak görürüz. Reformistlerin ağırlıklı olduğu kamu emekçi sendikaları, devrimci tabanın varlığına rağmen, devletle uzlaşma içinde bulunuyorlar. Kitlenin devrimci adımlarını, engellemek için büyük bir gayret içindeler. Kitlelerden, devlete karşı ne zaman ileri-devrimci bir eylem önerisi gelse, reformist yönetimler buna karşı çıkıyor ve en ılımlı eylem önerileriyle kitlenin karşısına çıkıyorlar. Yeni reformist hareketler devrim yolunda tam bir engel oluşturuyorlar.

Türkiye ve Kürdistan'da maddi koşullar bir devrim için tam anlamıyla olgunlaşmıştır. Devrimci durum tüm olgularıyla ortadır. İç savaş tüm şiddetiyle yayılıyor. Devrim kapımızdadır. Bu koşullarda yeni reformist hareketlerin kitleleri devrim yolunda engellemelerine kesinlikle izin verilmemeli. Yeni reformist hareketlerin sürekli gericileşen yüzleri açığa çıkarılıp teşhir edilmeli. Onların etkilediği sol kitleye gerçekler anlatılmalı. Devrime çekilmesi gereken tüm mücadele yanlısı kitle devrime çekilmelidir. Türkiye ve Kürdistan'da sınıflar mücadelesi Cumhuriyet tarihinin en yoğun dönemine girdi. Sınıflar mücadelesi on yıllardır sancılı bir gelişimden sonra tam bir gelişim sürecine girdi. Proletarya ve tüm ezilen ve sömürülen kitlelerin mücadelesini bir Demokratik Halk İktidarı ile taçlandırmak için koşullar bizden yanadır, devrimden yanadır.

Uğur GÜNDÜZ

TC BİR DİN DEVLETİDİR

Tekelci sermaye ve baskı aygıtları faşist devlet Kürt halkını kaybetti. TC meclisi, politik partiler ve burjuva basın Kürt halkını kaybettiler. Kürt halkı elde silah özgürlük savaşına girişince, tekelci sermaye babaları ve O'nun baskı ve yönetim aygıtları egemenliklerini yitirdiler. Türk burjuvazisi artık Kürt halkını yönetemiyor. Türk burjuvazisinin ayağının altındaki toprak kaydı.

Kürt ulusunun, Kürt ulusunu egemenlik altında tutmasına yardımcı olan bir araç da dindir. Aynı dini benimseme, Türk ulusu için bir avantaj iken, bu Kürt halkı için ise bir dezavantaj olmuştur. Kürt halkı İslam dininin etkisiyle de on yıllarca Türk ulusuna kölece boyun eğdi. Kürt halkı içinde yaşadığı ekonomik ve toplumsal koşulların etkisiyle kendi topraklarında onlarca din tarikatı ve sayıları çok olan "din yorumcusu"nu çıkarmıştır. Kürt halkı yıllarca İslam dinin baskısı altında kaldı. Gerici-faşist burjuva partileri uzun süre Kürdistan'da, Kürt halkından büyük destek gördüler. Bir dinci-faşist parti olan RP (MSP) yıllarca Kürt halkından destek gördü. Öyle ki Kürdistan ve Kürt halkı dinci hareketin en büyük kalesi ve destekçisiydi. Bu durum Kürt halkının özgürlük meşalesini ve isyan ateşini yaktığı yakın zamana kadar sürüp geldi.

Kürt halkı kendisi için silaha sarılınca her şey değişmeye başladı. Dinci şoven-Türk hareketleri kısa süre içinde büyük güç kaybettiler. Şimdilik işin detaylarına girmeye gerek yok. Sonuç olarak şoven-ırkçı-dinci Türk partileri bir daha kazanmamak üzere Kürt halkını yitirdiler.

Yıllarca Kürt halkını sömürüp aldatan dinci-faşist parti RP, Kürdistan'da yitirdiğini Türkiye'nin metropollerinde toplamaya çalışıyor. Faşist burjuva basın ve kitle iletişim araçları RP'nin kısmi yerel seçimlerdeki "yükselişinden" söz ediyorlar. Oysaki RP Kürdistan'da büyük oy kaybetmiştir. Burjuvazi Kürt halkını kaybedince Türkiye'de kendine moral bulmaya çalışıyor. Bir tarafta milyonlarca insan kaybedilmiş buna bakılmıyor, batıda birkaç bin kişi fazla kazanınca buna büyük bir zafer deniyor. Türk burjuvazisi ne yetenekli bir sınıf, yenilgiyi bile "zafer" olarak gösterebiliyor(!)

DİNİ GERİCİLİĞİ AYAKTA TUTAN, BURJUVA GERİCİLİKTİR

Bir politik hareketin kullandığı motiflere bakarak karar vermeye kalkışsak aldanacağımız kesindir. Bir politik hareket hangi motifi kullanırsa kullansın, (ister din motifini, ister sosyal-demokrat motifini, ister adalet kardeşlik motifini kullansın) bu hareketin kullandığı motife değil, bu motifin atında gizlenen sınıfsal öze bakmak gerekiyor. Her politik hareket bir sınıfsal harekettir. Sınıfsal içeriği olmayan politik hareket yoktur aslında. Türkiye'deki din hareket de bir politik harekettir ve bir politik hareket olarak bir burjuva sınıf hareketidir. İslam dini geçmiş dönemlerin, bugün aşılmış olan, üretim biçimlerinin bir fel-

sefi olsa da artık kapitalizme hizmet ediyor. Dinci hareket bir feodal hareket değildir yani kapitalizme karşı bir feodal hareket değildir. Gerçi dinci unsurların özlemini duydukları yaşam biçimi Türkiye ve tüm doğuda yüzyıllar boyu istikrarlı ve yavaş gelişen toplumsal (feodal) yapıdır. Ancak, bunun ekonomik temelleri yoktur. Hiçbir politik harekette maddi temelleri ortadan kalkan bir ekonomik düzeni yeniden geri getiremez. Bunun yakın örneği İran'dır. İran tüm gerici düşünce yapısına rağmen ekonominin ulaştığı düzeyden geriye gidemediler. İran'ın kapitalist ekonomik düzeni geçmişi özleyenlerin özlemleriyle çatıştı, sonuçta, gerici-mollaların kullandıkları zor, ekonominin evrimiyle ters düştüğü için, İran'da mollaların politik zoru ve düşünce biçimi her geçen gün ekonominin evrim yasaları tarafından yenilgiye uğratılıyor. İran'da dini üst yapı çözülüyor.

Türkiye'de dinci bir parti olarak RP'ye bakıldığında açık olarak görülen şey, bu partinin sınıfsal özünün burjuva olduğudur. RP büyük kapitalist ve tüccar sınıfına dayanıyor. Bu partiye destek veren kapitalistler, seçimlerde en büyük servet harcaması yapabiliyorlar. Öte yandan bu parti tekelci sermaye ve uluslararası sermayeden de destek görüyor. Bu partinin aldatmacasını yaptığı "anti-kapitalizm ve anti-emperyalizm" İran'ın yaptığı gibidir. Bu sloganlar kapitalizm ve emperyalizmden usanan ve ezilen sömürülen kitlelerin desteğini almak içindir. Türk tekelci sermayesinin örgütü olan TUSİAD başkanı yerel seçimlerden sonra RP'yi ziyaret ediyor ve bu partiyi övüyor. Eğer bir ülkede kapitalizm temel üretim biçimi ise ve eğer bu ülkede tekelcilik egemen durumdaysa, bu koşullarda tüm politik burjuva hareketleri, ekonominin kumanda tepelerini ellerinde bulunduran tekelci güçlere hizmet etmek zorundadır.

RP'si de hem büyük burjuvaların partisidir ve hem de tekelci sermayenin. Bu partiye oy veren kitlelere bakmamak gerekir. Dünyanın en ileri kapitalist ülkesi olan ABD'de büyük tekelci grupların partileri her zaman en yoksul kitlelerden oy almışlardır. Bir partinin kitle tabanına değil, sınıfsal özüne bakmak gerekiyor. RP'de boğazına kadar burjuvadır, kapitalisttir.

Dini gericiliği ayakta tutan, onu besleyen burjuva gericiliktir. Türkiye'de ve tüm kapitalist ülkelerde eğer din halen ayakta kalabilmiş ise bunun nedeni burjuvazinin sınıfsal gerici konumu gereği, dini ve her türden gericilleştirdiği günden beri dünyada ne kadar gericilik varsa onlara sarılır oldu. Bir bakıyorsun bir ülkede ileriye yönelik bir ulusal ya da sınıfsal kurtuluş devrimi ortaya çıkıyor, tam bu sırada emperyalizm ve kapitalizm tarihin gelişim evrimine ters bir biçimde, söz konusu ülkedeki gerici hareketi desteklerler. Kapitalizm bir taraftan ekonomik olarak, kapitalizmi tüm dünyaya derinlemesine yoğunlaştırırken,

TC BİR DİN DEVLETİDİR

Tekelci sermaye ve baskı aygıtları faşist devlet Kürt halkını kaybetti. TC meclisi, politik partiler ve burjuva basın Kürt halkını kaybettiler. Kürt halkı elde silah özgürlük savaşına girişince, tekelci sermaye babaları ve O'nun baskı ve yönetim aygıtları egemenliklerini yitirdiler. Türk burjuvazisi artık Kürt halkını yönetemiyor. Türk burjuvazisinin ayağının altındaki toprak kaydı.

Kürt ulusunun, Kürt ulusunu egemenlik altında tutmasına yardımcı olan bir araç da dindir. Aynı dini benimseme, Türk ulusu için bir avantaj iken, bu Kürt halkı için ise bir dezavantaj olmuştur. Kürt halkı İslam dininin etkisiyle de on yıllarca Türk ulusuna kölece boyun eğdi. Kürt halkı içinde yaşadığı ekonomik ve toplumsal koşulların etkisiyle kendi topraklarında onlarca din tarikatı ve sayıları çok olan "din yorumcusu"nu çıkarmıştır. Kürt halkı yıllarca İslam dinin baskısı altında kaldı. Gerici-faşist burjuva partileri uzun süre Kürdistan'da, Kürt halkından büyük destek gördüler. Bir dinci-faşist parti olan RP (MSP) yıllarca Kürt halkından destek gördü. Öyle ki Kürdistan ve Kürt halkı dinci hareketin en büyük kalesi ve destekçisiydi. Bu durum Kürt halkının özgürlük meşalesini ve isyan ateşini yaktığı yakın zamana kadar sürüp geldi.

Kürt halkı kendisi için silaha sarılınca her şey değişmeye başladı. Dinci şoven-Türk hareketleri kısa süre içinde büyük güç kaybettiler. Şimdilik işin detaylarına girmeye gerek yok. Sonuç olarak şoven-ırkçı-dinci Türk partileri bir daha kazanmamak üzere Kürt halkını yitirdiler.

Yıllarca Kürt halkını sömürüp aldatan dinci-faşist parti RP, Kürdistan'da yitirdiğini Türkiye'nin metropollerinde toplamaya çalışıyor. Faşist burjuva basın ve kitle iletişim araçları RP'nin kısmi yerel seçimlerdeki "yükselişinden" söz ediyorlar. Oysaki RP Kürdistan'da büyük oy kaybetmiştir. Burjuvazi Kürt halkını kaybedince Türkiye'de kendine moral bulmaya çalışıyor. Bir tarafta milyonlarca insan kaybedilmiş buna bakılmıyor, batıda birkaç bin kişi fazla kazanınca buna büyük bir zafer deniyor. Türk burjuvazisi ne yetenekli bir sınıf, yenilgiyi bile "zafer" olarak gösterebiliyor(!)

DİNİ GERİCİLİĞİ AYAKTA TUTAN, BURJUVA GERİCİLİKTİR

Bir politik hareketin kullandığı motiflere bakarak karar vermeye kalkışsak aldanacağımız kesindir. Bir politik hareket hangi motif kullanırsa kullansın, (ister din motifini, ister sosyal-demokrat motifini, ister adalet kardeşlik motifini kullansın) bu hareketin kullandığı motive değil, bu motifin atında gizlenen sınıfsal öze bakmak gerekiyor. Her politik hareket bir sınıfsal harekettir. Sınıfsal içeriği olmayan politik hareket yoktur aslında. Türkiye'deki din hareket de bir politik harekettir ve bir politik hareket olarak bir burjuva sınıf harekettir. İslam dini geçmiş dönemlerin, bugün aşılmış olan, üretim biçimlerinin bir fel-

sefi olsa da artık kapitalizme hizmet ediyor. Dinci hareket bir feodal hareket değildir yani kapitalizme karşı bir feodal hareket değildir. Gerçi dinci unsurların özlemini duydukları yaşam biçimi Türkiye ve tüm doğuda yüzyıllar boyu istikrarlı ve yavaş gelişen toplumsal (feodal) yapıdır. Ancak, bunun ekonomik temelleri yoktur. Hiçbir politik harekette maddi temelleri ortadan kalkan bir ekonomik düzeni yeniden geri getiremez. Bunun yakın örneği İran'dır. İran tüm gerici düşünce yapısına rağmen ekonominin ulaştığı düzeyden geriye gidemediler. İran'ın kapitalist ekonomik düzeni geçmişi özleyenlerin özlemleriyle çatıştı, sonuçta, gerici-mollaların kullandıkları zor, ekonominin evrimiyle ters düştüğü için, İran'da mollaların politik zoru ve düşünce biçimi her geçen gün ekonominin evrim yasaları tarafından yenilgiye uğratılıyor. İran'da dini üst yapı çözülüyor.

Türkiye'de dinci bir parti olarak RP'ye bakıldığında açık olarak görülen şey, bu partinin sınıfsal özünün burjuva olduğudur. RP büyük kapitalist ve tüccar sınıfına dayanıyor. Bu partiye destek veren kapitalistler, seçimlerde en büyük servet harcaması yapabiliyorlar. Öte yandan bu parti tekelci sermaye ve uluslararası sermayeden de destek görüyor. Bu partinin aldatmacasını yaptığı "anti-kapitalizm ve anti-emperyalizm" İran'ın yaptığı gibidir. Bu sloganlar kapitalizm ve emperyalizmden usanan ve ezilen sömürülen kitlelerin desteğini almak içindir. Türk tekelci sermayesinin örgütü olan TUSİAD başkanı yerel seçimlerden sonra RP'yi ziyaret ediyor ve bu partiyi övüyor. Eğer bir ülkede kapitalizm temel üretim biçimi ise ve eğer bu ülkede tekelcilik egemen durumdaysa, bu koşullarda tüm politik burjuva hareketleri, ekonominin kumanda tepelerini ellerinde bulunduran tekelci güçlere hizmet etmek zorundadır.

RP'si de hem büyük burjuvaların partisidir ve hem de tekelci sermayenin. Bu partiye oy veren kitlelere bakmamak gerekir. Dünyanın en ileri kapitalist ülkesi olan ABD'de büyük tekelci grupların partileri her zaman en yoksul kitlelerden oy almışlardır. Bir partinin kitle tabanına değil, sınıfsal özüne bakmak gerekiyor. RP'de boğazına kadar burjuvadır, kapitalisttir.

Dini gericiliği ayakta tutan, onu besleyen burjuva gericiliktir. Türkiye'de ve tüm kapitalist ülkelerde eğer din halen ayakta kalabilmiş ise bunun nedeni burjuvazinin sınıfsal gerici konumu gereği, dini ve her türden gericilikleştirdiği gündün beri dünyada ne kadar gericilik varsa onlara sarılır oldu. Bir bakıyorsun bir ülkede ileriye yönelik bir ulusal ya da sınıfsal kurtuluş devrimi ortaya çıkıyor, tam bu sırada emperyalizm ve kapitalizm tarihin gelişim evrimine ters bir biçimde, söz konusu ülkedeki gerici hareketi desteklerler. Kapitalizm bir taraftan ekonomik olarak, kapitalizmi tüm dünyaya derinlemesine yoğunlaştırırken,

aynı zamanda politik üst yapıda her tür kapitalizm öncesi gerici kuramlar ayakta tutabiliyor. Bunun nedeni proletaryanın toplumsal devrimden korkmasıdır. Türkiye de de Kemalist iktidar, TC'nin kuruluşuyla birlikte son Osmanlı hanedanı ile mücadele ederken, öte yandan her tür gericilikle uzlaşmıştır. Kemalist diktatörlük hem din kurumuyla uzlaşmış hem de her tür gericilikle uzlaşmış ve onları koruma atına almıştır. Bunun nedeni, diğer ülkelerdeki hem cinsleri gibi aynıdır: Proletarya ve devrime duyulan korku. O sırada, yani başında Ekim Sosyalist devrimi yapılmış ve proletarya iktidara gelmişti, aynı zamanda proletarya Avrupa'da burjuva iktidarlara karşı ayaklanmıştı. En iyisi mi, bu "komünizm dalgasının" Türkiye'yi de etkilememesi için önlem almak gerekti. Kemalist diktatörlük bir gerici burjuva diktatörlüğü olarak kendi doğasına uygun olanı yaptı, proletarya devrimi tehlikesine karşı her tür gericilikle ittifak kurdu, uzlaştı. Türk burjuva sınıfı böylece proletaryanın yolu üzerinde bir yığın pislik bıraktı.

Hiç kimse dinci hareketin bu düzene karşı olduğunu söylemesin, çünkü burjuva gericiliği dini gericiliği içeriyor, besliyor, güçlendiriyor.

LAİK DEVLET BİR DİN DEVLETİDİR

Resmi ideoloji laikliği tarif ederken şöyle söyler; "laiklik, devlet işleri ile din işlerinin birbirinden ayrılması demektir". Resmi burjuva ideolojisini her konudaki yorumu gibi, laiklik konusundaki yorumu da gerçeklere aykırıdır. Gerçekte olan ise, burjuva laisizmin dini gericiliği içerdiği. Türkiye'de ne oldu. RP'li temsilcilerin de kabul ettikleri gibi, Türkiye'de "hilafet kalktı, yerine diyanet getirildi". Diyanet bir din kurumu olarak ve bir devlet kurumu olarak TC tarafından korunmuş ve desteklenmiştir. Özellikle son yıllarda DYP-SHP koalisyonu döneminde diyanetin bütçesi, diğer bütçeleri geride bırakarak en büyük bütçe oldu. Bu devlet bütçesiyle on binlerce din görevlisi her gün dini propaganda yapıyor. Bunu devlet yaptırıyor. Bunun dışında, milli eğitim bakanlığı bütçesinin en önemli bölümünü de imam Hatip okulları alıp götürüyor. Devlet halktan aldığı vergilerin önemli bir bölümünü, gene aynı halkı aldatmak ve uyutmak için dine yatırıyor. Şimdiye kadar pek çok hükümet ve başbakan Kuran'ı elden düşürmemiştir, namazı bırakmamıştır. Bunun yanında her ramazan ayında tam bir ay boyunca televizyonda açık olarak din propagandası yapılıyor. Camilerde her gün istenilen saatte ezan okuyor, hocalar fetva veriyor. Tüm bunlar da devlet eliyle yapılıyor. Ayrıca her doğan insan nüfus kâğıdını alır almaz İslam olarak kabul ediliyor. Bunu da devletin resmi nüfus kâğıdında yapılıyor. Eğer devlet bir din devleti değilse, acaba din devleti başka nasıl olur. TC'nin yaptıkları pek çok Arap ülkesiyle aynıdır. İran ve S. Arabistan'dan farkı şudur: Türkiye'de din devleti laiklik örtüsü ile örtülmüştür, oralarda ise bu örtü yoktur. Tüm fark budur. Her akli başında Devrimci Emek okuru bu durumu kendi çabasıyla da tescil edebilir.

Yıllarca yutturulmaya çalışıldığı gibi, Türkiye'de dinciler baskı altında kalmadılar, onlar hep iktidardılar. Tek tek dinci unsurun iktidarda olmaması ve baskı altında tutulması, din kurumunun resmi bir kurum olarak var olduğunu dışlamaz. Bu aldatmacaya solcuların bir kısmı da ortak oldu. Sözüm ona solcular, yıllarca dinciler ile aynı nakaratı söylediler: "dinciler baskı altındadır din özgürlüğü yoktur." Sözde solcular, özde sağcılar bu aldatmacayı uzun süre sürdürdüler. Oysaki Türkiye de asıl baskı altında olanlar dinciler değil dine inanmayan ve dine karşı olanlar ATEİSTLER'di. Biz ateistler hep baskı altında kaldık. Gerçek budur.

DİNCİ FAŞİST HAREKET KARŞI-DEVRİMCİDİR

Daha önce Devrimci Emek sayfalarında belirttik, tüm Ortadoğu'da İslam hareketi emperyalizm tarafından, bu alanda proletarya devrimine ve sosyalizme karşı kullanılıyor. Tüm dinler gibi İslam dininde çağımızda proletaryanın, ilerici güçlerin ve halk yığınlarının ayağını bağlamaktan başka bir işe yaramıyor. Dinin tüm fonksiyonu devrimi engellemek, gelişmeyi engellemektir. Bir ülkede ne zaman toplumsal devrim tehlikesi ortaya çıkarsa, emperyalizm ve işbirlikçisi kapitalistler hemen din silahını öne çıkarırlar. Arap ülkelerinde ve İran'da olduğu gibi İslam hareketi kesin olarak egemen güçlerin çıkarlarını garanti altına almak için kullanılıyor. Türkiye'de olan da budur. İran, Libya ve Cezayir'de ifade edilen "İslam devrimi" söz tam bir aldatmacadır. Buralarda gerçek anlamıyla bir devrim yapmamıştır. Olan şey, kitlelerin sosyalizme yönelmelerini önlemek için önlerine alternatif olarak İslam yaşamını sunulmasıdır.

Türkiye'de dinci hareketin bir yükselişine görmesinin nedeni, egemen burjuva sınıfın yaklaşan devrim korkusudur. Kürt halkının özgürlük savaşının boyutlanması, Türkiye halklarının devrim mücadelesinin gelişmesi ve yayılması tekelci kapitalist sınıfı korkutuyor. O, bu korkuyu yenmek için her türlü paslı silahı öne çıkartıyor. Bu paslı silahlardan biri de din silahıdır. Kesinlikle dini hareket laik devlete karşı değil, devrime karşıdır. Sermaye sınıfı dinci RP'sini bunun için öne çıkartıyor. Dinci-faşistler kapitalizmin ezdiği ve sömürdüğü emekçi kitleleri sahte sloganlarla aldatarak yeniden bu kapitalist düzenin sınırları içinde tutmak istiyorlar. Dinciler kapitalizme karşı değil, kapitalizmin emrindeler. Dinciler, geleceği temsil eden ve devrime yönelen güçlere karşıdır, karşı devrimcidirler.

Bu durumda yapılması gereken şudur: Dine karşı, militan materyalizm propagandası yapılmalı; bir politik hareket olarak dinini hareketin sınıfsal özü ve gerici-faşist karakteri açığa çıkartılıp, teşhir edilmeli. Devlet şiddetiyle birleşen gerici-dinci hareketin faşist şiddetine karşı, devrimci zor çıkarılmalı. Dini gericiliği ve her türden gericiliği ortadan kaldırmının yolu toplumsal devrimden geçer. Kalıcı çözüm budur. Devrim için tüm güçlerimizi harekete geçirelim.

Özgür ZORLU

ULUSLARARASI DURUM VE EMPERYALİZMİN ÇELİŞKİLERİ

Bu yazıyı «Türkiye Konünist Emek Partisi/Leninist (TKEP/L) I. Kongre Belgeleri» isimli kitapçıktan aldık. İrdelenen konunun önemi gereğince yayınlıyoruz.

Devrimci Emek

Yoldaşlar,

Emperyalist-kapitalist sistemin kesintisiz süren bunalımı son yıllarda daha da derinleşmiş durumdadır. Bunun yanında emperyalist devletlerarası rekabet ve çelişkiler öne çıktı; uluslararası ilişkilerde yeni gelişmeler boy gösterdi.

Emperyalist ülkeler bir süre öncesine kadar, sosyalist sistemin güçlü varlığı ve sosyalizmin daha geniş alanlara doğru gelişme göstermesi karşısında ortak tavır aldılar. Emperyalistler, özellikle politik-askeri alanda tam anlamıyla bir blok tutumu ortaya koydular. NATO'nun militarist yapısı bu amaçla daha da güçlendirildi. Ekonomik alanda ise, sosyalist sisteme karşı ambargo uyguladılar, teknoloji alanında satış yasağı koydular. AET (AT) ve pek çok emperyalist ortak yapılanmalar hep sosyalist sisteme karşı oluşturuldu. Kapitalist ve sosyalist sistemler arası çelişki tüm uluslararası ilişkileri etkilemiştir. İki sistem arası çelişki dünya çapındaki temel çelişki olarak sürdü.

Bu durum son birkaç yıldır değişmiş durumdadır. Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemi oluşturan Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkelerinde karşı-devrimcilerin politik yönetimi ele geçirmeleri, sosyalizmin derin tahribata uğraması sonucu emperyalizme karşı kurulan askeri oluşum olan Varşova Paktı dağıtıldı, sistemin merkezi ortak yönü çözüldü ve yeni gelişmeler birbirini izlemeye başladı. Tüm bu yeni gelişmeler sonucu, emperyalistler arası çelişki yeniden öne çıkmaya başladı. Emperyalist devletler, şimdiye kadar yukarıda sözünü ettiğimiz nedenlerle kendi aralarındaki çelişkileri arka plana itmişlerdi. Emperyalistler arası rekabet ise içten içe sürüp gitti. Şimdiki koşullarda emperyalizmin iç rekabeti ve çelişkileri yeniden keskinleşiyor.

ABD emperyalizmi, İkinci Dünya Savaşı koşullarında Almanya, Japonya ve Avrupa üstünde kurduğu egemenliği yaklaşık yarım yüzyıldır sürdürüyor. CIA yetkililerinin de artık itiraf ettiği gibi, şimdiye kadar ABD'nin stratejisi Avrupa ve Japonya'nın gelişimini nasıl engelleyeceği üzerine oturtulmuştur. Avrupa ve Japonya daha uzun süre ABD'nin egemenliği altında kalamazlardı. Avrupa ve Japonya her şeye rağmen bu süre içinde gelişerek büyük güç durumuna geldiler. Öyle ki, örneğin Japonya hem uluslararası ticarete ve hem de, ABD'nin doğrudan içinde, Birleşik Devletleri tehdit etmeye başlamıştır. Almanya ise birleştikten sonra Avrupa'nın ve dünyanın süper güçlerinden biri oldu. Almanya bu durumda, eski konumuna razı olamazdı ve olmadı. Almanya yanına Fransa'yı da alarak, Avrupa'nın politik birliği için kolları sıvadı. Bu alanda önemli ilerleme sağlandı. ABD artık Avrupa'daki eski konumunu sürdürmekte zorlanıyor.

Tüm bu yeni gelişmeler emperyalist ülkeler arası ilişkileri ve dünya ticaretindeki konumlarını sarsmaya başladı.

Dünyadaki tüm pazarlar şimdiye kadar paylaşılmış durumdadır. Hatta emperyalist devletler aynı pazarlarda birbirleriyle rekabet içindeler. Ortaya çıkan yeni koşullarda aynı pazarlardaki sürtüşmeler yoğunluk kazanacaktır. Kapitalizmin eşitsiz ve sıçramalı gelişimi yasağı gereği, emperyalistler arası rekabet ve çelişkiler kendini sürtüşmeler biçiminde gösterecektir. Bundan sonra emperyalist devletlerarası sürtüşmeler, uluslararası ilişkilerin önemli bir ögesi olacaktır.

Öte yandan tek tek emperyalist ülkelerin kendi içlerindeki toplumsal

Amerika'da ırkçılık büyük çatışmalara ve siyah isyana yol açtı.

Fransa'da yeni tarım politikası karşısında çiftçiler ayaklandı

dan emin değiller.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde emek-sermaye çelişkisinin öne çıkması ile birlikte toplumsal çelişkiler ve bu çelişkilerin yol açtığı eylemler bu ülkeleri sarsmaya başladı. Daha yakın zamanda Almanya'da "yüzyılın grevleri" görüldü. Bu grevler Almanya'yı haftalarca sarstı; yeni yeni proleter eylemlere ivme kattı. Emperyalizmin güçlü ülkelerinden Fransa'da AT'ın çiftçilere yapılan sübvansiyonların kaldırılması kararını protesto etmek için çiftçiler haftalarca Fransa'daki yaşamı felç ettiler. Çiftçilerin eylemi, nakliyatçıların eylemi ile birleşince Fransa kendi içinde derin sarsıntı geçirdi. Emperyalizmin en güçlü kalası "rüyalar ülkesi" ABD'de ise işler daha ileri düzeyde geliyor. Bu emperyalist ülkelerde sınıflar arası uçurumun büyük olması, siyahlara, kızıldirililere ve diğer ulusal topluluklara karşı uygulanan ırk ayrımı politikası ve sömürünün kesintisiz sürdürülmesi sonucu geçtiğimiz aylarda bir "siyah devrim" patladı. Zenci ayaklanması birçok eyalete sıçradı ve haftalarca sürdü. Birleşik Devletler'deki zenci ayaklanmasını, diğer ulusal toplulukların ayaklanmaları ve protestoları izledi. İşte böylece emperyalizm en güçlü kalelerinde vurulmaya başladı.

Emperyalizm kendi iç çelişkilerini tam bir yüzyıl boyunca suni yöntemlerle hafifletti. Kapitalizmin kendi meta üretiminden kaynaklanan iç çelişkileri çok daha uzun süre suni yollarla geciktirilemezdi. Bağımlı ülkelerde gerçekleştirilen soygunun bir kısmını kendi proleterlerinin üst tabakasına verme yoluyla hafifletilen sınıflar arası mücadele, emperyalizmin derinleşen yeni kriz koşullarında eskisi gibi devam edemez. Bu ülkelerdeki işsizliğin artması ve işçilerin daha büyük bölümünün işsizlikle karşı karşıya gelmesi, öte yandan çalışan emekçilerin yarınlardan emin olmaması artık suni yolların sonuna doğru gelindiğini gösteriyor. Emperyalist-kapitalist ülkelerde burjuvazi ile proleterya arasındaki uzlaşmaz çelişkinin keskinleşmesi ile, iki sınıf arasındaki mücadelenin bundan sonra öne çıkmasına ve gündemde kalmasına yol açıyor.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde yüzyılın büyük eylemlerine doğru gidiliyor. Bu yüzyılın başlarından itibaren görülmeye başlayan ve bir daha hiç yok olmayan kapitalizmin dünya bunalımı zaman zaman düşüş zaman zaman da yükseliş göstermiş olsa da, bunalım kesintisiz olarak devam etmiştir. Kapitalizmin dünya bunalımı yeni bir yükseliş çizgisine girmiş bulunuyor. Yeni bunalım koşullarında kapitalizmin tüm iç çelişkileri ve hareket yasaları bir üst düzeyde öne çıkarlar. Emperyalist devletler arası rekabet ve çelişkilerin artması bu koşullarda daha belirgin olarak görülür. Üstelik kapitalizmin sistemsal bunalımının büyüme eğilimi göstermesi sonucu patlama olasılığı olan yoğunlaşmış kriz, örneğin 1929 bunalımının etkisine göre kat kat büyük olacaktır. Çünkü bugün tüm emperyalist ülkelerde ileri düzeyde karşılıklı bağımlılık var. Uluslararası ticaret iç içe geçmiş, giriftleşmiş ve bir zincirin halkaları gibi birbirleriyle kopmaz bağlara sahiptir. Bu durumda patlak verecek bir kriz, eskilerine oranla çok daha sarsıcı olacaktır. Bu durum kapitalist dünyada yeni devrim olanaklarını artırıyor. Emperyalizm, sosyalizmin ön belirtisidir. Bu ön belirtiler şimdi yeni koşullarda harekete geçiyor. Dünyanın devrimci dönüşüm olanakları bugün eskisine göre daha fazla vardır. Emperyalistkapitalist kalelerde kapitalist sistemin zincirlerini zayıf halkalarından tek tek kırmanın nesnel koşulları çok daha olgunlaşmıştır.

Tamamlamakta olduğumuz yüzyılın başlarında 1917'de Rusya'da başlayan proleter devrimler, içine gireceğimiz yüzyılda daha çok ülkede görülerek, etkisini tüm dünyada artıracaktır. Büyük bir hızla dünyanın devrimci dönüşümüne doğru gidiyoruz.

Yoldaşlar,

Yedi yıldır sosyalist dünya büyük bir tahribata uğrarken, uluslararası komünist hareket doğuşundan bu yana en derin bunalımını yaşıyor.

çelişkiler de öne çıkmaya başladı. Kapitalizmin kesintisiz dünya bunalımı tek tek kapitalist-emperyalist ülkelerdeki çelişkileri artırırken; toplumsal çelişkilerin keskinleşmeye başlaması da kapitalizmin krizini daha da boyutlandıracaktır.

Emperyalist ülkelerde zaten uzun süredir devam eden ve belli bir anlamda süreklilik kazanan işsizlik sorunu, giderek daha da büyüme göstermiştir. Emperyalist ülkelerin tümünde sayıları milyonları bulan kitlesel işsizlik var. Kapitalizmin ve sanayileşmenin gelişim evresinde yedek sanayii ordusu durumunda olan işsizlerin bu "yedeklik" durumları bozulmuş ve işsizliğe, açlığa mahkûm edilmişlerdir. Emperyalist ülkeler içinde buldukları krizin faturasını işçilere çıkartmaya devam ediyorlar. Tüm güçlü emperyalist ülkelerde çalışanların önemli bir bölümü işsiz kalmayla karşı karşıya. Artık bu ülkelerdeki işçiler de yarınlardan

İngiltere'de kömür madenlerinin kapatılması girişimi madencilerle hükümeti karşı karşıya getirdi.

Yoldaşlar,

Dünya emperyalizminin desteğini arkasına alan anti-komünist küçük burjuvaların bu kısa süreli ve geçici "başarıları" komünizme inancı pamuk ipliğine bağlı bir çok akımı derinden sarstı. İnancını yıktı ve marksizm-leninizmi açıktan sorgulama çizgisine kadar götürdü. İnançsızlık ve moral bozukluğu sosyalizm saflarında gözükken oportünist akımları baştan aşağı sardı. Bu arada maoculuk ve troçkizm, sosyalist ülkelerin bu zor dönemlerini kendileri için altın bir fırsat olarak değerlendirmeye çalıştılar. Bütün "sol" söylemlerine karşı maocular sosyalizmin emperyalizm karşısında düştüğü bu zor durumdan, moral ve prestij sağlamaya çalıştı. Bunun yanı sıra, yakın zamana kadar dünya sosyalist sisteminin yanında yer alan bir çok siyasi akım, teorik görüş ve inanç zayıflığı sonucu bu durumdan fazlasıyla etkilenecek sosyalizmi ve sosyalizm tarihini "mahkûm etmeye" başladı. Bunların içlerinden bazıları, Sovyet devletini faşist TC Devletiyle TC aynı düzeyde gösterecek kadar ileri gitti.

Bütün bu ihanet, inkâr ve burjuva saflara sığınma ortamında marksizm-leninizme derin ve sarsılmaz inançla bağlı olan partimiz yolunu şaşırmadı, sosyalizme, sosyalizmin geleceğine olan inancını güçlendirerek korudu. Marksizm-leninizmin teorik yaklaşımlarını her aşamada titizlikle rehber edinen partimiz, sosyalizmin her şeye rağmen yıkılmadığını ama tahrip edildiğini görebilen tek siyasi yapı oldu. Dünyayı ve olayları çözümlenip yorumlamada marksist teoriye sıkı sıkıya sarılmamız bu ortamda karamsarlığa, ihanet ve inkârcılığa düşenlerle yolumuzu kolayca ayırmamızı sağladı. Partimiz, sosyalizmin yıkılmadığını ve öyle kolayca yıkılmayacağını görerken burjuvazinin zafer çığlıklarına, oportünizmin ve inkârcıların moral bozukluğu ve karamsarlığına aldırmandan yoluna devam etti.

Karşı-devrimci küçük burjuvaların kapitalizme yönelirken, hedeflerine ulaşmak için fazla şansları yoktu. Bir kere topluma, kapitalizmin sosyalizmden üstün olduğunu pratikte ispat etmeleri gerekiyordu. Bunun için, halk kitlelerine kendilerinin ülkeyi komünistlerden daha iyi yöneteceklerini göstermeleri gerekiyordu. Karşı-devrimciler, kapitalizmin üstünlüklerini göstermek için emperyalist ülkelerden bol miktarda para ve mal almak için yaptıkları tüm olumsuz girişimlere rağmen, emperyalizmden beklemedikleri desteği göremediler. Çünkü karşı-devrimciler, kapitalizme dönmek için yanlış bir dönemi seçtiler. Bir kere kapitalizm yükseliş değil, düşüş yani çürüme aşamasına girmiştir. Diğer taraftan kapitalizm sürekli derinleşen kendi sistemsel krizine girmiş durumda. Bu koşullarda emperyalist devletler olsa olsa "kanın doyumlayan" bol miktarda nasihat verebilirlerdi. Öyle de oldu. Karşı-devrimciler beklentilerine ulaşamayınca ağlayıp, sızlanmaya başladılar. Böylece "özgürlük ve refah" masalı bir iki yıl içinde iflas etmiş bulunuyor.

Bu sıra politik yönetimlerde bulunan gerici güçler, toplumu geriye götürmek için sosyalizmin kazanımlarını büyük ölçüde tahrip ettiler. Sosyalist ekonomik ilişkiler ve politik üstyapı ve toplumsal yaşam derin tahribata uğradı. Kısa süreli de olsa, geçici de olsa sosyalizm dünya çapında büyük bir prestij kaybına uğradı. Ancak, aradan geçen 7 yıla rağmen, toplumsal sistemin temellerini koruduğu anlaşılabilir durumdadır. Karşı-devrimciler iki iç nedenden hedeflerine ulaşamadılar: birincisi, on yıllar boyu kolektif mülkiyete dayanan ve toplumsal yaşamını buna göre biçimlendiren kitleleri bundan vazgeçirmek öyle başarılacak bir iş değildir; ikincisi, toplumdaki sosyalist güçler üzerinde büyük bir şiddet uygulamadan, onları ezmeden geriye dönemezlerdi. Karşı-devrimciler tarihi gelişimle çelişki içine düştüler. Onlar tarihte sosyalizmin Donkişotları olarak hatırlanacaklardır. Şu anda hiç kimse onlar kadar zor durumda değildir.

Yoldaşlar,

Uluslararası komünist hareketin tarihinin en büyük ve derin-kapsamlı bunalımını yaşadığını söyledik. Bu bunalım sürecinde gerek sosyalist, gerekse kapitalist ülkelerdeki pek çok komünist parti yıkıldı. Onlar, bu yıkılışın öğelerini kendi içlerinde taşıyorlardı. Partimizde bunun üzerinde daha önceleri birçok kez duruldu. Burada ancak bir genelleme yaparak şunları söyleyebiliriz: Komünist partiler, Marks, Engels ve Lenin'in devrimci teorisine dayanır. Komünist partiler, marksizm-leninizm'den ayrıldıkları zaman felaketlerle karşı karşıya kalmışlardır. Bugün en büyük felaket olarak yıkılma-dağılmaya uğrayan komünist partiler, komünizm yolunda ilerleyen devrimci komünistler için büyük bir

ders olmuştur. Devrimci teorinin yanında komünist partilerin en önemli özellikleri olan proleter yapıları ve sosyalist özlerini korumaları, ayakta kalmak için ön koşuldur. Lenin, bize komünist partilerin proleter yapılarını ve sosyalist özlerini korumalarının yaşamsal önemini belirtmiştir. Proleter-sosyalist konumlarından uzaklaşan partilerin yıkılması kaçınılmazdır. Marksizm-Leninizm'e dayanmayan komünist partiler yıkılıp giderken; komünizmin devrimci teorisine dayanan komünist partiler ise direniyorlar ve gelişiyorlar. Böylece bir yandan eskijen ve çürüyenlerin yıkımı yaşanırken; aynı süreç içinde devrimci olanın gelişip, güçlendiğine tanık oluyoruz. Uluslararası komünist hareket daha sağlam temellerde yeniden oluşmaya başlıyor.

Yoldaşlar,

Sosyalist dünyadaki bu olumsuz

Almanya'da hükümetin uyguladığı ekonomi-politika grevlerin hızla yaygınlaşmasına neden oldu. Yukarıda havaalanlarındaki grevlerden bir görüntü.

değişmelerin yanında, sosyalizm yolunda direnen ve kararlı adımlarla ilerleyen sosyalist güçlerden söz etmek gerekir. Bu güçlerin başında Küba gelir. Küba zaten devrimden bu yana sürekli olarak ABD emperyalizminin ve diğer emperyalist devletlerin tehdidi altında bulunmuştur. Küba, Birleşik Devletler emperyalizminin tüm askeri tehditlerine rağmen, her zaman Latin Amerika'da devrim odağı olarak kaldı. ABD ve tüm emperyalistler yeni uluslararası koşullardan yararlanarak sosyalist Küba üzerindeki baskılarını arttırdılar. Ancak direnen Küba ve devrimci lideri Fidel Castro bu baskılara boyun eğmiyorlar. Castro'nun ve KKP'nin sosyalizmi savunma kararlılığı tüm uluslararası işçi hareketine ve ezilen halklara büyük bir güven vermiştir. Küba'yi çökertme yönündeki emperyalist planlar kahraman Küba halkı ve uluslararası sosyalist hareketin dayanışması ile bozuluyor. Küba sosyalizm yolunda ilerleyecektir.

Küba, sosyalizm mücadelesinde yalnız değildir. Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Kuzey Kore ve Çin Halk Cumhuriyeti sosyalizmi savunmak için kararlı bir tavır ortaya koydular. Burada ÇKP üzerinde durmak gerekiyor. Bilindiği gibi ÇKP daha önce, marksizm-leninizm'den uzaklaşmaya başladığı; sosyalist ülkelere karşı karalama kampanyaları sürdürdüğü ve aynı zamanda emperyalizmin yedeği konumuna düştüğü için bu partiyi sert bir dille eleştirdik. Hatta bu ülkenin askerleri Vietnam'a girdiği için, pratikte protesto gösterileri bile yaptık. Tüm bunları yaparken haklıydık. Daha sonra ÇKP ve ÇHD'de olumlu gelişmeler ortaya çıktı. Özellikle gerici güçlerin emperyalizmin desteğinde ayaklandıkları Tiananmen Meydanı olayları sırasında, hem ÇKP'nin emperyalist ülkelere yaklaşımı değişti, hem de emperyalist ülkelerin ÇKP ve ÇHC'ne karşı tutumları değişti. Son olarak Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki olaylar sırasında ÇKP'nin sosyalizmi savunan görüşleri son derece olumlu bir gelişmedir. ÇKP ve ÇHC'ne karşı tutumumuz, devrimci eleştiri yöntemi biçiminde sürecektir. Ancak buradaki komünistlerin sosyalizm yolundaki her adımını da destekleyeceğiz.

Küba, Vietnam, Kuzey Kore ve Çin ulusları daha uzun süre yalnız kalmayacaklardır. Çünkü, Sovyet ülkesinde, sosyalist güçler eski hatalarından ders çıkartarak yeniden tüm iktidarı ele geçirmek için büyük bir atak içindeler. Halk kitlelerinin kesin desteğine sahip olan komünistler, dünyada yeni bir devrimci dalganın başlamasına yol açacaklar. Dünyadaki yeni devrimci dalga Çin'de içinde olmak üzere daha güçlü bir sosyalist dünyanın oluşumuna götürecektir. Tüm gelişmeler bu yöndedir.

Yoldaşlar,

Emperyalizme bağımlı ülkelerin yer aldığı Asya, Afrika ve Latin Amerika'da emperyalizme ve kapitalizme karşı şimdiye kadar verilen mücadelelere yenileri eklenerek devam ediyor. Yiğit Filistin halkının taşı ayaklanması siyonist İsrail Devleti'ni dize getirmek üzere; Filistin devrimi aynı zamanda tüm Arap ülkelerini etkileyecek bir devrim meşalesi konumunda ilerliyor. Uzak Asya'da Endonezya ve Filipin halk kitlelerinin emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı, devrimci eylemleri giderek yükseliyor. Anti-emperyalist mücadelenin en yoğun olduğu Latin Amerika'da, Nikaragua'daki seçim yenilgisine rağmen, devrimci eylemler yaygınlaşarak sürüyor. Kürdistan'da Kürt halkının nesnel olarak emperyalizme ve kapitalizme yönelen mücadelesi, son yılların yeni devrimci gelişmesi oldu. Türkiye'de emperyalizme, faşizme, sermaye egemenliğine ve şovenizme karşı devrim mücadelesi yeni boyutlar kazanarak gelişiyor.

Bu üç kıta, devrimin önemli fırtına alanları olarak yoluna devam ediyor.

KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ TOPLU SÖZLEŞMEYE UYMUYOR: İŞÇİLER SOKAKLARDA

Küçükçekmece Belediyesi ile Belediye İş arasındaki toplu sözleşme, Anakent belediyesinden aylar önce Nisan 1992 tarihinde bağtlandı. Ancak Küçükçekmece belediyesi işçileri halen bu toplu sözleşmeden doğan haklarını alamadıkları gibi, normal maaşlarını dahi her ay gecikmeli alabiliyorlar. Bunu sağlamak için hemen her ay eylemlere başvuruyorlar. Bunu sağlamak için hemen her ay eylemlere başvuruyor, zaman zaman iş bırakma yollarını deneyerek işveren Küçükçekmece Belediyesini ödeme yapmaya zorluyorlar. Her eylemli-

likten sonra, görüşmelerde bir ödeme takvimi yapılıyor, ancak Belediye bu takvimi hihal ederek belediye işçilerinin haklarını, alacaklarını vermemeye devam ediyor.

1400 işçinin çalıştığı Küçükçekmece Belediyesinde, ilçe belediyesi olduğundan bu yana, bu ikinci toplu sözleşme oluyor. Ancak bundan önceki iki yıllık dönem için yapılan toplu sözleşmede de 20 ay işçilerin hakları ve ücretleri sürekli geciktirilerek ödendi. Bu dönem yapılan toplu sözleşmeden doğan hakları ve alacaklarını da belediye sürekli içerde tutarak, ödemeyerek işçileri zor durumda bırakıyor. Bu durum karşısında işçiler, iş bırakma, iş yavaşlatma vb. eylemlerle karşılık vererek haklarını almaya çalışıyorlar.

Belediye işvereni, işçi alacaklarını ödememe gerekçesi olarak her seferinde para yokluğunu öne sürüyor. Oysa "para yok diyen işveren, bir çok hizmeti müteahhide verirken bu parayı buluyor" diyen işçiler, bu ihaleler yoluyla belediye başkanının bir çok kişiyi zengin ettiğini ve bu ihalelere ve mafyaya yediren belediyeden dağıttıkları bildirilerde "siz halk olarak ne yapıyorsunuz? Sadece, seçtik, gerisi bana ne mi diyeceksiniz? Yoksa bu benim param, benim emeğim deyip hesap mı soracaksınız?" diyerek halkın hesap sorması gerektiğini belirtiyorlar.

Küçükçekmece belediye işçileri, belediyenin alacaklarını ödememesi karşısında 12 Kasım 1992'de Belediye-İş Sendikası tarafından bastırılan bildirileri halka dağıtarak, durumu anlatıp, halktan eylemlerine destek vermesini ve belediye üzerinde işçilerin hakkının ödenmesi amacıyla baskı kurulmasını istediler.

Daha sonra, 18 Kasım'da da Küçükçekmece Belediyesi Bakım ve Onarım Atölyesi işçileriyle temizlik işçileri işlerinden toplu olarak çıkıp, Belediye Başkanlık binası önüne kadar süren bir yürüyüş düzenlediler.

Yürüyüş için saat 13.00 sularında işlerinden çıkan işçilerin yolu, daha işyerlerinin önünde polis tarafından kesildi. Polis bu yürüyüşünü yasal olmadığını izin vermeyeceğini belirtep yürüyüşçülerin önüne barikat kurdu. Bir süre bekleyen işçiler, polis barikatını aşarak yürüyüşe geçtiler. İşçilerin kararlı tutumu polisin bir şey yapmasını engelledi. Ancak zaman zaman sokak aralarından işçilerin önüne çıkan polis, barikati yeniden kurarak işçilerin yürüyüşünü engellemek istedi de, işçilerin kararlı tavrı karşısında bunu da başaramayınca yürüyüşü sessizce izlemekten başa bir şey yapmadı. Yürüyüş boyunca Belediye işçileri kendi bastırdıkları bir diğer bildiriye de dağıtarak halkın kendilerine deste olmasını istediler. Esnafın ve küçükçekmece halkının zaman zaman alkışlarla, zaman zaman sözlerle işçileri desteklemesi de işçiler için ayrı bir moral kaynağı oldu.

Belediye Başkanlığının önüne kadar pankartları ve sloganlarıyla yürüyen işçileri, daha önceden buraya gelmiş bulunan Tüm Bel-Sen'li ve Bem-Sen'li kamu çalışanları sloganlar ve alkışlarla karşıladı. Belediye önünde toplanan işçiler, sokağa çıkmadan, değişik eylem biçimlerini hayata geçirmeden haklarını alamayacaklarının bilincine de olduklarını gösterip, burada yaptıkları konuşmalardan sonra alkışlarla dağılıp işyerlerine döndüler.

SORUNLARIMIZI AŞMADA SORUMLULUK ÖNDER İŞÇİLERİN OMUZLARINDADIR

Küçükçekmece Belediyesinde çalışan işçiler, toplu sözleşmeden bu yana toplu sözleşme farklarının ve zamanında ödenmeyen maaşlarının ödenmesi için 18 Kasım'da Küçükçekmece Belediyesine yürüdüler. Yürüyüşten bir gün önce önder işçilerle yaptığımız söyleşiyi yayınlıyoruz.

Devrimci Emek: Küçükçekmece Belediyesi'nde kaç ay önce toplu sözleşme oldu? O günden bu yana toplu sözleşmenin hangi maddelerine uyuldu? Hangi maddelerine uyulmadı? Toplu sözleşme ihlalleri söz konusu bildiğimiz kadarıyla. Bunları bize kısaca anlatır mısınız?

HAKKI: Sözleşmelerin başlangıç tarihi 1 Mart 1992. Sözleşme 29 Nisanda bağtlandı. Ondan sonra bir yönetim değişikliği oldu. Ertuğrul Tığlıy mahkeme kararı ile gitti. Yerine Ali Rıza Gürkanat geldi. Ali Rıza Gürkanat'da sözleşmeyi tanımadı. Sözleşmenin yasal olmadığı meselesi gibi bir takım iddiaları vardı. Sendika da iş mahkemesine gitti. İş mahkemesi işçilerin lehinde sözleşmenin yasal olduğuna dair karar verdi. Sonra Ali Rıza Gürkanat iş mahkemesinden çıkan kararı da dinlemedi. Üst mahkemeye gitti. Üst mahkeme sonucu gelmeden Ertuğrul Tığlıy tekrar göreve dönünce sözleşmeyi kabullendi. Sözleşmede 29 Nisan imzalanış tarihinden sonra üç ay içinde geriye dönük haklar ödenebilir diye bir madde de var. Geriye dönük haklar hiç kimseye ödenmedi. Bunların ötesinde 30 Eylülde 13 günlük devlet ikramiyesi var, fakat ödenmedi hala. 25'inde belediyenin kendi ikramiyesi var; sözleşme ikramiyesi o ödenmedi. Kasımın ilk haftasında verilmesi gereken giysi parası var onlar ödenmedi. Bir de yine kasım ayının ilk haftasında sözleşmede çocukları okuyan arkadaşlara tahsil yardımı var, o da ödenmedi. Ve ayın 14'ünde verilmesi gereken maaş var. Bugün ayın 17'si o ödenmedi. Çekmecedeki ödenmeyen şeyler bunlar.

DEVİRİMCİ EMEK: Yani bunlar genellikle sosyal hakların ve ücret zamlarının getirdiği ek ödemeler, peki maaşların ödenmesi konusunda somut bir şey söylenebilir mi?

HAKKI: Yok, yani maaşlar sözleşmeden öncede sözleşmeden sonrada hiçbir zaman düzenli verilmedi, hep gecikmeli 15 gün 10 gün, sürekli gecikmeli olarak ödendi.

DEVİRİMCİ EMEK: Bu konuda işyerinde ya da sizin bağlı olduğunuz şubede Küçükçekmece beledi-

yesine bağlı olarak çalışan işyerlerinde ne tür etkinlikler eylemler yapıldı? İşçilerin tepkileri ne oldu? Sendikanın tavrı ne oldu?

HAKKI: Sendika somut olarak herhangi bir tavır geliştirmede şimdiye kadar. Genellikle yapılan bütün eylemler temsilci ve temsilcilerin altındaki arkadaşlar tarafından iş durdurma eylemi olarak ortaya çıktı. 1990'dan buyana aşağı yukarı Küçükçekmece de yaşanan eylem sayısı 21-22.

Son dönem bundan bir ay kadar önce yapılan bir eylem vardı. 12 günlük işi durdurma eylemiydi. Vezne kuyruğu ile başladı öyle devam etti gitti. Sendika orada pek olumlu işçilerin lehine bir tavır geliştiremedi. Sonuç itibariyle özeleştiri vb. şeyler gündeme gelince de eylem kendiliğinden ortadan kalkmış oldu.

HASAN: Eylemin işçiler üzerinde getirdiği bir şey var. Yeni işçilerde bir tavırsızlık var bu eylemden kalan bir şey. Bana göre sendikanın temsilciler üstündeki bir yok etme politikası var. Çünkü genel anlamda işveren temsilcileri savcılığa vermişti. Savcılıkta sendikanın avukatları bizden habersiz eylem yapıldı gibi bir dilekçe verdi. Sendika bu konuda işçileri sahiplenmedi. Hesap genel anlamda temsilcileri yok etme politikası idi. Plan buydu. Tabi bunlarla birlikte cezai müeyyide uygulandı. Daha öncekilerde iki ay üst üste iki yevmiye kesildi. Bu ayda iki yevmiye kesildi. Disiplin kurulunda iki tane yevmiye cezası verildi. Önümüzdeki ay alacaklar. Tabi işveren bu konuda bin bir tane neden çıkardı. Yedi tane arkadaşın ilk etapta atılacağı söylendi. Ondan sonra arkasının geleceğini ifade etti. Tabi bu da işçiler arasında büyük etki yarattı.

DEVİRİMCİ EMEK: Tabi bu "işçiler işte biz bugüne kadar yaptığımız bütün eylemlerde herhangi bir sonuç alamadık. Hep ceza gördük öyleyse eylem yapmayalım" düşüncesine getirmek içindi.

HASAN: Öyle. Genel anlamda yok da yani işçiler arasında bir şey var. Yani konuşmalarda genel hissettiğimiz şu sendika temsilcileri arasında kopukluklar

oldu. Ama bunu ne temsilci arkadaşlar ne sendikacı arkadaşlar giderme konusunda çalışmadılar. Ama genellikle işçilerin ifade ettiği buydu. Mesela şu ana kadar 25'inde almamız gereken ikramiyeler (hesap edin bugün ayın 17'si) aylığımızı da geçmiş bununla birlikte en az beş parça alacağımız var. Buna rağmen direniş yoktu. Sendikada bizimle birlikte hareket etmek zorunda kalıyor. Bana göre sendika burada oyalama taktiği uyguluyor. Çünkü genellikle Türkiye'de diğer işçi sendikalarında sınıf üzerinde bürokratik sendikacılık yaptığı açık yani oyalama taktiği. Bence Belediye-İş'de bunu yapıyor.

DEVRİMCİ EMEK: Peki bütün bu gelişmeler karşısında yani eylemden bu yana ve son eylemden sonra cezalarda dahil, sendikanın tavırsızlığı ya da oyalama taktiğine başvurması karşısında iş yerlerinden işçilerin tepkileri ne oldu? Yani ne tür düşünceler ortaya çıkıyor. İşyeri komiteleri bu konuda çalışma göstermiyor mu?

HASAN: Bizim işyerlerinde son eyleme kadar Küçükçekmece'de en azından 23 tane eylem yapıldı. Bu eylemlilik süreci içerisinde işçilerin söylediği bir şey vardı. Yani sevinç vardı, bir kenetlenme vardı. Yani örgütlü bir birliktelik değil ama duygusallık ile ilerleyen bir coşku vardı. Bu son eylemde tabi bu kırılmış durumda. Bununla birlikte işçiler arasında bir şey var. İşte işveren adamı, sendikacıların adamı, temsilcilerin adamı gibi sözler söylenmeye başlandı şu son dönemlerde.

DEVRİMCİ EMEK: Peki işçilerde coşkunun giderek düşmesinin nedeni ne? Yani son dönemde coşkun davranmamalarının, birliği sağlayamamalarının nedeni ne?

HASAN: Tabi bununla birlikte taşeronlaşma var. İşveren bazı bölgeleri taşeronla vermişti. Ama bundan önce bir kongre yaşandı burada. Yani 2 No'lu şubenin kongresi vardı. Bu kongreyi bizim Küçükçekmece'de tüm muhalefet kazandı. Delegasyonu bu tercihi seçimi, sonucunda sendikanın intikam alma gibi bir girişimi var. Uslandırma politikası yani.

DEVRİMCİ EMEK: Genel merkezin mi?

HASAN: Yok şubenin

DEVRİMCİ EMEK: Yani sizin istediğiniz adamlar seçilmedi böyle bir tepkiyle bunları cezalandıralım denildi.

HASAN: Tabi bu da var ama kendileri bunu ifade

etmiyorlar aslında. Yani gelişen olaylar bunu gösteriyor aslında. Örneğin geçen gün eylem kararı alınmıştı, yürünecekti. Ara verildi. Öyle çelişkili şeyler oldu ki bir taraftan yürümeye kalkıldı bir taraftan yürünmeyecek denildi. Böyle bir kaos yaşandı. Tabi şu an işveren gerçekten günlük politika uygulayan işveren bu konuda politikalarını da hayata geçiriyor. Bu bir gerçek. Örneğin son eylemimizde çalışmayan insanlar vardı eylem kırıcıları vardı. Her eylem türünde bu vardır diyeceksiniz. Geçmiş dönemlerde de bu vardı. Çok azdı ama. Bu sefer biraz çoğunluktaydı. Tabi işçiler üzerinde bunun etkisi de büyüktü. Bu eylem kırıcılığı yapan arkadaşlar eylemliliğin içine çekilemedi. Eylem içine çekme gayreti de gösterilemedi. O moment yakalanamadı.

DEVRİMCİ EMEK: Yanın bir yürüyüş söz konusu ondan önce yapılan bazı eylemlilikler var. Bunların hazırlanışı ve gelişmesi ile ilgili neler söyleyeceksiniz.

HASAN: Bundan önce bir bildiri vardı. Yani sendikanın çıkarttığı bildiri zannederseniz 20.000 tane. Bu yirmi bin tane bildiri beş bölgeye ayrıldı. Avcılar, Çekmece, Halkalı veya onun gibi yerlerdi. Bunlar büyük bir dağıtım yapıldı. Dün de sendikanın bir röportajı vardı. Halkla röportaj yaptılar. Genellikle dağıtımlarda bildiri dağıtımlarında halktan destek bekliyorduk. İsteğimiz şuydu sizlerden; bu gibi şeylerde rahatsız etmek, iş ücretimizin ödenmediği ama bununla birlikte bölgemize sağlıklı hizmetlerin getirilmediği, bu konuda telefonlarla telgraflarla belediye başkanının rahatsız edilmesi, protesto edilmesi konusunda hal-
te desteğini yanımıza almaya çalıştık.

DEVRİMCİ EMEK: Halkın gerek telgrafla gerek telefonlarla belediye üzerinde bir baskı oluşturmasını mı istediniz?

HASAN: Bizim tüm eylemlerimiz aslında bir önceki eylemin bir türüydü ve sürekli olarak üretimi durdurmayı kullandık, üretimi durdurma yani çöp alma demek bugün halkı karşına almak demek.

DEVRİMCİ EMEK: Tabi Halklılığını anlatamazsan belediyenin yalanları etkili olur ve haksız duruma düşersin.

HASAN: Şimdi zaten burada son eylemliliğe. Dikkat edilen nokta buydu. Dikkat ederseniz eylemlerde bile çöpler alınacak düşüncemiz. Halkın bu konuda desteğini almak yani halka inebilmek bir kamuoyu oluşturabilmek gibi bir derdimiz var bu konuda.

Sendikanın, işçilerin bir sıkıntısı var. Çünkü sürekli çöp almamak halktan büyük bir tepki getiriyor. Zaten şimdi yapılan eylem türlerinde de bu şeyler vardı. İşte pankartlarımız vardı. Bir de Belediye-İş'in dergisinde halkla yapılan röportajlar çıkacak. Küçükçekmece olayına değinecek. Zannedersen özel sayı çıkacak.

DEVRİMCİ EMEK: Pankart eyleminden bahsettiniz o nasıl olacak?

HASAN: Onlar arabalara asılacak. Yani temizlik araçlarına asılacak. Bu konuda devamlı çalışılacak. Mahallelerde bölgelerde bir çöp imha sahasında bunun gibi şeyler, genellikle bizim istemlerimiz bu pankartlarda dile getirilip halka anlatılacak.

DEVRİMCİ EMEK: Peki yarın ki yürüyüşle ilgili olarak neler oldu bugüne kadar. Yarın somut olarak yaşanacak. Değişik belediyelerin değişik işleriyle ya da birbirleriyle görüşmeler yapıldı mı? Örgütlülük içerisine girildi mi? Kendiliğinden gelişen bir biçim değil tabi, nasıl bir planlama yapıldı?

HAKKI: Şimdi daha olay netleşmedi. Bakırköy ve Zeytinburnu'ndan sonra bir şeyler yapalım dedik. Eylemin boyutu ne olacak, nasıl hayata geçecek? Bizim bir takım önlemlerimiz vardı. Yalnız Çekmece değil Belediye iş şube yönetimi de kendi arasında toplanarak on ilçede yarım gün işi durdurma ve bununla beraber yürüyüş kararı verip genel merkeze bildiriyor. Genel merkez de bunu kendi arasında tartışarak kabul etmiş, on ilçede eylemin yapılması doğ-

rultusunda. Şimdi yalnız anakente eylem olmayacak. Anakent Küçükçekmece işçilerini destekleme yönünde buraya gelecek. Bakırköy'de de bir para ödeme problemi vardı. O da çözümlerse Bakırköy'de iş yapmayacak. Küçükçekmeceyi destekleyecek ve ilçelerde yürüyüş yapılacak. Eğer Bakırköy'de para vermezse Bakırköy'de yürüyüş yapılacak.

DEVRİMCİ EMEK: Yani sonuçta şöyle bir yaklaşım yada perspektif görebildim ben şu ana kadar. İşçiler haklarını normal görüşmeler yoluyla elde edemiyorlar. Ancak açıktan sokağa çıkarak, sokak eylemleriyle iş durdurarak yürüyüşlerle vb. çalışmalarla alabilir-

ler gibi bir anlayış, yaklaşım var.

HAKKI: Şimdiye kadar tabi yapılan şeyler bunlar. Fakat yapılan eylemler sonuç itibariyle işçilere pek fazla şey kazandırmadı. Mesela şu an içerde her işçinin 15, 20 milyonu var. Özellikle bizim belediyede yürüyüş de işi durdurma eylemleri de işçilerin istediği şekilde yapılmadı. Belediye başkanımız ayın 5'inde size para vereceğim ya da 30'unda para vereceğim diyor. Bütün eylemler sendika tarafından o güne kadar durduruluyor. 5'inde para ödenmesi gerekiyordu. Ondan sonra bir daha ki aya kadar eylem oluyordu.

DEVRİMCİ EMEK: Şimdi bir tehlike var. Hasan arkadaşın anlattığından çıkardığım, bir çok işyerinde yaşanan temel bir sorun, özellikle KİT'lere yönelik yeni özelleştirme ve taşeronlaştırma şimdi benim anlayabildiğim kadarıyla bu tehdit Küçükçekmece işçilerinin boynunda bir demokles kılıcı gibi sallanıp duruyor. Şimdi yarın burada bir özelleştirme gündeme geldiğinde ne yapacaksınız? Ya da sendika özelleştirmeye yönelik, taşeronlaştırmaya yönelik, sendikasılaştırmaya yönelik tüm işçileri, ortak sorunu olan böyle bir sorunda ne gibi bir etkinlik ortaya koydu ya da mesela ne yapılması gerekir. Ne öneriyorsunuz diğer sendikalara bu konuda. Şimdi biliyorsunuz hepsinin genel kurulları var. Belediye iş yaptı mı yapmadı mı bilmiyorum. Aralık 7'sinde de Türk-İş genel kurulu var. Şimdi tam da deyim yerindeyse zorlanması gereken dönemler. Ama bugüne kadar gerçekten böyle işçi sınıfının somut taleplerini

savunan, özellikle bu taşeronlaştırmaya yönelik sendikasızaştırmaya yönelik ciddi bir eylemin yapıldığını ben hatırlamıyorum. Belediye-İş'in bir eylemi vardı Çağlayanda (Abideyi Hürriyette), oraya da çok gari ki Belediye işçileri gelmedi. İki üç bin insan geldi. Bende oradaydım. Fuat Alan oradaydı. Ama işçiler yoktu. Şimdi bu konuda ne düşünüyorsunuz.

HAKKI: Şimdi taşeronlaştırmayla ilgili galiba bizim sendikanın da pek fazla yaptığı ürettiği projeler yok.

DEVİRİMCİ EMEK: Yani sanki sendikalarımız hükümet destekleniyor, vasıtasıyla hükümet destekleniyor, sendikalar mevcut hükümetin politikalarını destekler tarzda uyum içerisinde yürüyor. Oysa bu bizim çıkarımıza değil. Yararımıza değil. Yani özelleştirme taşeronlaştırma, sendikasızaştırma yararımıza değil.

HAKKI: Yalnız belediye iş sendikasının değil Türkiye'deki sendikaların buna karşı herhangi bir girişimleri yok. Taşeronlaşmaya karşı çıktıkları yok. Yahut da Türkiye'de gerçekten korkunç bir anti sendika olayı yaşıyoruz. Yani sendikasızaştırma meselesi yaşanıyor. Sendikaların bununla ilgili ürettikleri bir şey yok. Hani o taşeronlaşmaya karşı çıkışlar. Sendikasızaştırmaya karşı çıkışlar. Özel sektörde de bunlar yaşanıyor. Mesela TEKSİF sendikası yüz yirmi, yüz kırk bin üyeli bir sendika iken şu anda elli beş bin, altmış bin üyelik bir sendika haline geldi. Özel sektörde bile taşeronlaşma her fabrikada on on beş tane taşeron var. Hiçbir sendikanın Türk-İş olsun ve Hak-İş olsun DİSK daha yeni sahaya çıktı. Sendikasızaştırma ile ilgili önemli bir şeyleri yok. Yani 1980 öncesi sendikalara aidat ödeyenlerin sayısı iki milyon iki yüz bin civarındayken işçilerde şu anda bir milyon yüz doksan bin yüz yetmiş bine düştü. Arada bir milyon insan sendikasızaştı. Ve sendikaların da bunlara yönelik ürettikleri bir şeyler yok.

DEVİRİMCİ EMEK: Şöyle söyleyebilir miyiz? Yani mevcut sendikalar işçi sınıfının gelişmesinin önünde en büyük engellerin başında geliyor. Yani büyük bir barikat işçi sınıfının önünde bu sendikal anlayış.

HAKKI: Sendikal anlayış olabilir, doğrudan, sendikalar tabii ki engel değildir. Sendikalar her zaman işçilerin örgütüdür. Ama anlayışlar genelde burjuva sendikal yani mevcut politikalara sanki evet diyorlar. Yapın sendikasızaştırmaya gidin şunu yapın bunu yapın. Yani toplumun, daha doğrusu tekellerin işine yaradı bu toplumu örgütsüzleştirme, örgütsüz toplum

yaratma olayı. Demokratik kitle örgütlerinin en büyüğü sendikalardır. Tabanlarıyla ve işçileriyle beraber ciddi bir tepkileri yok.

(Tek Gıda-İş üyesi bir işçi arkadaş söze girdi.)

Peki o zaman diyelim ki sendikaların üst kurullarında anti demokratik şekilde oraya giden, anti-demokratik tüzüksel işleyişe dayanarak oralarda yıllarca deyim yerindeyse işçi sınıfının ilğini kanını emen o asalak parazit takımı eğer bizim sorunlarımızı gündeme getirmiyorsa, çözüm aramıyorsa, sorunun gerçek muhatapları bizler ne yapmalıyız. Onlar bir şey yapmıyorlar. Sizin genel merkeziniz diyelim bir şey yapmıyor. Ben bu sorunu aynı şekilde kendi sendikama getirdim. Benim sendikam şöyle dedi: Bu sorun sadece bizim sorunumuz değil. Diğer sendikalarında sorunu. O zaman dedim, Türkiye'nin Balkanların en büyük sendikası olduğumuzu iddia ediyoruz. 180.000'in üzerinde üyemiz var. Neden başı çekmiyoruz. Özelleştirmeye taşeronlaştırmaya, sendikasızaştırmaya karşı bir miting bir yürüyüş yapmıyoruz. Bunun başını çektiniz ya da diğer sendikalara böyle bir teklif götürdünüz mü? Hangi sendikalar reddetti? Kendin yaparsın, yapamıyorsan diğer sendikalara çağrı yaparsın. Bunlar yok hiçbirisi yok. O halde sorunu yakıcı bir şekilde hisseden işçi sınıfının işyerlerinde, iş birimlerinde en yakın olan işçi temsilcileri öncü devrimci işçilerdir. Bütün sorumluluk onların omuzlarındadır. Öyleyse biz ne yapacağız. Ya onları yani burjuva sendikacıları bekleyeceğiz, onların değiştirilmesini bekleyeceğiz yada önümüze konan bu barikatları bütün işkollarındaki öncü insanlarla, temsilcilerle, yöneticilerle, sıradan işçilerle aşmanın yolunu arayıp bulacağız. Ama bunun içinde somut bir adım gerekli, bir şeyler yapmak lazım. Biz hep bunu söylüyoruz, ama hayata geçiremiyoruz.

DEVİRİMCİ EMEK: Şimdi sonuç olarak sen Gıda iş kolunda çalışıyorsun. Siz hizmet işkolunu da çalışıyorsunuz. Bir başka arkadaş Metal işkolunda çalışıyor ama hep sorunumuz aynı. Yani genelde işçi sınıfının emekçi insanların sorunları ortak. Farklı farklı işkollarında olsalar da sorunları ortak. Öyleyse sorunları ortak olan bu sınıfın bu insanların mücadelelerini de ortaklaştırılması gerekiyor. Yani işçi sınıfının mücadele birliğinin yaratılması gerekiyor.

HASAN: Biz Devrimci Emek'e bizim sorunlarımızı dile getirip yayınladığı sorunlarımıza sahip çıktığı için teşekkür ediyoruz.

DEVİRİMCİ EMEK: Bizde bu söyleşi için hepinize teşekkür ediyor mücadelemizde, mücadelemizde başarılar diliyoruz.

TC Devletinin Kürdistan ve Türkiye'deki Katliamlarını Protesto İçin Kampanya

Devrimci Emek Avrupa temsilciliği olarak bir kampanya başlattık. Kampanyanın amacı; Devrimci durumun yaşandığı ülkelerimiz Türkiye ve K. Kürdistan'da TC'nin yönetme yetisini kaybederek savaşmaya başlaması ve bu savaşın son dönemde aldığı boyutlar, özellikle de TC'nin emekçi halklarımıza yönelttiği saldırıların aldığı boyut ve işlediği katliamlar bu kampanya boyunca teşhir edilip, TC'nin uluslararası platformlarda tecridini sağlamaktır.

TC, bu iç savaş sürecinde bugüne değin sayısız savaş suçu işlemiştir. Bunlardan bazıları, Şırnak'ın yakılıp yıkılması, Cizre Kulp, Nusaybin vb. yerleşim merkezlerinde yapılanlar ve Irak Kürdistan'ına yönelik saldırılardır. Bu saldırılar boyunca TC, emekçi Kürt halkını katletmiş, yerleşim bölgelerini ve mer-

kezlerini yakıp yıkarak Kürdistan'ı insansızlaştırma politikası gütmüştür.

Türkiye'de ise saldırılar, ev baskınlarında işlenen cinayetler, sokaklarda infaz ederek katletmeler, göz altına alarak kaybetmeler biçiminde sürüyor. Gerek işçi sınıfının, gerek kamu emekçilerinin gerekse öğrencilerin en küçük ekonomik-demokratik ve akademik istemlerinin üzerine polisle, jandarmayla, silahla, panzerle giden TC devleti, farklı biçimlerde aynı suçları işlemeye devam ediyor.

Biz Devrimci Emek Avrupa temsilciliği, olarak TC'nin bu suçlarını teşhir etmek amacıyla çeşitli dillerde bildiriler basıp dağıttık. Bu bildirimlerde:

Avrupa kamuoyunun kendi parlamenterlerine ve devletlerine baskı yaparak Türkiye'ye verdikleri as-

keri ve ekonomik yardımların kesilmesini sağlamalarını,

Türkiye'ye turistik ziyaret ve gezileri kesmelerini,

Türkiye'yi bütün uluslararası platformlarda teşhir etmelerini sağlamak ve böylece TC üzerindeki dış baskıyı artırmak amacını güttük.

Bugüne kadar belli başlı şehir merkezlerinde TC'nin iç savaş süresince işlediği suçları sergileyen resim ve fotoğraf sergileri açtık. İmza topladık. Bugüne kadar 1000 civarında imza toplayabildik. Bu etkinliklerimiz devam ediyor. Kampanya sonucunda toplayabildiğimiz imzalarla Birleşmiş Milletler Cenevre temsilciliğine başvuracak ve TC'nin savaş suçlusu olarak müeyyidelere tabi tutulmasını isteyeceğiz.

S. KARATAŞ

KAMUOYUNA:

Faşist TC devletinin katliamcı yüzünü sergilemek için KAMPANYA

İktidara geldiği günden beri emekçi halkımıza baskı ve işkence yapmaya devam eden DYP-SHP koalisyonu artık gerçek despot yüzünü gizleyemiyor. Gelişen muhalefeti engelleyebilmek için paralı uşakları vasıtasıyla devrimcileri sokak ortasında yargısız bir şekilde kurşuna dizmiş, Kürt halkını top yekûn imhaya yönelmiştir.

Faşist TC devleti ve onun hükümeti azgınce katliamlarını sürdürürken yanına tüm burjuva partilerini alıp, basını ve televizyonu ile topyekûn bir saldırı içine girmiştir.

İşbirlikçi-tekelci burjuvazi, Kürdistan'da her geçen gün yeni Halepçe'ler yaratıyor. Faşist ordu, kontrgerilla elindeki en ağır silahlarla Şırnak'ta yaptığı katliamlarına şimdi de yenilerini ekleyerek Kulp ve Lice'ye saldırıyor.

Biz, Devrimci Emek Avrupa Temsilciliği olarak, bu katliamlara karşı çıkmamızın her devrimci, ilerinin görevi olduğu bilinciyle hareket ediyoruz. Bu amaçla TC devletinin katliamlarını gösterebilmek için bulunduğumuz ülkelerde çıkardığımız yabancı dillerde bildirimlerle, Türkiye'ye her türlü askeri ve ekonomik yardımın kesilmesi için bir imza kampanyası başlattık. Toplanan imzaların Birleşmiş Milletlere verilmek üzere açtığımız kampanyaya, tüm ilericiyim, insanım diyenleri desteğe çağırıyoruz.

Bu amaçla bir kez daha tekrarlıyoruz, Kürt halkı yalnız değildir. Kürt halkına uzanan eller kırılacaktır.

Devrimci Emek Avrupa Temsilciliği

KÜRT-TÜRK EMEKÇİ HALKLARI İÇ SAVAŞI KAZANMALIDIR!

Türkiye ve Kuzey Kürdistan, politik krizin daha da derinleşmesine, sınıf ilişkilerinin gerginleşmesine ve çelişkilerin keskinleşmesine yol açan kitle mücadelelerine sahne oluyor. Esas olarak Kürdistan'da yoğunlaşan kitle mücadeleleri, Türkiye'de daha az yoğunlukta ama nesnel zeminleri güçlü bir durumdadır. Kürdistan'da süre giden ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesiyle, Türkiye tekeli kapitalizminin yaşadığı derin ekonomik bunalım bu devrimci durumu sürekli besliyor, geliştiriyor. Bunun sonucu tekeli kapitalist düzen Kürdistan ve Türkiye'de çözümlenme ve çökme durumuyla karşı karşıyadır. Görünüştaki tüm sağlamlığına karşın sermaye egemenliğinin günümüzdeki gerçek durumu budur. Bu gerçek o derece yalın ki, sermaye sınıfı, ordunun ve polislin toplum üzerindeki baskısını biraz hafiflettiğinde bile egemenliğinden geriye bir şey kalmayacağını farkındadır. Bu nedenle, tekeli sermaye kendi sınıf egemenliğini ancak ordu ve polislin doğrudan zor'una dayanarak sürdürebilmektedir.

TÜRKİYE VE K.KÜRDİSTAN'DA ASKERİ FAŞİST DİKTATÖRLÜK VARDIR!

Türkiye tekeli sermayesi, 12 Eylül 1980'den bu yana egemenliğini askeri faşist diktatörlükle sürdürmektedir. Bunun temel nedeni, sermaye 12 Eylül faşizmi noktasına götüren temel nedenlerin her şeye rağmen varlığını sürdürmesidir. Bu nedenlerin başında ekonomik bunalım gelmektedir. Türkiye kapitalizminin iç yapısından kaynaklanan, emperyalizme

bağımlılığın daha da müzminleştiği bunalımı, tüm önlem, yoğun baskı ve sömürüye karşın ortadan kaldıramadı. Zaman zaman hafiflese de, kapitalist düzenin bunalımı bir türlü sona ermedi. Bunalımın sonuçları olarak enflasyon, işsizlik, dış ve iç borçlar sürekli arttı. Emekçi sınıfların yaşam standartları sürekli düştü. Yoksullaşma, mutlak anlamda gerçekleşmeye başladı. Ama böyle bir ortamda, emekçi sınıfların hareketliliği, topluma açık tepki göstermeleri siyasi zor yöntemleriyle, polis ve asker marifetiyle bastırıldı, açığa çıkması önendi. Bu suskunluk dönemi, kimilerince toplumun faşizme desteği biçiminde algılandı. Oysa gerçek hiç de böyle değildi. Çok kısa süren bir yanılsama döneminden sonra toplum 12 Eylül faşizminin gerçek yüzünü kavradı. Ne var ki, birçok nedenden dolayı tepkisini açığa vuramadı. Bunun yerine, döneme duyduğu tepki ve öfkeyi içten içe biriktirdi.

Bu tepki ve öfkenin ilk fırsatta, kendini açığa vuracağı beklenen bir şeydi. Nitekim askeri faşizmin toplum üzerindeki baskısını biraz hafifletmesiyle, grev direniş, gençlik hareketleri, kitle gösterileri ortaya çıkmaya başladı. Kürdistan'da verilen gerilla mücadelesi, Kürt halkının kitle gösterileri üzerindeki kabuğu kırdı. Gerilla hareketinden güç ve moral alan Kürt halkı, faşist teröre büyük kitle gösterileriyle yanıt vermeye başladı. Bu aynı zamanda Türk burjuvazisinin Kürdistan'da ipleri elinden kaçırdığı bir sürecin başlangıcı oldu. Bastırılmış, sindirilmiş Kürt halkının birdenbire patlak veren bü-

yük kitle gösterileri Türk burjuvazisine gerçek korkuyu tattırdı. Burjuva sınıf, Kürt halkının ayaklanma provası niteliği kazanan eylemleri karşısında ilk önce dehşete düştü. Arkasından her burjuva sınıfın göstereceği aptallığa Türk burjuva sınıfı da düştü ve Kürt halkının üzerine tank-top ve tüfekte gitti. Türk burjuvazisinin yapacağı başka şey de yoktu. Kürt halkı üzerinde yıllar boyu estirdiği faşist terörün faturası şimdi karşısına çıkarılıyordu. Bu faturaya ancak baskı ve terörünü artırarak yanıt verebilirdi; öyle yaptı. Ulusal bilinci uyanmış, ulusal onurunu korumaya kararlı Kürt halkı ile faşist TC devleti arasındaki çelişki, yavaş yavaş iç savaş boyutunu kazandı. Orada yaşanan durumun bir iç savaş olduğunu başta kabul etmeyenler giderek bu gerçeği kabul etmek zorunda kaldılar. TC. devletinın yazarları, genelkurmayı, başbakanı dahil en yetkilileri orda yaşananın bir iç savaş olduğunu değişik ifadelerle kabul ettiler.

Kürt halkının, ayaklanma provası boyutlarına varan ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesine Türkiye işçi sınıfının grevleri, fabrika işgalleri, memurların eylemleri, öğrencilerin mücadelesi eşlik etti. Zonguldak madencilerinin büyük yürüyüşü, Paşabahçe işçilerinin fabrika işgali ve İzmir belediye işçilerinin ölüm yürüyüşü 1990'dan sonra işçi hareketinin belli başlı eylemleri oldu.

Gelişmelerin bu yönde gerçekleşmesi ihtimalini tekeli sermaye de hesaba katıyordu ve tüm önlemlerini buna göre aldı. Bu önlemler çerçevesinde, 12 Eylül fa-

şizminden bu yana, biçimsel değişiklikleri hesaba katmazsak, ordunun devlet ve toplum yönetimindeki belirleyiciliği ortadan kalkmadı. 12 Eylül'den bu yana gerçekleşen biçim değişikliklerini örneğin, Evren'in yerine bir başkasının, Danışma Meclisi yerine ANAP ağırlıklı bir meclisin geçmesinin pek önemi yoktu. Çünkü çeşitli iç ve dış nedenlerin sonucu meydana gelen bu değişikliklere karşın devlet ve toplum yaşamında ordunun son söz sahibi olması ne değişti ne de değiştirecek herhangi bir burjuva güç vardı. Tersine, tüm sermaye sınıfının arzusu ve çıkarı bu yöndeydi. Çünkü gelişen ve gelişecek toplumsal hareketi bastırmak ve düzen sınırları içinde tutmak için -en azından şimdilik- elinde başka bir araç yoktu.

Türkiye'de sınıf mücadelesinin, Kürdistan'da ise ulusal ve sınıfsal mücadelenin gelişimiyle birlikte burjuvazinin bu egemenlik aygıtı daha çok devreye girdi. Burjuva egemenliğin üstündeki tüm örtüleri yırtıp attı ve son sözün gerçek sahibi olduğunu ayan-beyan ortaya koydu. 1992 Newroz'u sonrasında gerçekleştirilen katliamlar sonrası, Kürt halkını tamamen kaybettiğini kavrayan TC. yönetimi, hükümeti, meclisi, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ı tüm yönetim yetkilerini orduya devrettiler. Millî Güvenlik Kurulu (MGK) ve kurulun içindeki generaller 1992 yaz aylarındaki gelişmelerden sonra ülke ve toplum yönetimini tamamen devraldılar. Evren döneminden sonra faşizmin üstüne çekilmeye çalışılan tül- den örtüler şimdi tekrar bir kenara fırlatıldı.

Türkiye'de askeri faşist diktatörlüğün hüküm sürmekte olduğunu anlamak için Kürdistan'a bakmak gerekmiyor. Kürdistan zaten tamamen ordu ve generale-

rin yönetiminde. Orada her şey o kadar çıplak ve yalın ki, çıplak gözle bile görmek mümkün. Öyle ki, Ünal Erkan gibi bir faşistin yetkileri bile elinden alınmış ve Kürdistan'da bulunan generallere devredilmiştir. Resmî olmasa bile fiili gerçek budur. Bu yüzden Ünal Erkan, Güney Kürdistan işgali öncesinde "yetkilerimi elimden aldılar" diye bağıyordu. İstanbul, İzmir, Ankara, Adana gibi yerler ise Kürdistan'dan pek farklı değil. Buralarda da yönetim Vali-Emniyet Müdürü-İl jandarma Alay Komutanı üçlüsü tarafından gerçekleştiriliyor. Eğer İstanbul'u ele alırsak bu durumu çok daha net görebiliriz. İstanbul'da asıl söz sahibi olan güçlerin başında Generaller, H. Kozakçıoğlu ve Nejdet Menzir gelmektedir. Her şey bu üçlü çerçevesinde hareket ediyor, toplanıyor ve bu odakların talimatlarını yerine getiriyorlar. Diğer iller İstanbul'dan pek farklı değildir. Oralarda da İstanbul'da olduğu gibi yönetim esas olarak polis ve jandarma ile bunlarla uyum içinde çalışan valinin elindedir.

Meclis ise, ülke yönetiminde hiçbir ağırlığa sahip değildir. Yaşamsal önem taşıyan hiçbir sorunun çözümü Meclisten çıkmakta, dahası, sorun meclise getirilmemektedir. (Bu arada belirtelim ki, bu ifademizde meclisin demokratik bir yapıya sahip olduğu gibi bir anlam çıkarılmamalıdır) Meclis, yasama görevini Genelkurmay ve MGK'nın istediği, gereksinim duyduğu yasaları çıkararak yerine getiriyor. Bu yanı sıra, Meclis, siyasal destek anlamında askeri faşist diktatörlüğün önemli bir parçası durumundadır. Ama toplumsal mücadelenin çok hızlı kararlar gerektirdiği durumlarda burjuvazi Mecliste tartışmalarla kaybedilecek zamana tahammül etmeyerek işi kararnamelerle sür-

dürmektedir. Bunun dışında, yasama organı olarak Meclis, MGK'nın bildirdiği konularda gerekli yasaları çıkarmaktan başka bir işleve sahip değildir. Aslında aynı şeyi hükümet için de söylemek mümkün. Türkiye'nin bugünkü koşullarında hükümetin tümünden çok, Başbakanla birlikte sayıları üçü, dördü bulmayan bakanlar hükümet görevini görmekte, diğer bakanlar sadece vitrinlik olarak durmaktadır. Örneğin, Kültür Bakanı, İnsan haklarından Sorumlu Bakan vb. hükümetin faşist karakterini gizlemede işe yaramayan, ama onun dışında hiçbir gerçek fonksiyona sahip olmayan bakanlıklardır. Bu bakanlar, ülkede varolan askeri faşist diktatörlüğün uygulamalarını onaylayıp bakan kişiler olmadan öte bir anlam taşımıyorlar.

Faşizm Türkiye ve K. Kürdistan pratiğinde bilimsel tanımına uygun bir görüntüyü her yönüyle vermektedir. Tekelci sermayenin açık, kanlı, şovenist diktatörlüğü, Türkiye ve Kürdistan'da olup bitenden başka bir şey değildir. Kürdistan'da tekelci egemenlik ve TC. devletin varlığını sürdürmesi ancak kanlı, şoven, gerici, faşist bir iktidarla mümkün olabilmektedir. Kürt halkının ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesi kanla bastırılmak istenmektedir. Bu amaçla, Kürdistan'da her gün onlarca kişi öldürülmekte, işkence- de sakat bırakılmakta, gözaltında kaybedilmektedir. Türkiye'de de devrimci hareket, işçi sınıfı hareketi, gençliğin devrimci hareketi, polis ve ordu zoruyla bastırılmaktadır. Tekelci sermayenin toplumsal muhalefet için bulduğu tek yol budur: Baskı, şiddet, terör...

DEVİRİMCİ DURUM İÇ SAVAŞ BOYUTLARINA VARMIŞTIR!

Türkiye'de süre giden ekonomik bunalım ve bundan doğan

politik bunalım toplumun tüm sınıflarını etkisi altına almıştır. Bu durum yani ekonomik bunalımın politik bunalıma yol açması ve toplumsal sınıfları etkisi altına alma durumu yaklaşık 1990 yılından bu yana olgunlaşarak devam etmektedir. Sermaye sınıfının politik manevraları zaman zaman kitleleri bir beklentiye itse de, tüm politik manevralar sorunların kaynağını yani ekonomik bunalımı ortadan kaldıramadığı için geçici etkiye sahip olabilmektedir. Buna karşılık, sermaye sınıfının politik manevraları aynı zamanda kendi siyasi partilerinin ve kurumlarının hızla yıpranmasına, sahte ve halk düşmanı yüzlerinin görülmesine yol açmaktadır. Bu nedendir ki, sermaye sınıfının tüm partileri, halkın gözünde bir süre umut olarak gözüktükten sonra hızla yıpranmakta, gözden düşmektedir. Ekonomik ve siyasal bunalım, tüm sahtelikleri, iki yüzlülüğü saklayan peçeleri yırtıp atmakta, yüzlere sürülen boyayı dökmektedir. Bunalımların bu devrimci yönü, burjuvazinin siyasal alternatiflerini birer birer yiyip bitirmektedir.

SHP, DYP VE ANAP bu sürecin en canlı örnekleridir. İki yıl öncesine kadar DYP'den daha ilerde gözüken SHP çok geçmeden emekçi sınıfların umudu olmaktan çıktı. Burjuva özü (reformistlerin aksi yöndeki çabalarına karşın) çabucak görüldü ve toplum ondan yüz geri döndü. Bunun arkasından DYP umut olarak pompalandı. Elî işçi ve devrimci kanına bulaşmış Demirel, sözde değiştiği gerekçesiyle reformistler dahil toplumun çoğunluğu tarafından bir çok kitle örgütü DİSK dahil, bir çok sendika tarafından desteklendi. (Bu arada A. Öcalanın, Demirel'in iktidara gelişinde kendilerinin katkısını bir övünç unsuru olarak değişik röportajlarda dile getirdiğini anımsatalım)

Böylece, 12 Mart faşizminin idam kararlarında başrolü oynayan Demirel toplumun geniş kesiminin desteğini almış olarak geri döndü. Çok sürmedi; Demirel'in gerçek yüzü hemen ortaya çıktı. Demokratikleşmek ve toplumun çalışan sınıflarını rahatlatacak önlemleri almak bir yana, Cumhuriyet tarihinin en kanlı hükümetlerinden birini SHP ile birlikte kurduğu anlaşıldı. Hızla yıprandı ve bir yıl gibi bir süre dolmadan toplumsal desteği çok alt düzeylere indi.

Şüphesiz, bu kadar kısa bir süre içinde Demirel'in umut olmayacağını gösteren, onu yıpratan ve gerçek yüzünü toplumun önüne seren olguların başında sermaye düzeninin içinde bulunduğu çok yönlü, bunalım geliyor. Yaşamlarından hoşnut olmayan sınıflar sürekli bir arayış içinde umut gördükleri yöne doğru, dolayısıyla bir o yöne bir bu yöne gidip gelmektedirler. Toplumun sürekli bir arayış içinde olması, umut görülen siyasal partilerden hızla yüz geri dönmesi, tekrar yeni arayışlara girmesi toplumda varolan derin hoşnutsuzluğun, yaşamdan duyulan memnuniyetsizliğin, diğer bir deyimle eskisi gibi ne yönetilmek ne de yaşamak istemediğinin çok açık bir ifadesidir. Toplumun bu durumunu ortaya koyan, onun sürekli bir burjuva partisinden diğerine sonra tekrar birinden diğerine gidip gelmesi değildir sadece... Toplum, hoşnutsuzluğunu ve eskisi gibi yönetilmek istemediğini eylemleriyle de ortaya koyuyor. Geçtiğimiz yılın yaz aylarında grev, direniş ve fabrika işgallerinin hem kitlelilik hem de sayı bakımından en üst düzeylere çıkması, memurların eylemlerini daha açık, kitleli ve örgütlü düzenlemesi, eylemliliğin kırsal alanlara sıçraması vb. kitlelerin ruh halini, istek, eğilim ve maddi yaşam koşullarını çıplak bi-

çimde ortaya koyuyor.

Çalışan yığınların bu durumları karşısında burjuva alternatifler birer birer tükeniyor. Çünkü, artık düzenin kapitalist ekonominin yığınlara verebileceği bir şey kalmamıştır. Tükenen burjuva alternatiflere Meclisi de eklemek gerekiyor. Toplumun burjuva parlamentosundan umudu kesmesi, sorunların çözümünü parlamentodan beklememesi, toplumun parlamentoya olan güvensizliğinin bir sonucudur. 1991 yılı yaz döneminde de yaşanan, ancak bir genel seçim manevrasıyla atlatılan güvensizlik ve parlamentoya güven tazeleme durumu çok değil, bir yıllık aradan sonra tekrar aynı noktaya geldi. Bir yıl önceki gibi yığınlar tekrar doğru dürüst toplanamayan, toplandığında ise dış dokunur hiçbir iş yapmayan, etki ve saygınlığı tamamen ortadan kalkmış bir parlamentoya karşı karşıya. Parlatonun ordunun vesayeti altında olduğu artık burjuva çevreler tarafından açıkça ifade ediliyor.

Kapitalist sistemin tıkanması, toplumun hiçbir sorununa çözüm üretecek durumda olmaması yığınlardaki bu durumu ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucu olarak yığınlar faşist devletten, burjuva parti ve kurumlarından kopma sürecine girmiştir. Faşist devletten, onun kurumlarından ve burjuvazinin siyasal egemenlik araçlarından giderek uzaklaşan yığınları tekelci kapitalist yapı içinde tutmak için sermaye sınıfının bulduğu tek yol siyasal zordur.

Eskisi gibi yönetemeyen, diğer ifadeyle, geleneksel yöntemlerle yığınları düzen içinde tutamayan sermaye sınıfı, sınıf egemenliğini siyasal zoru daha çok devreye sokarak sürdürmeye çalışmaktadır. Bunun sonucu olarak, özellikle son birkaç ayda, polis ve ordunun, açık silahlı saldırısına

uğramayan kitle gösterisi yok gibidir. İstanbul'daki belediye işçilerini grevinden, memurların eylemine kadar, burjuvazi tüm kitle gösterilerini cop ve silahla bastırma yoluna gitmiştir. Cop ve silah kullanılmayan yerlerde grevleri durdurmak için yargıyı devreye sokuyor, yargı, görünüşteki tarafsızlığını dahi bir kenara atarak sınıf özünü ortaya koyuyor.

Tekelci sermayenin, Demirel-İnönü hükümeti eliyle devrimci güçlerin gelişimini ve eylemini önlemek için bulduğu tek yol katliamdır. Polis, sınırsız bir keyfilik ve destekle devrimcileri kitlesel olarak katletmekte, bulduğu yerde yok etmekte, işkencede sınır tanımamaktadır. Ev baskınları sonucu öldürülen devrimcilerin sayısı, Türkiye'de yaşanan durumu göstermesi için yeterlidir. Gün geçmiyor ki polis Türkiye'de bir ya da birkaç yeri basmasın, bastığı evlerdeki devrimcileri toplu olarak öldürmesin. İstanbul, Adana, İzmir ve Ankara polisi bu işi öylesine pervasızca yapıyor ki, faşist Şili ve Arjantin yönetimini çoktan geride bırakmıştır. Ev baskınları, sokak katliamları, işkencede öldürme ve sakat bırakma yöntemlerine şimdi de devrimcileri kaçırarak yok etme yöntemi eklenmiş durumdadır. Dergimiz sayfalarında aylar önce işaret ettiğimiz bu tehlike şimdi günlük uygulama haline gelmiştir.

Tekelci sermaye, faşist devlet eliyle, en başta polis ve ordu eliyle devrimcileri fiziki olarak yok etmek, örgütlülüklerini dağıtmak kararında olduğunu gösteriyor. Çünkü gayet iyi biliyor ki, bu bunalım döneminde devrimci güçlerin bir iktidar alternatifi olarak ortaya çıkmaları kendi egemenliklerinin sonunu getirecektir. Bunca hırçnılık, kan dökücülük bundandır. Hırçnılık ve kan dökücü duyular İçişleri Bakanı, Başbakan dahil

sermayenin tüm üst katlarını sarmıştır. Ama şunu da belirtmek gerekiyor ki, sermayenin bu hırçnılığı sürpriz değildir. Cumhuriyet tarihinin en kanlı hükümetinin bu icraatları aylar önce İçişleri bakanı tarafından haber verilmişti zaten. Demirel ve İnönü'de niyetlerini uzun zamandır ve defalarca açıklamışlardır.

Faşist devletin katliamları, Kürdistan'da Türkiye'den çok daha yoğun, sert ve acımasız biçimde sürüyor. Bir yıl öncesine dayanan katliam hazırlıkları şimdi pratiğe geçiriliyor. Bu plan ve hazırlıkların ilki Newroz kutlamaları sırasında ortaya çıktı. Kürt halkının ulusal-sınıfsal mücadelesi yükseldikçe, tank-top-tüfek politikasından başka seçeneği olmayan Türk burjuvazisi katliamlara başvurdu. Bu politika çerçevesinde başta Şırnak olmak üzere, Kulp, Cizre, Ağrı, Çukurca gibi onlarca il ve ilçeyi en ağır silahlarla saatler boyu bombalayarak harabeye çevirmiştir. Kürdistan'da öldürülen sıradan Kürt halkı ile Kürt yurtseverlerinin sayısı binlerle ifade edilmektedir. Bu sayılar, tüm dünyanın gözünü diktiği Yugoslavya'daki rakamların kat kat üstündedir. Aynı şekilde, dünyanın birçok yerinde süre giden savaşlarda ortaya çıkan rakamları dahi geride bırakmaktadır. Ama sadece rakamlara bakmak gerçek tabloyu yansıtmaktan uzak olacaktır. Katledilen halkın yanı sıra, katliamda kullanılan araçların niteliği de önemlidir. Faşist TC ordusunun Kürdistan'da en gelişmiş ağır silahları, başta uçak ve helikopterler olmak üzere, top, havan, roket gibi silahları kullandığını ortaya koyduğumuzda orada nasıl bir savaşın yaşanmakta olduğu daha net anlaşılacaktır.

Kürdistan'da daha yoğun olmak üzere Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan olay, bir iç savaş-

tan başka bir şey değildir. Genelkurmay önderliğinde Türk burjuvazisinin ilan ettiği "top yekûn mücadele" burada anlamını bulmaktadır. Egemenlik iplerini Kürdistan'da elinden kaçırmakta olduğunu farkına varan TC devleti konumunu korumak için her türlü vahşeti içinde barındıran bir savaş başlatmış durumdadır. Bu savaşın bir parçası olarak Güney Kürdistan'a girmiş, kendilerinin deyimiyle şimdi sıra "iç harekât"a gelmiştir. Bunun anlamı gayet açıktır. Türk burjuvazisi bugüne değin yaptıklarını gölgede bırakacak katliamlara hazırlanmaktadır. Şimdi yer yer ortaya çıkan, örneğin Göle gibi yerlerde, toplu öldürmeler ve Nazileri aratmayan uygulamalar geniş çaplı katliamların habercisidir.

Türkiye'de devrimci durumu iç savaş boyutlarına vardırın unsurların başında ekonomik durum gelmekle birlikte, bununla bağlantılı olarak Kürdistan'daki mücadele bir diğer unsurdur. Türkiye-Kürdistan ilişkileri klasik sömürgelerden çok farklı olduğu için, Kürdistan'da yoğun biçimde yaşanan iç savaş ve Kürdistan devriminin etkileri çok geçmeden Türkiye'de tüm şiddetiyle kendini göstermektedir. İktisadi koşullar ve ulusal baskının toplam etkileri sonucu Kürt halkının önemli bir bölümü Türkiye'de yaşamakta, Türkiye'nin ekonomik-toplumsal yaşantısında önemli bir yer işgal etmektedir. Bunun sonucu olarak Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesi etkilerini buralara kadar taşımakta, iç savaşın Türkiye kesiminde de yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Henüz yoğun olmamakla birlikte Türkiye'nin bazı il ve ilçelerinde yaşanan olaylar bunun habercisidir. Önce Trakya bölgesinde, meydana gelen, arkasından Ege ve Akdeniz bölgelerine, Fethiye ve Alanya'ya sıçrayan

olaylar önemli işaretler olarak ortaya çıktı. Kürdistan'da iç savaşın uzantısı olarak Fethiye ve Alanya'daki olayların benzerlerinin, yarın Türkiye'nin hangi il ve ilçelerinde ortaya çıkacağını şimdiden kesin olarak söylemek hem zor hem de gereksizdir. Ama, Türkiye'nin birçok yerleşim biriminin potansiyel olarak böylesi çatışmalara gebe olduğunu söylemek için çok şey bilmeye gerek yok. Nitekim, daha şimdiden Adana gibi yerler her an patlamaya hazır birer barut fıçısı gibidir.

Tekelci kapitalist yapının içinde bulunduğu durum ve Kürdistan'da süren mücadele, tüm Türkiye'yi kapsayacak biçimde iç savaşın yoğunlaşacağını gösteriyor. Tekelci kapitalist ekonomi gittikçe daha çok tıkanmayla yüz yüze gelmektedir. İç savaş hükümeti durumundaki DYP-SHP koalisyonunun aldığı tüm önlemler sorunları daha da kronikleştirmekten, derinleştirmekten ve içinden çıkılmaz hale getirmekten başka işe yaramıyor. Bu nesnel zemin, Kürt halkı ve tüm toplumsal sınıfların hoşnutsuzluğunu arttıracak, derinleştirecektir. 1993 yılının ekonomik bakımdan oldukça kötü geçeceğini burjuva çevrelerin kendileri açıklamaktadır. Hükümetin bu yıl sonu için ortaya koyduğu tüm hedefler daha şimdiden olumsuz yönden aşılmıştır. Yıl sonu için belirlenen döviz kurları, enflasyon oranları aşılmış; işsizlik birikmiş, yatırımlar tamamen durmuştur. Üstelik bunlara henüz Güney Kürdistan'da girilen savaşının faturası yansımış değildir. Önümüzdeki yıl için öngörülen bütçe açığı daha şimdiden on trilyonlarca lirayı bulurken, hükümet yeni yıla girmeden memur ve emekli maaşlarını ödeyemez duruma gelmiştir. Resmî olarak açıklanan enflasyon oranı yüzde yetmişleri bulurken, -işin gerçeği bu oranın

çok daha üstündedir- önümüzdeki yıl için memurlara öngörülen zam oranı yüzde elliye geçmiyor. Bunlara işçi sınıfının toplu sözleşme döneminin yaklaştığını eklemek gerekiyor. Kısacası, burjuva cephe, ekonominin gidişinden şimdiden büyük bir telaşa kapılmış ne yapacağını şaşırmıştır. Bu şaşkınlıkla Demirel, ekonomik-sosyal kuruluşların tümüne, toplumsal uzlaşma arayışlarına girme emri vermiştir. Ekonominin bu gidişi politik krizin daha da derinleşeceğini gösteriyor.

DEVİRİMCİ DURUM KOŞULLARINA SAĞ YAKLAŞIM TEHLİKESİ

Sermaye elinde bulundurduğu faşist devletiyle kapsam ve genişliği giderek artan iç savaşa hazırlanmaktadır. Eskişehir Şeker fabrikasında örneği görülen, faşist işçilerden mills yetiştirme hareketinin tüm ülkede uygulandığından şüphe duyulmamalıdır. Burjuvazi iktidarını ve düzenini korumak için hummalı bir hazırlık içindedir. Özel Harp Dairesi denilen devlet kuruluşu eliyle sivil faşistlerin nasıl örgütlenip silahlandırıldığı, eğitimden geçirilip stratejik yerlere konulması, jırıldığı artık gazetelere bile yansıyor.

Sermaye sınıfı, tüm vurucu güçlerini iç savaşa hazırlarken, Türkiye solunun önemli bir kesimi büyük bir aymazlık örneği göstererek hâlâ "devrimci durum" var mı, yok mu tartışmasını yapmaktadır. Kitlelerin hoşnutsuzluğu, Kürt halkının mücadelesi, toplumsal sınıflar arasındaki gerginlik bu düzeydeyken, solun birçok kesiminin devrimci durumun varlığını tartışma konusu yapması boşuna değildir. Her bunalımın devrimci bir yanı vardır. Bu yan, tüm sahtelikleri, hilekârlığı, ikiyüzlülüğü ve barışçı dönemde bir türlü ortaya çıkarılmayan lafazanlığı su yüzü-

ne çıkarmak biçiminde beliriyor. Türkiye ve Kürdistan'ın bugünkü koşulları işte böyle özellikler taşıyor. Sağ, reformist akımların devrimci durumun varlığını bir türlü kabul etmemeleri, esasında varolan statükoyu bozmamak isteğinden ileri geliyor. Rahata alışmış ve konformizm batağına saplanmış Türkiye solunun önemli bir kesimi, devrimci durumun gerektirdiği mücadele biçim, yöntem ve araçlarından, dönemin önlerine getirip koyduğu görevlerden ve burjuvaziyle açıkça çatışmaktan, burjuvaziyle tüm köprüleri atmaktan çekindiği, buna bir türlü yanaşmadığı için devrimci durumun varlığını görmezlikten geliyor. Çünkü sağ, reformist anlayışlar (tüm keskin lafazanlıklarına karşın) gayet iyi biliyorlar ki, devrimci durumun kabulü, tüm çalışma tarzının, yaşam biçiminin, mücadele biçim, araç ve yöntemlerinin değiştirilmesini, en otoriter yöntem ve araçların kullanılmasını gerektirir. Oysa statükoyu bozmak istemeyen, alışılmışın dışına çıkmaya hiçbir şekilde hazır olmayanlar, dahası yaşam tarzlarını değiştirmeye pek niyeti olmayanlar, elbette ki sınıf mücadelesinin gerektirdiği, dayattığı görevleri görmek istemeyeceklerdir.

Bilindiği gibi devrimci durum, her şeyden önce nesnel bir olgudur. Yani kişilerin ve sınıfların iradesinden bağımsız olarak ortaya çıkar ve onları etkisi altına alır. Kişi örgüt ya da sınıfların bu koşullardaki rolü bu sürecin hızlanması, yavaşlatılması ya da şu veya bu sınıfın lehine çözülmesini sağlamakla sınırlıdır. Her devrimci durum bir devrime yol açmaz. Bu leninist gerçek, devrimci durumun bir devrimle sonuçlanması için proletarya partisinin, sınıf savaşımını sürdürmesini, ona önderlik etmesini ve önüne çıkabilecek tüm mücadele biçimlerine hazır

olmasını gerektirir. Bu yeteneklere sahip olan bir partinin yokluğu, devrimci durumun proletarya lehine çözümünü büyük olasılıkla mümkün kılmayacak, yani devrimci durum bir devrimle sonuçlanmayacaktır. Buradan da anlaşılıyor ki, ekonomik bunalım, ekonomik bunalımın kaynaklık ettiği politik kriz, politik krizin tüm sınıfları etkisi altına alması ve tüm bunların sonucu yönetenlerin eskisi gibi yönetemez, yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemez duruma gelmeleri güçlü bir komünist partinin varlığıyla doğrudan ilgili değildir. Böyle bir ilgi var ama doğrudan değil, dolaylıdır. Yani, sözünü ettiğimiz koşullarda eğer güçlü bir komünist parti olsa o zaman süreç çok daha hızlanır, durum olgunlaşır, çelişkiler keskinleşir ve bu durumun bir devrimle sonuçlanması ihtimali güçlenir.

Bütün "sol" söylemlerine rağmen özünde sağ yaklaşımlara sahip birçok akım, devrimci durumun görevlerinden kaçmak için durup dururken "devrimci durum yoktur" deme gereksinimi duyuyorlar. Örneğin bunlardan Devrimci Proletarya işte böylesi bir tavır sergilemektedir. Bu dergi 15. sayısında «Burjuvazinin Yönetim Krizi» başlıklı yazısında şöyle diyor: «Türkiye egemen sınıfları "yönetim krizi" yaşıyorlar. Bu kriz leninist "devrimci durum" tanımındaki boyutlarda değil henüz. Yani, Kürdistan'ı bir ölçüde ayrık tutacak olursak, yönetenlerin egemenliklerini eskisi gibi sürdüremez hale geldiklerinden söz edemeyiz.» (D. Proletarya Sayı 15 sy.1) Egemen sınıfların eskisi gibi yönetip yönetemediklerine yukarıda değindik, birazdan tekrar değineceğiz. Ama önce Devrimci Proletarya gibi akımlara şunu anımsatmak gerekiyor: Burjuvazinin eskisi gibi yönetip yönetmemesi

devrimci durumun bir ayağını oluşturur. Öteki ayağını ise yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istememesi oluşturur. Şimdi önce şunu sormak gerekiyor; acaba toplumun çalışan hangi sınıfı yaşamından hoşnut ve eskisi gibi yönetilmeye razı, sürüp giden yönetim tarzına itiraz etmiyor? Bildiğimiz kadarıyla Türkiye'de ve Kürdistan'da yaşamından ve yönetimden memnun, "aman her şey böyle sürüp gitsin" diyen bir sınıf veya emekçi katman yok... Yanılıyor muyuz? Dahası, emekçi sınıflar giderek düzenden, düzenin parti ve kurumlarından soğuyorlar. Örneğin hiçbir emekçi sınıf burjuva partilerine ve parlamento ya umutla sarılıp, sorunlarının çözümünü ondan beklemiyor. Yanılıyor muyuz? Tersine sorunların çözümünün kendi eylemlerinde olduğunu giderek kavrayıp buna uygun davranmıyorlar mı? Bütün bunların sonucu olarak, burjuva partileri teker teker dökülüp itibar kaybetmiyorlar mı? Parlamento için aynı şeyi çok daha rahat ileri sürmek mümkün. Bu arada belki bu konuda bir anlam ifade eder diye son kısmî yerel seçimlere katılım oranının yüzde altmış civarında kaldığını (bu rakama dinci faşistlerin yoğun biçimde kullandıkları mükerrer oylar dahil) anımsatalım. Büyük umutlarla gelen DYP ve SHP'nin bir yıl gibi kısa sayılabilecek bir zaman diliminde kitle desteğini nasıl kaybettiklerini DP'de görüyor. Peki tüm bunların anlamı üzerinde durmak gerekmiyor mu? Sahi tüm bunların anlamı nedir? Bizce bunların anlamı gayet açık ki yığınlar eskisi gibi yönetilmek istemiyor. Ama DP bunlarla yetinmediği için şöyle diyor: "Burjuvazi yönetmekte zorlanıyor ama hala yönetebiliyor. Çünkü yönetilenlerdeki "eskisi gibi yönetilmeyi kabullenmeme" iradesi, bunu ortaya koyacak bilinç

ve örgütlülük zayıf henüz." İstiyor ki yönetilenler ellerinde pankartlar, üzerlerinde "eskisi gibi yönetilmek istemiyoruz" sloganları olduğu halde gelip kendilerine başvursunlar, o zaman anlayacaklar ki, yönetilenler eskisi gibi yönetilmeyi kabullenmiyorlar! Demek ki örgütsüz ve bilinçsiz oldukları halde, sırf maddi yaşam koşullarının etkisiyle bile yığınların burjuva parti ve kurumlarından soğuması, arayış içine girmesi, Parlamento ya olan güvenlerini yitirmeleri, tüm bu tutumlarını seçimlerde sandık başına gitmeyerek (üstelik tüm reformist akımların seçime katıl çağrısı yapmasına ve burjuvazinin para cezası tehdidine rağmen) tutum kaymaları, DP'ye yeterli gelmiyor. Hatta, yer yer fabrika işgali, açık gösteri (Sinop işçilerin eylemi gibi) yapmaları, sık sık greve gitmeleri ve bazen grevlerde polisle çatışmaları da yeterli görülüyor. İyi ama yığınların kendiliğinden, örgütsüz ve bilinçsiz olarak bundan çok daha fazlasını yapmasını bekliyorsa DP'ye ne hacet kalacak? Kürt halkının durumunu tekrar anlatmaya gerek görmüyoruz. Ama DP anlayamadığımız biçimde "Kürdistan'ı ayrık tutacak olursak" diyor. Nasıl ayrık tutacağını merak ediyoruz. Örneğin, İzmir Kadifekale, Tekirdağ, Çorlu, Fethiye, Alanya olayları (ki, bizce bunlar büyük toplumsal olayların habercisidir) Kürdistan'da süren iç savaşın, öyle dolaylı filan da değil, doğrudan etkileri sonucu değil mi? Ama, bundan daha önemlisi yarın benzeri olayların Türkiye'nin herhangi bir yerinde, örneğin Adana'da patlak vermeyeceğinin garantisi var mı? Elbette böyle bir garantiyi ne DP, ne de başka bir reformist akım verebilir. Türkiye'nin her yanı, şimdi potansiyel olarak bu koşulları barındırıyor. Özellikle de Türk ve Kürt halklarının yoğun olarak bir

arada yaşadıkları illerde olayların hemen patlama ihtimali var. Kürdistan'daki savaşın doğrudan etkisi sonucu, belki de Kürdistan'daki halktan daha çok Türkiye'de yaşayan Kürt halkı iç savaşa uygun önlemlerini alıyor. Evrimci dönemlerin devrimcileri, bunun anlamını kitaptan öğrendikleri için önemini pek kavrayamayabilirler, ama K. Maraş katliamını, Alanya, Fethiye, Iğdır, Çorlu, Malkara olayların yaşayan halk, bunun önemini büyük bir hızla ve büyük ihtimalle abartarak kavıyor; önlemlerini ona göre alıyor. Bu durumda Kürdistan'ı nasıl ayırık tutmak mümkün? Belli ki, mümkün değil. Demek ki, "Kürdistan'ı bir ölçüde ayırık tutacak olursak" diye düşünmek, en hafif deyimle, abesle iştigal etmektir.

"... yönetenlerin egemenliklerini eskisi gibi sürdüremez hale geldiklerinden söz edemeyiz. Fakat yönetmekte gün geçtikçe daha fazla zorlandıkları da bir gerçek." İfadesine gelince, önce ikinci cümlenin bir anlam ve değerinin olmadığını ifade edelim. "Devrimci durum" saptaması açısından "yönetenlerin egemenliklerini eskisi gibi sürdüremez hale gel..." ip gelmedikleri önemlidir. Burjuvazinin eskisi gibi yani olağan yöntemlerle egemenliğini sürdüremediği ise DP'nin aynı sayısının başka sayfalarında kabul ediliyor. "Darbede Süreklilik, Fıllı Sıkıyönetim" yazısında sermayenin olağan parlamenter yollarla değil, esas olarak MGK eliyle egemenliğini sürdürdüğünü kabul ediyor. Sorun da budur. Türkiye ve Kürdistan'da sermaye sınıfı kendi egemenliğini parlamento, siyasal partiler ve diğer kurumlar aracılığıyla değil, siyasal zor öğelerini; ordu, polis ve diğer vurucu güçlerini doğrudan devreye sokarak ve yönetimi onlara devrederek sürdüre-

biliyor. Tekelci sermayeyi bu noktaya getiren; parlamento ile diğer siyasal kurumları bir kenara atarak, çocuğunu işlevsizleştirerek ülke yönetimini ordu ve polisin eline vermeye zorlayan olgu "devrimci durum"dan başka ne olabilir? Tabii ki hiçbir şey!

Ama belli ki, DP ve benzerleri "devrimci durum" saptaması yapmak için burjuvazinin yönetemez hâle gelmesini bekliyorlar. Bu nedenle olacak DP, başyazının devamında "Burjuvazi yönetmekte zorlanıyor ama hala yönetebiliyor" deniliyor. Oysa, devrimci durum belirtisi burjuvazinin yönetemeyecek duruma gelmesi değil, eskisi gibi yönetemeyecek duruma gelmesidir. Burjuvazinin yönetemeyecek duruma gelmesi, devrimci durumdan çok daha ilerde olan "devrim anı"nın habercisidir. Ama hemen belirtelim ki, sermaye sınıfı karşısında, iktidarı elinden alacak güçlü bir proleter alternatif yoksa, burjuvazi en zor ve çıkmaz durumda dahi bir yönetim oluşturur, iktidarı boşlukta bırakmaz. Demek ki, burjuvazinin yönetemeyeceği anı beklemek boşunadır. Diyelim ki, böyle bir an kendiliğinden geldi, o zaman da DP gibilerine ihtiyaç kalmaz. Lenin, daha 1912'de yenilgi yıllarından çıkış döneminde Rusya'da devrimci durumun mayalanmakta olduğunu söylerken, Çarlık, tüm Rusya'yı hala yönetebiliyordu.

Devrimci durum saptaması üzerinde duruşumuz, onun taktik adımlar bakımından oldukça önemli oluşundandır. İşi keskin sözlerle idare etmeye çalışan sağ akımlar da bunun farkında ki, bu saptamadan kaçınmak için bin bir dereden su getiriyor, kimisi DP gibi kıvranıp duruyor. Bu sağ akımlar, dönemin önlerine getirip koyduğu mücadele, görev, yön-

tem biçim ve araçlarından kaçınmak, alıştıkları tarzları ve konformizmi terk etmemek için ülkede devrimci durumun olduğunu gözlerden saklamaya çalışıyorlar. Oysa sürmekte olan sınıf savaşımı, -ki çoğu yerde yoğun bir iç savaş dönüştürmüş durumdadır- belediye seçimleriyle değil, devrimci mücadelenin hazırlıklarıyla ilgilenmeyi gerektiriyor. Devrimi başarmayı kafasına koymuş her devrimci gücün bugünkü vazgeçilmez görevi devrimin kaçınılmazlığını, kapsayıcılığını ve genişliğini propaganda etmek, halka anlatıp, kavratmaktır. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi halkları bu büyük günlere hazırlamak için yoğun bir propaganda ve ajitasyon çalışması zorunludur. Bunun yanı sıra, devrimci duruma uygun mücadele biçimlerini büyük bir cesaret ve gözü peklikle yerine getirmek, alışılmışı hızla terk ederek yeni koşullara uyum sağlamak, yeni örgütlenmeler yaratmak, bir an bile ihmal edilmeyecek görevlere dönüşmüştür. Burjuvazi bu hazırlıkları uzun süreden beri başlatmış, sürdürüyor. Sol gözüken sağcılar ise hâlâ devrimci durum var mı, yok mu diye tartışıyorlar. Sağ reformist akımların tehlikesi, devrimin kitleleri hazırlıksız yakalamasında yatıyor. Eğer kitleler, sağ reformist akımların sözüne uygun davranırlarsa devrim için gerekli hiçbir hazırlığa girişmeyecek, önlem almayacaklardır. Bu devrimin yenilgisinin önceden hazırlanması anlamına gelecektir. Asıl tehlike budur. Bu tehlikeyi görmek, göstermek, etkisizleştirmek, kitlelerin kafasında muğlâklığa yol açacak, onları ileriye değil geriye götürecektir reformist politikaların içyüzünü ortaya sermek görevi de, her zaman ki gibi yine devrimcilerin omuzlarındadır.

20 TEMMUZDA BAŞLAYAN MARET GREVİ YALNIZ BIRAKILMAMALI DESTEK EYLEMLERİ YÜKSELTİLMELİDİR

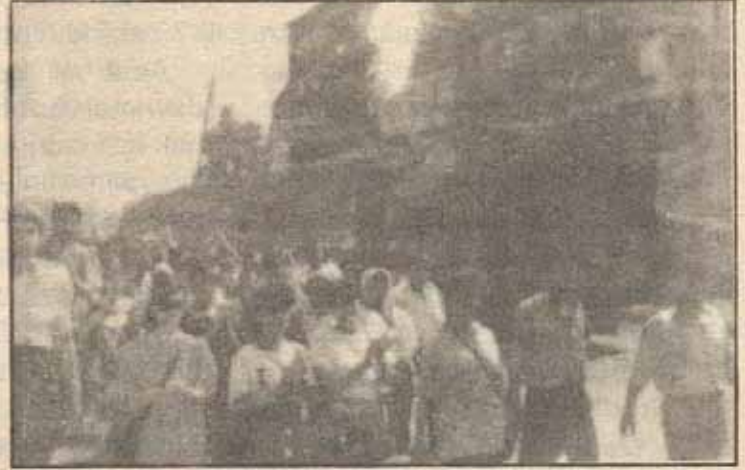
MARET'te 20 Temmuzdan bu yana süren grevde daha önce grev kırıcılığı yapan Büyükşehir Belediyesine bağlı İSMER'de Koç için et kesimini yapıldığını duyan Nurettin Sözen, sanki bu olaydan hiç haberi yokmuş gibi davranıp, et kesimin durdurdu. Hemen arkasından grevin bitmesi için arabuluculuk yapabileceğini söyleyen Sözen, yerel seçimlerdeki yenilgilerinden olsa gerek, arabuluculuk işini yüzüne-gözüne bulaştırdığı gibi çok çabuk bu işten vazgeçti ve bir daha ağzına almadı.

Yerel seçimlerden önce bu rolü üstlenen N. Sozen, seçim propagandaları boyunca hem bunu lehine kullanmak, hem de partisi SHP'yi korumak için harekete geçmiş, seçimi kaybedince de hemen bu rolü üzerinden atmıştır.

Bu rolü oynadığı süre içerisinde yaptığı teklifler, ona bu rolü Koç'un verdiğini açıkça ortaya koydu. Ancak işçilerin zoru Koç Holdingin oyununu bozdu. Zordan kastımız, işçilerin taleplerinde ısrarlı olmaları ve taviz vermeleridir.

Bu oyunu bozulan Koç, grevi çözebilme, işçileri yenilgiye uğratmak için her yola baş vuruyor. Arabuluculuk oyunundan istediği

sonucu elde edemeyince, bu kez işçilerin evlerine mektuplar göndererek, işkolunda en yüksek ücreti kendisinin verdiğini söylüyor ve işçileri kendi teklifini kabul edip işbaşı yapmaya çağırıyor. Yine sonuç alamayınca sertleşiyor; grevin başından beri grev gözcüsü işçilerin soğuktan korunmak amacıyla geceleri kullandıkları bekçi kulübesine işçileri sokturmuyor. Hem kendi yasalarını kullanan Koç Holding, hem de doğa yasalarını kullanarak işçileri açlığa, soğuğa terk edip grevi kırmayı ümit ediyor. Daha bir kaç gün önce gönderdiği mektuplarda arkadaşlıktan, kardeşlikten, "bizim fabrikamız"dan bahsederken, bu yalanlarla işçileri kandıramayacağını anlayıp tavır değiştirmesi, MARET işçilerinin onun gerçek yüzünü anlamalarını daha da kolaylaştırdı. Şimdi işçiler onu çok iyi anlıyorlar. Kapitalist sistemde kâr her şeydir. İnsanlıktan, onurdan, kardeşlikten, arkadaşlıktan bahsetmek kapitalizmin doğasına aykırıdır. Eğer bir kapitalist bu sözleri

Maret işçileri, grevden önce toplu sözleşme görüşmeleri sürerken yaptıkları toplu vizite eyleminde.

söylüyorsa kârını artırabilmek için aşağılık bir yalana başvuruyor, iki yüzlülük yapıyordur.

Grev gözcülerinin kulübeye girmelerinin engellenmesi üzerine hemen harekete geçen TEK GIDA-İŞ 3 no'lu şube yeni bir yonteme başvurup, Maltepe'de bulunan METAL Prefabrik İnşaat Şirketinden içinde 4-8 kişinin barınabileceği tekerlekli bir karavan-konut alıp sorunu şimdilik böylece çözdü.

İşçilerin kararlılığı ve mücadele azmi her türlü oyunu yenecektir.

**YAŞASIN İŞÇİ-SINIFININ
MÜCADELE BİRLİĞİ!..**

ARTIK!

**KAPİTALİSTLERE SERVET,
KENDİMİZE SEFALET
BİRİKTİRMEK İSTEMİYORUZ.**

BİR İŞÇİ

MADENCİLER SENDİKA AĞALARINDAN HESAP SORMAYA BAŞLADILAR

Maden işçilerinin 2 yıl önceki onurlu başkaldırısı ve destanlaşan direnişi bu direnişe yakışmayan bir uzlaşmacılıkla bitirilmişti. Büyük yürüyüşten sonra G.M.İ.S yöneticileri madencilerden kopmuş, ocakların olduğu bölgelere uğramaz olmuşlardı. Sendikanın matbaasını ve binalarını yok pahasına çeşitli yolsuzluklarla satmışlardı. Kozlu katliamındaki tavırları ise sınıflarına ihanet etmek olmuştu.

İki yıl önceki direniş madencilere çok şey öğretti. Direnişin ışığıyla bilinçleri aydınlanan madenciler artık sendikacıları sorgulamaya başladılar. Denizer, artık madencilere «canlarım» diyemiyor, onları düşman gözüyle görüyordu. Denizer artık seçimleri alabilmek için çeşitli ayak oyunlarına başvurmak zorunda kalıyordu. Direniş sırasında madencileri destekleyen devrimcileri ihbar eden, işçileri aldatan, bir takım burjuva odaklara direnişi peşkeş çekenler, artık koltuklarında rahat oturamıyorlar, çünkü madenciler artık sendikacıları hesap soruyorlar.

Toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlandığı, Zonguldak'ın tekrar greve gebe olduğu bu günlerde G.M.İ.S bütün bunları bir kenara bırakarak işçilerin sendika aidatlarını arttırmak peşine düştü. Bu gelişme bardağı taşıran son damla oldu. 10 Kasım 92 günü akşam üzeri yüzlerce işçi, G.M.İ.S genel merkezini basarak Denizer'le görüşmek istedi. Denizer işçilerin karşısına çıkmaya cesaret edemedi. İşçilerin protestosu karşısında başkan vekili Selahattin ATAMAN işçilerle görüşmek zorunda kaldı. İşçiler sendikada protestolarını tamamlayarak, sloganlarını attıktan sonra ertesi gün tekrar gelmek üzere sendikayı terk ettiler.

Bir gün sonra daha kalabalık bir madenci kitlesi tekrar G.M.İ.S genel merkezini işgal ettiler. Denizer yine ortalıkta görünmüyordu. Kozlu katliamının ve yolsuzlukların hesabının verilmesini isteyen üyelerinin karşısına çıkamaz olmuştu. Uzun süre protestolarına devam eden işçiler, aidatların artırılması yerine sendikanın toplu sözleşme görüşmelerinde dürüst davranması gerektiğini, ANAP'a karşı aslan kesilenlerin, nedense bu hükümet karşısında (Kendileri de seçimlerde bu partiden aday olmuşlardı) kedi gibi davrandıklarını belirttiler madenciler sendikacıları işbirlikçiliğin ve işçileri satmanın hesabını soracaklarını belirterek sendikayı terk ettiler.

Bu gelişmeler sürerken 13 Kasım cuma günü G.M.İ.S. 4. Olağan kongresi başladı. Aidatların artırılmasına tepki gösteren işçilerden ve kendilerinden hesap sorulmasından korkan işbirlikçi G.M.İ.S. yönetimi bu kez polise sı-

ğınmak zorunda kalıyordu. İşçilerin salona girmemesi için polis, sendika binası önünde barikat kurdu. Çevre ilçelerden de takviye kuvvetler getirildi. Barikat önünde toplanan işçiler, «Büyük yürüyüş sırasında barikat Mengen'deydi şimdi ise sendika önünde» diyerek tepkilerini gösteriyorlardı. Bu arada kongrede aidatların artırıldığını öğrenen madenciler sendika yöneticilerini yuhalamaya başladılar. «Sendika ağalığına son, hesap soracağız» sloganlarını atmaya başladılar.

Kongre sonunda Denizer'in seçimleri bu kez de çeşitli dolaplarla kazandığı öğrenildi. Fakat madencilerin gelişen mücadelesi, sendika ağalarından yakın gelecekte yapılacak hesap soracaklarını göstermektedir. Denizer ve yordakçılardan artık koltuklarında rahat oturamamaktadır. Bundan sonrada oturamayacaklardır.

Zonguldak'tan

Bir Devrimci Emek Okuru

HABAŞ'TA BASKILAR

Demir-Çelik üretimi yapan Habaş'ta, işçiler üzerinde sürrekli oyunlar oynanıyor, baskılar sürüyor.

İşyerindeki şeflerden Mehmet kendi hemşehri ve yakınlarını işe alarak, gelececek mücadeleyi kırmaya çalışıyor. Sürekli olarak işçilere gözdağı veriyor. Fabrika kapanacak diyerek tehditler savuruyor. Çay molasında işçilerin bir araya gelip konuşmalarına bile tahammül edemiyor ve çay molasını kaldıracağını söylüyor.

İşçiler 17. maddeyle tehdit ediliyor. 17. madde korkusuyla işçiler haklarını arama doğrultusunda hiç bir şey yapamıyorlar. İşçilerin sakal bırakmaları da dahil her şeye karışılarak baskı kuruluyor. Gündem

gazetesi alınmadığı gibi okunmasına soğuk bakılıyor.

Sözleşmeli işçiler 1 yıl çalışınca 400 bin tl. tazminat verilerek çıkış ve giriş yaptırılıyor. İşçiler, işe yeni girmiş gibi gösteriliyor.

Ben 3 aylık işçiyim. İlk günlerde bölüm amiri çağırarak siyaset yaptığımı söyleyip baskı yapmaya çalıştı. Sendikacılar ve temsilciler de yanımızdaydı.

İşyerimizde yemeklerin düzeltilmesi için taşeronlaşmaya karşı, işçilere kadro verilmesi için, hava kirliliğini önleyici tedbirler alınması için yemek boykotu gerçekleşti. Sözleşmeli ve kadrolu işçilerin hepsinin katılımıyla 600 kişilik yemek boykotu yapıldı. 3 vardiya halinde çalışan işyerinde, 3 vardi-

yada da yemek boykotu gerçekleşti.

Yemek boykotundan 10 gün sonra işveren beni ve başka bir arkadaşı çağırdı. Diğer arkadaşı işten çıkardı. Karşı çıkmamız üzerine beni de işten çıkardı. Bölüm amiri işçilerin atımlara karşı tavır almalarını engellemek için «iş veriyoruz yapmıyorlar» diyerek atılmamıza karşı tavır alınmasını engelledi.

Gerçekte ise yemek boykotuna katılmamız ve işçi haklarını savunmaya çalışmamızdan dolayı işten atıldık.

İŞSİZLİĞE AÇLIĞA SÖMÜRÜYE SON!

Habaş Boru'dan Bir İşçi

ZONGULDAK BELEDİYE İŞÇİLERİ EYLEMDE MEMURLAR DESTEKTE

Zonguldak Belediyesinde çalışan 1200 belediye işçisi kişi başına düşen 27 milyona yakın alacaklarının ödenmemesi üzerine 24 Kasım'da iş bırakma ve ardından 25 Kasım'da da yürüyüşe geçtiler. Son iki aydır işçilerin maaşları ödenmiyor.

23 Kasım'dan bu yana geçen yıldan kalan dört maaşı ikramiye ve toplu sözleşme farkları ile bu yılın son iki aylık maaşlarının ödenmesi istemiyle iş bırakma eylemine başlayan işçiler (1200 kişi) Fen İşleri Şantiyesi önünde toplanarak alkışlı protestolarla Maden İşçisi anıtına kadar yürüdüler. Bu arada Zonguldak belediyesinde çalışan 200 civarında belediye memuru da işçileri desteklemek amacıyla toplu viziteye çıktılar. Belediye-İş sendikası sorunlarını milletvekillerine bakanlara hatta başbakan'a kadar götürdüklerini ve hiçbir cevap alamadıklarını belirterek grev kararı aldıklarını ve gerekirse Ankaraya kadar yürüyüşe geçeceklerini söylüyor.

Bu arada SSK ve TTK ya ait işyerlerinde çalışan işçiler de grev kararı aldılar.

Zonguldak kamu çalışanları sendikaları şubelerinin aldıkları kararla toplu sözleşme ve grev hakkı için 5 Aralık 92'de miting yapılacak.

UYANINCA İŞÇİ SINIFI VAY HALİNİZE

Evet sayın burjuva baylar, yine 1 Kasım seçimlerini gönül rahatlığı içinde geçirdiniz. Çünkü işçi sınıfı bütün yalan dolanlarınıza ve her türlü yüzüzlüğünüze rağmen, gerek açık hava mitinglerinizle, gerek basın organlarınızla, gerekse de resmi ve özel aptal kutunuz çok kanallı televizyonlarınızla yaptığınız propaganda bombardımanınıza yine aldandı. Ama bütün propaganda yalanlarınıza rağmen, çürümüşlük kokusu ayyuka çıkmış, her tarafından rezilliğin, yozluğun taşıdığı bu düzene güven vermeleri için söylediğiniz bütün yalanlara rağmen ancak %50'lik bir başarı sağladınız, sandıklara halkın ancak yarısını çekebildiniz. Evet burjuva baylar, bu da sizin için başarı.

Aslında siz de biliyorsunuz, işçi sınıfına, Kürt halkına ve emekçi sınıflara, halklara hiçbir şey veremeyeceğinizi. Ama bu yalanlarınız, sizin bugün sürdürdüğünüz sistemin doğasına uygundur. Çünkü zaten sisteminiz yalan üzerine, vurgun üzerine, soygun üzerine, döktüğünüz kan üzerine yükseldi ve ayakta duruyor. Asıl mide bulandıran, hala kendine devrimciyim, sosyalistim diyen, "devrimci birlik" çağrıları yapan halkın sahte dostları oportünistler ve her boydan reformistlerdir. Bu sayın devrimci baylar, her seçimde olduğu gibi yine derhal harekete geçip "Devrimci Birlik Platformları" nı kurarak, bağımsız adaylarını ortaya sürüp, emekçi halkı yine gerçek hedefinden saptırarak, bu iğrenç düzene yamamaya çalıştılar. Bütün yüzüzlükleriyle yine ortaya çıkıp, devrimcilik yalanlarına ve demagojilerine devam ettiler.

Evet! Siz sayın baylar. Siz oportünistlerimiz, reformistlerimiz, siz. Bütün uyarılarımıza rağmen 20 Ekim 1991 seçimlerinde sistemin dışına çıkmaya başlayan muhalefeti "burjuva ahırına"na umut bağlamaya yönelttiniz. Türkiye'de giderek yükselmeye başlayan işçi hareketinin

bastırılmasına dolaylı yoldan yardımcı oldunuz, sistemin çeperlerine sığdırmaya çalıştınız. Kürdistan'da yükselen emekçi Kürt halkının mücadelesini burjuva sınırlara çekmeye çalıştınız, parlamentoya hapsedme girişimlerine yardımcı oldunuz.

Sonuçta ne oldu? Seçimlerden sonra kurulan hükümet, TC'nin en kanlı, en terörcü hükümeti olarak Kürt halkına ve toplumsal muhalefet bütün gücü ile saldırıp, "top yekün mücadele"ye girişti. Başta Şırnak olmak üzere Kulp, Nusaybin, Cizre ve son olarak Han'yi yerle bir edip, Güney Kürdistan'a yönelerek yüzlerce Kürt yurtseverini katletti. Türkiye'de sürdürdüğü terörü daha da arttırarak sokak infazlarına, gece baskınlarıyla katletmeye, gözaltına aldığı devrimcileri kaybetmeye daha sistemli bir biçimde devam ederken, o hükümetin başı, çocuklarını soran ailelere "Çocuklarınız cebimde mi ki çıkarıp vereyim" diyebilecek cesareti ve yüzüzlüğü buldu.

Bütün bunlara rağmen, burjuvazinin bütün terörüne, katliamlarına rağmen, oportünizmin, reformizmin tüm aldatmacalarına rağmen, işçi sınıfı ve emekçi Kürt halkı dimdik ayakta. Ancak komünist önderlikten yoksun.

Evet! Sizi anlıyoruz bay burjuvalar ve onun ham kafalı aymazları reformistler. Düzendeki umudunu kesmiş, içten içe kaynaması giderek patlamaya doğru tırmanan ve zaman zaman kendiliğinden biçimde de olsa bunu ortaya koyan emekçi halklarımıza, SHP iktidara gelince faşizmin çözüleceğini, özgürlük ve adalet geleceğini, sendikal haklarımızın önündeki tüm engellerin kaldırılacağını vaat ettiniz. Şimdi SHP iktidarda.

Şimdi soruyorum: Değişen ne?

Değişen hiç bir şey yok. Tek değişen, daha vahşi, daha azgın biçimde süren terör ve sorgusuz sualsiz sokak infazlarının körlerin bile göre-

bileceği artış oldu.

Türkiye'de ve K. Kürdistan'da, faşizmin sürdürdüğü bu açık terör bizlere umutsuzluk getirmiyor. Aksine, geleceğe olan umutlarımızın büyümesine, beslenmesine ve o geleceği kurmak için sürdürdüğümüz mücadeledeki azim ve kararlılığımızın artmasına neden oluyor, o büyük, o güzel günlerin habercisi oluyor.

Aynı ortamın benzer bir şekilde yaşandığı Rusya'da proletaryanın büyük önderi Lenin'in içinde bulunduğu ruh halini Aleksandra Kollantai şöyle anlatıyor: "Yaklaşan fırtınanın belirtilerini duyumsadığı için iyimserdi, yaşam sevinciyle doluydu. Devrimin yeniden yükselişinde önderliği ele geçirmek için partiyi hazırlıyordu." (Bir Çok Hayat Yaşadım)

Evet. Bolşevikler Rusya'da bu ruh haliyle karşıyorlardı o günleri. Devrimcilerin her türlü zorlu şartlarda ruh halleri böyle olmalı.

Devrimci durumun olgunlaştığı bu ortamda reformizm, oportünizm vb. devrim kaçını düşünce ve akımlar kısa erimde kazanç sağlamış gibi görünebilir. Ama uzun erimli bakılınca yapılan devrime ihanetten başka bir şey olmayacaktır. Ve işçi sınıfı gündeme damgasını vurup ayağa kalktığı zaman, iktidarı ele aldığı zaman vay haline bu akımların. Onların o cafcaslı sözcükleri işte o zaman bugün kullandıkları maskelerle gerçek yüzlerini saklayamayacakları gibi kaçacak delik de bulamayacaklar. Çünkü kendilerinden hesap soran halk aynı halk, ama uyanmış, ama sınıf bilinciyle donanmış bir halk olacaktır. Ve biz komünistlerin asıl gücü o sınıftan, o günden gelmektedir.

Selam olsun faşizme, emperyalizme karşı savaşınlara, selam olsun her türden gericilik karşısında saf tutanlara.

**YAŞASIN
MARKSİZM-LENİNİZM!..**

İskenderun'dan Bir İşçi

FAŞİZM DÖKTÜĞÜ KANDA BOĞULACAK

Dergimiz Devrimci Emek, Türkiye ve Kürdistan için devrimci durum tespiti yaptığında bu tespit, reformistler ve "sol" sapma akımlar tarafından tuhaf ve saçma bulunmuştu. Türkiye'de ilan edilmemiş de olsa bugün bir savaş var, devam ediyor. Faşist TC, ordusu, polisi ve jandarmasıyla devrimcilere karşı imha harekâtına girişmiş, sokak infazlarına ve gözaltına alarak kaybedip, işkencelerde katletmeye hız vermiş durumda. Kürdistan'da ise, tüm Kürt halkına karşı uçaklardan attığı tonlarca bombayla, tankıyla, topuyla tüfeğiyle saldırıyor, katliamlar düzenliyor. Faşist TC, tarihinin en kanlı ve terörcü döneminde bugüne değin ülkelerimizde görülmemiş bir biçimde büyük katliamlara girişiyor, şehirleri, kasabaları ve köyleri yerle bir edip yakıyor, yıkıyor. TC, önce peşmergeleri Kürt gerillalarının üzerine saldırttı, şimdi kendisi hem Kürt gerillalarına, hem peşmergelere, hem de Kürt köylerine yönelik katliamlarını artırdı. Gerek K. Kürdistan'da, gerek G. Kürdistan'da bir çok yerleşim birimi oturulamaz hale getirildi. Gerillayı halk desteğinden yoksun bırakmak için halkı katlediyor, bölgeden göçe zorluyor ve bölgeyi insansızlaştırıyor.

PKK hareketi, tutarsız ve sınıf bakış açısından yoksun yanlış politikalarıyla da olsa, Kürt halkının ulusal bilincini uyarıp, ayaklanma meşalesini tutuşturdu. Bu meşaleyi söndürmeye artık kimsenin gücü yetmeyecektir. (PKK'ya ilişkin düşüncelerimi açmanın yeri burası değil, bu nedenle bu konudaki

görüşlerimi burada açmayacağım.)

Bugün, gerek Güney Kürdistan gerek Kuzey Kürdistan emperyalizmin denetimi altında. Talabani ve Barzani'yle sürdürdüğü ilişkileriyle, Çekiç Gücüyle vs. bu denetimi artırmaya çalışıyor. Bunun yanı sıra, Talabani ve Barzani gibi burjuva önderliklerle anlaşarak Kürt halkını birbirine katletti, "Böl-Yönet" politikasını devam ettiriyor.

Biz yıllardan beri Türkiye toplumsal kurtuluş mücadelesiyle Kürt ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinin birleşik karakterini ortaya koyup, bunun savunuculuğunu yaparak ve hayata geçirilmesini örgütlemeye, uygulamaya çalıştık, çalışıyoruz. Bugüne kadar Kürdistan'da gerek PKK gerillalarının gerekse Kürt halkının kanlarıyla sulanmayan dağ, taş kalmadı. Bu kanların hesabının faşist TC ve onun işbirlikçileri er geç verecekler, döktükleri kanda boğulacaklar.

Kürdistan'da devlet işlediği cinayetlerine kılıflar uyduruyor; Kontrgerilla, Hizbigerilla vs. vs. Bunları yapıyor diyor. Buna sol basın da alet olup, aynı şeyleri yazıyor, söylüyor. Kürdistan'daki katliamları ve cinayetleri planlayan, uygulayan; Özel Harp Dairesiyle, MİT'ile, ordusuyla, polisiyle vb. kurumlarıyla devletin ta kendisidir, faşist TC'dir. Bunu herkese anlatmalı, devletin teşhirini ve bu katliamların, cinayetlerin deşifreyonunu sağlamalıyız.

Türkiye açısından durum pek farklı değil. Kapitalist bir toplumun ekonomik yapısındaki farklı

özellikler, sınıf savaşımına da farklı biçimlerde yansır. Kapitalizmin ekonomik krizi kendini gösterir. Zaten siyasi kriz, derinleştikçe siyasi kriz genel anlamda ekonomik krizin yansımasından başka bir şekilde ifade edilemez. Tabi bu bunalımlar küçük çaplı değil, derin bunalımlar biçiminde kendini ortaya koyuyorsa ve hem üretim, hem de pazarda kendini ortaya koyuyorsa bu böyledir.

İşte ülke burjuvazisinin ekonomik krizi bu boyutlardaysa; üretim alanında yeterli yatırım yok, işsizlik çığ gibi büyüüp çözümsüz ve kalıcı bir hale gelmiş, üretim teknolojisi geri, ihracat yok, enflasyon alabildiğine yüksek, halkın alım gücü geri ve giderek daha da geriliyor, lüks mal ithalatı ve tüketimi yüksek ve giderek daha da yükseliyor. Bu neyi ifade eder? Bu, emekçi sınıfların yaşam standartlarında sürekli bir gerilemeyi, mutlak yoksulluk düzeyinin artışı ve bunun karşılığı olarak da kapitalistlerin (özellikle tekelci kapitalistlerin) içinde bulunduğu safahattı, çürümüşlüğü, ülke ekonomisinin talanını ve bunun emperyalist tekellere tatlı karlar olarak akışını, ifade eder.

Daha somut görüntülersek: Köylü devletten ve bankalardan kredi alıyor, üretiyor. Ürünü pazara çıktığında önce tefeci tüccar tarafından yağmalanıyor, sonra pazarda ithal malların fiyatlarından daha pahalı olduğu için satış şansını kaybediyor. Sonuçta aldığı kredi bir yana, faizini bile ödeyemediği için tarlasını traktörünü elden çıkarıyor. Toplu işten çıkarılmalar devam ediyor. İşsizler or-

dusu giderek büyüyor. Sonuç, iş bulmak mucize haline geliyor, kapitalist işgücünü yok pahasına satın alıyor, işçi ücretleri gerçek değerlerini sürekli kaybediyor. Ancak görünürde nominal değer anlamında bir artış varmış gibi görünse de alım gücü sürekli düşüyor.

Emekçi sınıflar giderek yoksullaşıyor, bu durum sürekli biçimde emekçi sınıfların içten içe kaynamasını artırıyor, hızla bir patlamaya doğru sürüklüyor.

Yönetici sınıf olan tekelci kapitalistler, bu bunalımı çözüme şanslarını kaybettikleri için artık yönetmiyor, ayakta kalabilmek, varlıklarını biraz daha sürdürürebilmek için baskı ve şiddetin dozajını alabildiğine artırarak kitlelerin karşısına çıkıyor en küçük bir ekonomik demokratik isteme dahi polisle askerle cevap veriyorlar. Bunalımlarını faşizmle çözmeye, atlatmaya çalışıyorlar. Bunalımın yapısal ve kalıcı karakteri, faşizmin de kalıcılaşmasını getiriyor.

Kürdistan'da işçi sınıfı arasında (Zonguldak, Paşabahçe, İzmir Belediyesinde olduğu gibi), kamu çalışanlarının yıllar yılı süren sursunluklarını yırtarak ortaya çıkışlarında olduğu gibi emekçi sınıfların kendiliğinden gelişen eylemleri giderek tırmanıyor, devlet güçleriyle karşı karşıya geliyor, çatışıyor.

Dergimiz Devrimci Emek yurkarda ana hatlarıyla bir kez daha altını çizdiğim Devrimci Durum tespitini çok daha önceden yapmış ve kavganın daha da sertleştiğini, sertleşeceğini aylar öncesinden söylemişti. İçinden geçmekte olduğumuz dönemin politik taktiklerine uygun olarak da Ekim 1991 parlamento seçimlerinin protesto-

sunu gündeme getirmişti. Seçim sonunda gördük ki, katılım oranı düşük. Seçimler sonrası değişik firmaların yaptırdığı araştırmalarda sandık başına gidenlerin büyük bölümü oy verdiğinde pişman. Seçim öncesi ve sonrası yapılan araştırmaların ortak sonucu, emekçi halkın artık ne parlamentoya ne de bugünkü siyasi partilere (burjuva partilerine) güveni kalmamış durumda. Buna son yapılan kısmi yerel seçim sonuçlarını eklersek, durum daha açık biçimde ortaya çıkacaktır.

Halkın (seçim yapılan bölgelerde) %50'si sandık başına gitmeyi reddetmiş. Parlamento seçimlerinden daha farklı bir seçim olmasına ve günlük yaşamını doğrudan etkilemesine rağmen yerel seçimlere dahi katılım giderek düşmüş durumda. Yani, artık burjuva partilerin yalanları, aldatmacaları ve birbirlerinden "farkları" hiç kimseyi aldatamıyor.

Bir de sosyalistlerimizin durumuna bakalım. Ekim 1991 seçimlerinde, halkın parlamentodan umutlarını kesmeye başladığı, devrimci kavganın ve devrimin ajitasyonunun yükseltilmesi gereken bir dönemde, parlamento seçimlerine katılarak burjuva parlamentosundan umutlarını kesmeye başlayan emekçileri bir biçimiyle o parlamentoya inanmaya ve burjuvazinin şu yada bu kesimini oylayarak ona meşruluk kazandırmaya çağırıyordu. Bugün aynı şeyi tekrarlayarak, hatta daha da kötüsü, çok kısmi bir yerel seçimle gündemi değiştirmeye çalışan burjuvazinin bu oyununa gelip, ona alet olarak bu seçimleri ülke gündeminin başına geçirip bütün güçlerini seçimler için seferber ederek bir kez daha gerçek refor-

mist-oportünist yüzlerini sergilediler.

Burjuvazinin çürümüşlüğü ve soygunu, yağması o dereceye varmış ki artık gizlemeye güçleri yetmiyor. 24.10.1992 tarihli Milliyet gazetesindeki habere göre, 1 trilyonluk yolsuzluk 13 dosyada açığa çıkıyor ve bu "bağımsız mahkemelerin" takipsizlik kararlarıyla ört-bas edilmeye çalışılıyor. TV ye çıkan iktidar partisi DYP'nin milletvekili, hayali ihracatın vardığı boyutları ve devlet yöneticilerinin bu işleri doğrudan yaptıklarını anlatıyor. Kaldı ki bunlar mızrağın çuvala sığmayan kısmı.

Basınıyla, TRT'siyle, özel televizyonlarıyla çürümüşlük öylesine açığa çıkmış durumda ki, artık gizleyemiyorlar. Bir avuç tekelci ülkeyi soyup, yağmalıyor; halkın üzerine en açık terör yöntemleriyle gidiyor, yönetme yeteneklerinin tükenmişliği sonucu başlattıkları iç savaşı sürekli tırmandırarak varlıklarını ve iktidarlarını sürdürmeye çalışıyor, devrimcileri sağ yakalayıp, cezaevlerinde "besleme" yerine hunharca katledip, halkı sindirmeye çalışıyor.

Bu savaşı kazanmamız, kavga-dan kazançlı çıkmamız; bütün emekçi sınıfların, gençliğin, Kürt ve Türk halklarının birleşik örgütlenmesini ve mücadelesini yürütme ve kavgaya önderlik edebilme yeteneğimize bağlıdır.

Bu nedenle her zaman olduğu gibi kavga acımasız ve sert. Bizlerde daha militan ve daha cesaretli olmalı, en küçük fırsatları daha değerlendirip sınıf savaşının önderliğini ele almak için çalışmalı, çalışmalı, dahi çok çalışmalıyız.

KAHROLSUN FAŞİZM!..

YAŞASIN SOSYALİZM!..

Adana'dan Bir İşçi

KAMU EMEKÇİLERİ AYAĞINDAKİ PRANGADAN KURTULMALI

Kamu emekçilerinin, sendikalarını devlete ve sermayeye rağmen kurmaları, sınıf mücadelemizin çok önemli halkalarından biridir. Yakalanan bu halka sayesinde daha düne kadar bağımlı oldukları sermayeye, onun devletine ve ideolojisine karşı bağımsız hareket edebilme olanağına kavuştular...

Kamu emekçilerinin sendikalarını burjuva ideolojisinden bağımsız örgütlenme istemi, örgütlenme hakkının koparılması mücadelesine de yansdı. Sistemin ve siyasi iktidarının her türlü baskısına rağmen, kitlesel sokak gösterileri, yürüyüş ve mitinglerle, grevli toplu-sözleşmeli sendika hakkında direnildi. Devrimci önderlik ile ortaya çıkan örgütlenme istemi, devrimci diretkenlikle sokaklara ve alanlara yansıyınca diyalektiğin o temel öğretisi işlemeye başladı... En hızlı ve en kalıcı eğitim pratik mücadele idi ve öyle de oldu... Kamu emekçilerinin on yıllar boyu devlete bağımlılık duygusu yıkıldı ve sağlam bir sınıfsal yönetim ortaya çıktı... Sendikal hak istemi mücadeleyi, mücadelede sınıfsal netleşmeyi sağlamıştı.

Kamu emekçilerinin sendikal örgütlenme hakkı için ortaya koyduğu mücadele, sistemi o kadar sarstı ki, sistemde onun siyasi iktidarı bir taraftan bu devrimci kalkışmayı bastırabilmek telaşına düşerken diğer taraftan (özellikle 20 Ekim 90 seçimlerinde) lehlerine bir propaganda malzemesine dönüştürme ve içini boşaltma çabasına girişti... Özellikle sendikal mücadelenin yönünü sapırma ve içini boşaltma çabası etkisiz de kalmadı. Taa sendikanın kuruluş çalışmalarını aşamasında titizlikle üzerinde durduğumuz sendikacıları, bürokratlardan ve işverenlerden mümkün olduğunca uzak tutmak çabasının ardındaki gerçek açığa çıktı. Kamu sendikalarının merkezlerinin özellikle Ankara'dan uzakta işçi ve emekçi sınıfın en yoğun yaşadığı İstanbul'da olması istemimizin asıl nedenlerinden biri olan, sınıfsal bilinci tam olmamış ham sendikacıların, burjuvazinin vaatlerine ve ihtişamına kanması korkusu bu dönemde gerçekleşti... 20 Ekim seçimlerine kadar aktif sınıfsal bir diretkenlik gösteren sendikalar, burjuva siyasi partilerinin vaatlerinin arkasına katılmaktan kendilerini alamadılar... İşte bu dönemde sendikalarda gerçekleşen nicel büyümenin de etkisiyle kitle hantallaştırıldı... Alanlardan ve eylemlerden soğutuldu... Bir umarsız beklentinin içine girildi...

Elbette ki bugün yüzü açık seçik ortaya çıkan TC'nin en kanlı iktidarı DYP-SHP koalisyonu beklentilere cevap vermeyip, aksine demokratik hak ve taleplere top yekûn saldırmaya başlayınca artık yapacak iki şey kalmıştı... Ya kitlelere özeleştirilip sendikal kalkışmayı devrimci direnişe döndürmek, ya da geline nokta burjuvazinin dayatmalarına teslim olarak uzlaşma yolu aramaktı... Ki mevcut kamu sendikalarının yönetimleri de ikinci ve kolay yolu seçti, yani UZLAŞMAYI...

ANAP iktidarı döneminde, az olmasına rağmen tüm kitleleriyle Ankara'ya yürümeyi göze alanlar,

DYP-SHP iktidarında hükümete bağlılıklarının ifadesi olarak, sadece yöneticilerle Ankara'ya yürüdüler... Sendika üyesi kitlelerin tüm taleplerine rağmen kitlelerin yürüyüşe katılması engellendi... Buna rağmen gerek uğurlamada ve gerekse uğranılan il ve ilçelerde kitlesel karşılamalar ve kısa yürüyüşlerle kitle alttan alta eylemin inisiyatifine el koydu... İyi ki de öyle yapmış, eğer kitleler eyleme inisiyatif koymasalardı, yürüyüşçü yöneticiler Ankara'ya giremeyeceklerdi... Güvendikleri siyasi iktidar, kendilerini Ankara girişinde panzerlerle, coplarda, sille-tokat aşağılamalarla karşılamış ve gözaltına almıştı, ancak bir gün önceden Ankara içine mevzilenen kamu emekçileri, faşist barikatları yarıp Çalışma Bakanlığını işgal edince, hem eylemi hem de yöneticilerini kurtarmayı başarmıştı.

Bunca yaşanandan sonra, yöneticilerin bakanlıkta sergiledikleri pişkin, teslimiyetçi tutum, kitleyi «uzlaşmacı sendikaya hayır» sloganı atmaya mecbur bırakmıştı...

Daha önce sendikalar platformunun imzası ile yayınlanan, Eğitim-Sen'ce savunulan ve dikte ettirilen yasa taslağı önermesinde övgüler dizdikleri çalışma bakanının resmen kitlenin gözünün içine baka baka (burjuva politikacısının malûm yöntemi) söylediği yalanlara kanarak eylemin bitirilmesinin faturası bugün hâlâ ödenmektedir...

«İki gün içinde İçişleri Bakanlığı genelgesi kaldırılacak» dendi.

- 5 ay sonra yargı kararı ile zor kalktı (yenilerinin konmayacağını garantisi ise yok).

«3 Temmuz'a kadar İLO sözleşmeleri imzalanacak» dendi.

-25 Kasım'da görüşüldü, bir yıl sonra geçerli olacak şekilde benimsendi ve Avrupa sosyal şartındaki çekinceler devam ediyor...

Tüm olumsuz gelişmeler karşısında sendika yönetimleri tek bir eylemlilik bile düşünmedikleri gibi, tam da bu sürece denk gelen bir MGK kararları uyarınca yapılan kitle katliamları, sokak infazları ve gözaltı kayıplarına karşı ise onursuzca sessiz kalındı...

Bilinen bir gerçek var ki, bir konuda açık açık tepkinizi ortaya koymuyorsanız, sessiz kalıyorsanız, o konuda muhalif değil yandaş durumuna düşersiniz. Kitlenin tüm zorlamalarına rağmen, tek tek duyarlı sendika üyelerinin tepkilerine rağmen, yönetimlerin katliamlar karşısında sessiz kalışı, yazılı olmayan zımni bir uzlaşma mantığının bizce bir kanıtıdır...

Eğer son bir yıldır sendikal mücadelede bir duraganlık, eylemliliklerde bir düşüş, ağırlaşan yaşam koşullarına rağmen bir geri adım atış varsa, bunun tek nedeni, sendikal yönetimlerin kamu emekçilerinin önünde bir engel, ayağında bir pranga durumuna gelişidir...

Kamu emekçilerinin devrimci yönelimi ile reformist sendika yönetimlerinin geri eğilimi arasındaki paradoks sürgit devam ediyor. Yönetimler ve üyeler

arasındaki çatışma zaman zaman eylemlere de (Ankara yürüyüşü, Sultanahmet yürüyüşü gibi) yansıyor... Reformist yönetimler hükümet ile uzlaşarak sendikal sorunu çözmeye çalışırken, buna karşılık devrimci kamu emekçileri mücadele yolunu seçiyorlar. Geri-reformist yönetimlerle, devrimci kamu emekçileri arasındaki çatışma uzun süre böyle devam edemez... Devrimci kamu emekçileri mücadelelerinde kendilerine ayak bağı olan geri yönetimleri ile açık bir hesaplaşmaya girmek zorundadır. Bu konuda iki yöntem var; ya reformist yöneticileri yönetimlerden uzaklaştırmak ve etkisizleştirmek, ya da yönetimlerden uzaklaştırmak mümkün olmuyorsa yönetimlere rağmen tabanı devrimci kitle eylemleri için harekete geçirmek...

Devrimci durumun yaşandığı, yani devrimin madde (objektif) koşullarının olgunlaştığı bu dönemde daha fazla oyalanmaya zaman yoktur... Kürt-Türk ve tüm halklardan emekçilerin sınıfsal temelde birlikte örgütlendiği kamu sendikalarında, devrimci sınıfsal dayanışma halkası yakalanmalıdır... Aynı dayanışma işçi sendikaları ve diğer DKÖ'leri ile de gerçekleştirilmelidir. Bu zorunluluktan hareketlilikle ya reformistlerle oyalanıp devrimin gözlerimizin önünden akıp gitmesine seyirci kalacağız, ya da devrimi kucaklamak için reformistleri bir kenara itip aşacağız... Devrimci kamu emekçilerinin önündeki tek görev bu konuda devrimci tutum almaktır...

Kamu emekçilerinin devrimci sınıfsal mücadelesinin önündeki engel olan reformist eğilimleri tanımak ve reformizme karşı bilinçli bir mücadele vermek gerekir... İstanbul-İzmir-Ankara gibi metropol illerde siyasi mücadelenin belli boyutlarda kitleye yansıdığı fakat taşra illerinde kamu emekçilerinin merkezi yapılanmadaki gelişmelerden habersiz ve uzak kaldığı bir gerçek... Bu nedenle kamu emekçilerinin ülkenin her yerindeki gelişmeleri öğrenme, gerçekleri bilme ve tek yanlı bilgilenmelerden kurtulması gerekiyor... Hatta ve hatta «örgütsüzlüğün örgütü» olarak tanımlanan reformist eğilimlerin kendi tabanlarında ki devrimci niteliğe sahip insanları da bilgilendirmek devrimci bir görevdir...

Kamu sendikalarında, özellikle de eğitim emekçileri içinde «devrimci öğretmen» adı ile bilinen siyasi çevre, dün, 12 Eylülde cuntayla nasıl uzlaştıysa, bugünde aynı uzlaşmayı yeni birimlerde sürdürüyor... Bu anlayışın adından başka hiçbir şeyi devrimci değildir. Bu politik anlayış, tam anlamıyla reformist bir anlayıştır. Kamu sendikalarında ki uzlaşmacı tavırlarına bakarak reformizm batağına ne oranda batuklarını görmek mümkün. Bu reformist anlayışın tabanında tek tek devrimci bireylerin bulunması, hareketin genç yapısını değiştirmiyor... Örgütlü mücadeleyi reddeden, örgütsüz, kendiliğinden bir yığın olarak burjuva siyasi yelpazeye kendini entegre etmeye çalışan bu anlayış, oportünizmin genel karakteri olan en az direnme çizgisinde ısrarla yürüyor... Kendisini burjuva siyasi önderlikten kurtaramayan, bu nedenle de kendi tabanındaki proleter devrimcilere karşı bile

tasfiye hareketlerinden kaçınmayan reformist anlayış, ılımlı ve barışçıl önerilerle sistemin temeline yönelen devrimci yönelimin önünü kesiyor...

Adı gibi, "Söz-Yetki Karar çalışanlara" sloganı ile de kitleleri yanıltan, imajlarla kamufle olan, fakat uygulamada, demokratik merkezizliği reddederek, tamamen merkezizetçi bir tutumla kitle bağlarını hızla kopararak gerçek yüzünü açığa çıkarıyor...

Sendikaların kuruluş aşamasında "sınıf ve kitle sendikacılığı" anlayışının tüzükte yer almasına karşı çıkan bu anlayış, bu gün yönetimleri ele geçirdiği her yerde bu sendikal anlayışın pratiğe yansımaması için elinden geleni yapıyor... Örgütsüz bir siyasi yoğunluğun bir kitle örgütünü yönetemeyeceği ve kitlelere önderlik edemeyeceği yaşanan süreçle de görüldü... Zira sınıfsal karaktere sahip bir örgütlülüğe sahip olmayanlar, tabanlarına hakim olabilmek için, tabanın sınıfsal bilincinin gelişmesine karşı çıkarlar... Çünkü bilinçsiz yığınları yönetmek kolaydır... Bilinçli kitleler, reformizmi çabuk teşhis eder ve aşarlar... Bunu çok iyi bilen bu reformist çizgi, kamu sendikalarının tüzüğünde yer almasına rağmen sendikal eğitimi bilinçli olarak hayata geçirmemekle, kamu emekçilerinin sınıfsal bilincinin gelişmesine ağır bir darbe vurmuşlardır... Sendika ilkelerinin doğru tanımlanmalarının yapılmasını engelleyerek, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının bile taruşılır, farklı yorumlanabilir, sulandırılabilir bir duruma gelmesini sağlamışlardır... Örgütlenmede, örgütün oto kontrol sistemini bozarak taban örgütlerini işlemez hale getirmiş durumdadırlar. Tabandan tavana örgütlenme yerine, tabanla tavanın bağları kesilerek, merkezizetçi bir tutumla, örgüt bürokratik bir kuruma dönüşme yolundadır...

Tüm bu gelişmeleri sağlayabilmek için kendilerine engel olarak gördükleri devrimcileri yönetimlerden uzaklaştırmanın da her türlü yöntemlerini denemekten çekinmemektedirler. Devrimcilere karşı oportünist bloklar oluşturularak, gerek propaganda ve gerekse seçim usulleriyle merhum «TKP»yi hiç aratmıyorlar. Kitlelerin karşısına «Devrimci» adıyla çıkan bu yığın, TKP'den daha tehlikeli ve zararlı konuma geliyor...

Burjuvaziyle birlikte aynı tavrı göstererek sosyalizmi «sorgulayan» Devrimci Öğretmen anlayışı artık düzen içi bir sol harekettir.

D.Ö'nün sosyalizmden «dönmesi» emekçi kitlelere zarar veriyor. Devrimci Kamu Emekçileri, sınıf mücadelesine zarar veren bu anlayışı teşhir etmeli, kitle etkinliğini kırmalıdır. İşçi ve emekçi hareketinin ileri gitmesi için (D.Ö'nün tabanındaki devrimci unsurlar da dahil) tüm devrimci-demokrat ve yurtseverlerin reformizme karşı cephe alması, devrimin başarıya ulaştırılması önündeki bu engelin kaldırılması için mücadele etmesi şarttır...

**YAŞASIN KAMU EMEKÇİLERİNİN
MÜCADELE BİRLİĞİ**

Emekçi Kamu Çalışanları

SENDİKALARDA KİTLESELLİK VE EĞİTİM

Hepimizin bildiği gibi sendikalar birer demokratik-kitle örgütüdür. Bu da hem sendikaların kitleleri kapsayacağını hem de demokratik bir yapıda olacağını doğal olarak zorunlu kılmaktadır. Sendikalar birer kitle örgütü olduğundan, kitle içerisinde bireylerin grupların dili, dini, rengi, felsefi ve politik düşüncesi ne olursa olsun onları sendikalarda bir araya getiren şey ortak çıkarlarının mücadelesinin birlikte verilebileceği bir araç olmasındandır. Bu ortak çıkarlar kitleye indirgenildiğinde kitleleri harekete geçiren temel olgu, emekçi kitlelerin düzen tarafından ekonomik sömürü ve baskı altında tutulması ve bu ekonomik sömürü ve baskıya karşı birlikte mücadele edilmesidir. Yani temel koşul çıkar birliğidir. Tek tek bireylerin ya da grupların farklı düşüncelere farklı kültürel özelliklere farklı etnik ve dini ve siyasi gruplara mensup olması aynı çıkar birliği etrafında birleşmelerini ve mücadele etmelerini kesinlikle engellemez. Çünkü üretim ve tüketim ilişkisi farklı düşüncelere sahip olan fakat hepsinin de ortak özellikleri emekçi insanların aynı sınıf (Kapitalistler) tarafından sömürülmesini ve baskı altında tutulmasını da engellemiyor. Öyleyse bizleri bir araya getiren aynı özelliğimiz, üretim ilişkileri içerisinde aynı sosyal sınıfa mensup olmamızdır. Sendikaların kitle örgütü olması, içinde farklı düşünceleri barındırması açısından girift bir durum arz eder. Bu da sendikalarda demokratikliği, yani sendika içi demokrasiyi gündeme getirir. Farklı düşüncelerin ifade bulabilmesi için sendika içi demokrasi sonuna kadar işletilmelidir. Bu da hep üzerinde durduğumuz demokratik merkezîyetçilik ilkesi ile olacaktır. Demokratik merkezîyetçiliğin ilkelerini ise kısaca şöyle tanımlayabiliriz.

Kararların alınmasında, uygulamada tabana danışılmalı çoğunluğun kararları uygulanmalı, azınlığın düşünceleri saklı tutulmalı göz önünde bulundurulmalı, azınlık çoğunluğa uymalı, eleştiri-özeleştiri ve ikna yöntemleri sonuna kadar işletilmeli.

Buraya kadar sendikaların kitle yapısına ve kitlenin ortak çıkarlar etrafında birleşen çok sesli bir yapı olmasından dolayı bu çıkarlar etrafında merkezi bir mücadelenin verilebilmesi için demokratik yönüne kısaca değinmeye çalıştık. Fakat asıl değinmek istediğimiz konu sendikal mücadele içerisinde özellikle kamu sendikalarında çalışanların tümünü sendikal mücadeleye katmak anlamında kitlesellik bakış ve bu kitlenin eğitim sorunudur. Bu konulara da kısaca değinelim. Kamu işkolu sendikalarında örgütlenme ve örgütlenme bilinci çeşitli nedenlerden dolayı köklü bir geleneğe sahip olmadığından kamu işkollarında çalışanların tümünü sendikal mücadeleye katma yönünde bir zorluk yaşanıyor. Bunun çeşitli nedenleri var. Bu nedenlerden bazıları şunlardır.

1) 80 sonrası tüm emekçi kesimler üzerinde yürütülen depolitizasyondan memur kesiminin de nasibini alması. Politika yapılmaması için zor ve şiddet yöntemleri kullanılmış ve emekçiler örgütlü mücadeleden yok-

sun bırakılmış.

2) Burjuva egemen kültürün toplum üzerinde etkin olması ve kültür yozlaşmasını da beraberinde getirmesi. Bunun en belirgin göstergesi günümüzde büyük bir insan kirlenmesinin yaşanmasıdır. Bu kokuşmuşluk insanların politik, felsefi sanat ve edebiyat anlayışlarına sinmiş, bireyselliği, köşe dönmeçiliği ve bana neciliği birlikte getirmiştir. Bunda en etkin rol, burjuvazinin tekelinde olan kitle iletişim araçlarının, medyanın acımasızca kullanılmasıdır.

Bunlar bizlerin mücadele ettiğimiz karşı güç tarafından önümüze konan engeller ve olumsuzluklar. Peki kendimizden kaynaklanan eksiklikler ve olumsuzluklar yok mu? İşte asıl önemli olan, mücadele içerisinde yarattığımız değerlerle birlikte bizden kaynaklanan eksiklikleri ve hataları görebilmektir. Bunun önemi nedir diye soracak olursanız hatalarımızı ve eksiklerimizi gördüğümüzde verdiğimiz mücadele içerisinde yarattığımız olumlu değerleri karalayanlara ve mücadelemizi engellemek isteyenlere bu eksiklikleri giderek bir şamar indirmiş olacağız, hem de kararsız olan ve mücadeleyi uzaktan seyreden kitlenin kafasındaki soru işaretlerini dağıtarak mücadele içerisine çekebiliriz. Bu eksiklerimizi mücadelemizin olumlu yönlerini de ortaya koyarak açıklamaya çalışalım.

Memurların sendikal mücadelesi 1987'lerden 1990'lara nüvelerini atarken çok çetin mücadelelerle değerler oluşturulmuş ve bu mücadele kendi içerisinde mücadeleyi yürütecek yönlendirecek kararlı, üretken ve nitelikli unsurları da yaratmıştır. Bu kararlı unsurların baskılar, sürgünler ve göz altlarına rağmen mücadelenin önünü açması ile birlikte kendi kabuğu içine çekilmiş olan memurlar için sendikalar birer çekim merkezi haline geldi. Bu çok olumlu bir olgunun perçinleşmesiydi. Tabi bunu örgütlenmenin doğru taktikler üzerinde yürütülmesinde görmemiz gerekir. Asıl sorunun memur sendikalarının yürütülen mücadeleler sonucunda bugünkü memurların siyasal bilinçleri ve kültürel ve sosyal yapıları da göz önüne alınarak kısa sürede belli bir kitlesellik ulaşması sonrasındaki süreçte birlikte eğer doğru taktik ve yöntemler izlenmezse açığa çıkması kaçınılmazdır. Nedir bu açığa çıkacak olan sorunlar.

Bugün işçi sendikalarına baktığımız zaman bu sendikaların büyük bir çoğunluğu ekonomizme batmış, sendikalar sınıf okulları olmaktan çıkmış ve işçi sınıfı sınıf bilincinden uzaklaşır olmuştur. Memur sendikaları ortaya ilk çıkışlarında daha nitelikli bir görünüm arz etmelerine rağmen kitleleşme uğruna ekonomizm bataklığına doğru bir seyir içerisine girme durumu arz etmektedir. Bunun asıl etmeni sendikalarda siyaset yapmak bir öcü gibi algılanmaktadır.

1) Sendika yönetimlerine gelmek isteyen pasifistler, kitlelere şirin gözükme için siyaset yapmaktan kaçınırlar ve kitle kuyrukçusu bir görünüm arz ederler.

2) Dar grupçu zihniyetin dar kalıplarını aşamayan-

lar ise, siyaseti yanlış temellerde yaparak kitlelere güven vermekten uzak kalırlar.

Şimdi sendikalarda siyaset yapılmaz diyenlere bir cevap verelim. Bunu söyleyenler şöyle derler: Eğer biz siyasi bir düşünceye sahip olsak bile sendikadan içeri girdiğimizde siyasetimi sendika binasının dışında bırakırım. Sendikada öyle varolurum. Böyleleri için düşünce, bir şapka, bir ceket gibidir. İstenildiğinde askıya asılır. Her on yılda gelen darbelerin düşünmeyi askıya alması gibi.

Oysa bunlar bilmezler ki biz emekçiler siyaset yapmak zorundayız ve istesek de istemesek de siyaset yapıyoruz. Çünkü bizler hakkında verilen her karar siyasaldır ve mevcut düzen politikaları tarafından belirlenmektedir.

İkincisi; kamu emekçisi sendikal hareketi ekonomik taleplerin yanı sıra siyasal öz taşımaktadır. Çünkü bizlerin işvereni devlet olduğundan verdiğimiz sendikal mücadele direk devlete karşı bir mücadele içeriği taşıyor. Çünkü devlet bizlerin eylemlerini güvenlik güçleriyle bastırmaya çalışıyor.

Üçüncüsü; sendikal mücadelede taleplerimizi belirlerken siyaset yapma hakkını açıkça taleplerimiz arasında sıralıyoruz. Bu da meşru zeminlerde siyaset yaptığımızın en açık ifadesidir.

Gelelim siyaset yapalım derken hiçbir şey yapamayanlara, yani siyaseti yanlış yorumlayanlara. Bunlarda bahsettiğimiz gibi genellikle siyaset yapmasını bilmekten kaynaklanan dar grupçu, ben merkezci politikaları genel çıkarların, genel politikaların önüne geçirenlerdir. Bu da politik olmaktan çok sekte bir yaklaşımdır. Bu sıraladığımız çerçeve içerisindeki temel eksiklik eğitim eksikliğidir. Hem kendimizin eğitim eksikliği, hem de kitlelere vermeye çalıştığımız eğitim anlayışının metodik ve sistematik olmayışı ayrıca sürece denk düşmeyen geri bir eğitim anlayışının bizlerde yarattığı güvensizliğin kitlelere yansısıdır.

Burada temas etmek istediğim nokta şudur. Bizler kitlelere sendikal çalışma amacıyla gittiğimiz zaman, aynı zamanda eğitim çalışması da yapmış oluyoruz. Tabi ki kitlelere giderken en öncelikle sorunları (ekonomik sorunları) ön plana çıkaracağız. Fakat devamlı şekilde sendikal mücadeleye bir "ücret ekseni" sorunmuş gibi bakmak ise bizleri yanılgıya sürükler. Öyle ki, bugün maliye işkolundaki emekçilerin hepsinin Tüm Maliye Sen tarafından örgütlendiğini ve tüm maliye emekçilerinin ücret ekseni bir mücadele vererek istediklerini aldıklarını varsayalım. İktidarların genel bir politikaları var; işçiye memura verdiklerinin ertesinde hemen her türlü tüketim mallarına zam yaparak verdiklerini geri almaktadırlar. O zaman verilen mücadelelerin ayakları biraz havada kalıyor. Demek istediğim şu; bizler sendikal mücadele doğrultusunda örgütlenirken eğitim ve çalışmalarını öncelikli sorunlardan başlayarak basitten karmaşığa bir eğitim çalışması yapacak bir model oluşturmalıyız. Öyle ki aldığımız hakları korumanın çarelerini aramak bile siyasi bilinç gerektirir. Sendikanın kapsadığı iş kolu çalışanlarını hemen her konuda, ekono-

mik sorunların yanında demokratik sorunların bilince çıkarılmasında insan hakları ihlallerinde, ülkenin gündeminde olan ve bizleri ilgilendiren her konuda bilinçlendirmeye yönelik eğitim verilmelidir. Önümüze çıkacak her konuyu önceden tartışmamız lazımdır. Bunlar yapılmadığı zaman tartışılmayan konular önümüze çıktığında, insanlar mücadeleden eften püften bahanelerle hemen geri adım atıyorlar. Tabi, bunları öngörmekte bir siyasi bilinç meselesidir. Bizler kitleleri sendikal mücadele içerisine çekerken, anlatmak istediklerimizi yöntemi iyi tespit edip anlatmalıyız. Kitlesele olacak diye öyle içi boş, her şeye duyarsız, kof bir topluluğun en basit sorunları konusunda bile mücadele edemeyeceklerini de bilmek lazım.

Buradan şu çıkıyor. Örgütlenirken ekonomik talepleri siyasi taleplere büründürüp, kitlelere benimsetebilirsek mücadelemizde önemli mesafeler kat etmiş oluruz. Buradan kitleselliği göz ardı ettiğimiz çıkarılmamalı. Bizim temel sorunumuz olabildiğince geniş kitleyi sendikal mücadeleye katmak, ama bunun yaparken nitelikli, mücadelecı, mücadelenin her aşamasında sorunluluk alabilecek bir kitle yaratabilmek. Bu şimdiye kadar yapılamadı. Bundan sonra nasıl yapılabilir.

Öncelikle sendikaların örgütlenme programlarını hayata geçirebilecek, kararlı, dürüst ve çalışkan unsurların sendikal yönetimlere gelebilmeleri için çalışmalıdır sendikalarda bürokratik kastaşmaya tabanın izin vermemesi gerekir. Sendikal eğitim programı belirlenip bir sistematığe bağlanmalıdır. Eğitim fonu oluşturulup bu fondan eğitim çalışmalarına zaman kaybetmeden başlanmalıdır. Tabi, eğitim salt teorik boyutlu değildir. Bizler için teori ve pratik bir bütündür. Şöyle ki bizler eğitimimizi sadece kitap okumakla alamayız. Sendika çeşitli yönetsel kademeleri de insanlara sorumluluk vererek, oluşturulan komitelerde, konseylerde, komisyonlarda, işyeri örgütlenmeleri de sorumluluk alarak, hatta bizlerin şimdiye kadar yaptığımız sokak gösterileri, mitingler, yürüyüşler bile eğitim anlamında bir etkinliktir. Buna paralel olarak sendikalar eğitim amaçlı periyodik olarak gazete, dergi, bülten çıkarmalı, birimlerden başlayarak eğitim komisyonları oluşturulmalı, bu komisyonlar il temsilciliği ve şube eğitim sekreteriyasıyla koordineli çalışmalı, şubeler ve il temsilcilikleri seminerler, paneller düzenlemeli, hatta bölgesel olarak gezici eğitim kurulları oluşturulup, eğitim yerinde verilmelidir. İşyeri eğitim komisyonları tarafından kitap okuma alışkanlığı yaygınlaştırılmalı, sinema, tiyatro gibi eğitsel araçlara önem verilmeli, sendika, eğitim, kültür komisyonları tarafından geziler, şölenler, geceler tertiplenmelidir. Şu dönem de memur sendikalarının güçleri elverişli değil, fakat işçi sendikalarının hayata geçirebilecekleri Radyo ve TV'ler uzun sürede tüm memur sendikaları tarafından gündeme alınmalı, olanakları varsa işçi sendikalarıyla birlikte hayata geçirilmeli. Neticede bu eğitim işini kendini sorumlu hisseden her üyeden en üst organlara kadar imkânlar elverdiğince yerine getirmeliyiz.

Emekçi Maliyeciler

TARİHSEL SIÇRAMANIN EŞİĞİNDEYİZ (KLASİKLERDE DEVRİM)

Devrim bilimi karmaşık bir bilimdir. Tarihsel maddeciliğin zorunlu yasaları ve bu yasaların ortaya çıkardığı olanakların kavranmasıyla, devrim sorununu pratik bir çözüme kavuşacaktır. "Zorunluluk ve olabilirlik" arasındaki zıtların birliği, nesne ile özne arasındaki etkileşimi belirleyen bir dinamiktir. Marksistler hep şimdiye dek, "iradecilikle zorlamacılık" la suçlandılar. "Madem, Marx kapitalizm kendi mezar kazıcısı proletaryayı yaratıyor ve sosyalizme zorunlu bir şekilde dönüşecektir diyor, öyleyse devrimci zora ne gerek var" diyor. Oysa Marksistler, burjuvazinin kendi cennetinden, kendi isteğiyle vazgeçmeyeceğini tarihten biliyorlar ve eğer hiç kimse yıkmazsa hiçbir zaman yıkılmayacak olan burjuva egemenliğini parçalamadan, sosyalizmin kurulamayacağını acı bedeller ödeyerek öğrendiler.

Tarih sürekli bir akış içerisinde. Hegel bu akışın bir hedefi ve bir yönü olduğunu ortaya koydu. Marx ise bu tarihsel gelişimin zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne ve sosyalizme varacağını kanıtladı. Fakat bu gelişim asla düz bir çizginin yükselişi gibi seyretmez. Bazen geri düşüşler, duraklar, bazen olağanüstü bir hızlilik ve kesintili bir sıçrayışla birlikte giden tarihsel ilerleme, kesikli bir süreklilik arz eder. Sürekli gelişim bazen kendi kabuğunu parçalar, içinde gelişip durduğu durumu farklı niteliklere kavuşturur. Çoğu zamanda içinde geliştiği durumu ve biçimi değiştirmeden, bu değişime giden yolu doldurur ve birikim sağlar. Bu hareketliliğin temelinde, bütünlük içinde bulunan zıtların karşılıklı birbirlerini yok etme savaşımı vardır. Çelişkilerin bir kutbu, sürekli çürüyen ve ayrışan kısmı, diğer kutbu ise, sürekli gelişen ve güçlenen kısmı temsil eder. Bu gelişimin belli aşamasında gelişen kutup, çürüyen yanın üzerinde kendi egemenliğini sağlar ve içinde buldukları bütünü parçalar, başka bir bütünlük kurar.

Maddenin bu genel yasası, toplumsal yaşamda evrimler ve devrimler dönemi olarak kendini gösterir.

YÜKSELİŞ VE DÜŞÜŞ, EVRİM VE DEVRİM

Devrim bilimini oluştururken proletaryanın ölümsüz öğretmenleri Marx ve Engels daha çok etkisini henüz yetirmemiş olan 1789 ve 1830 devrimlerini malzeme olarak alıyorlar. Yaklaşan devrimin havadaki ağır kokusunun verdiği coşkuyla yayıdıkları

1789 Komünist manifestoda, proletarya, tarihin gördüğü en tutarlı ve en son devrimci sınıf ilan ediliyordu. Gerek Fransa'da gerekse Almanya ve İtalya'da feodalizm henüz daha tasfiye edilmemişti. Marx ve Engels'e göre, onu tarihe gömecek olan güç burjuvazidir. 1789 devriminin derin etkisiyle marksizm kurucuları, devrimin yükselen bir seyir izleyeceğini düşünüyor. Fransız devriminin o büyük gürültüsünün arasından iktidara kendilerine Gironden denilen ılımlı liberal burjuvazi çıkmıştır. Fakat zaman geçipte, devrim kendi mantığını buldukça, daha radikal daha köktenci olan Jakobenler iktidar olmuşlardır. Her geri olan, kendisinden ilerde olanı öne çıkarıyor, her ileride olanda kendisinden geri olanı daha da gerilere itiyor. İşte 1789 burjuva devriminin mantığıyla, tasfiye edilmemiş feodalizme, yönetecek olan burjuvazi, devrimi kendisinden daha ileride olan proletaryaya teslim edecekti.

1848'de Fransa ve tüm Avrupa'da devrimci bir rüzgâr esti. 1830 yılında mali çevrelerin iktidarını temsil eden Orleans dükü başa geçer. Egemen olan burjuvazinin tümü değil, ancak bir bölümüdür. Üretime yönelik olmayan, spekülasyon alanlarında rantiyeye geçilen spekülasyoncular, rantiyeye geçinen borsacılar, bankacılar, madenciler, bu iktidarı paylaşanlardır. İktidar bloğu içerisinde sanayi burjuvazisi yoktur, henüz muhalefettedir. Öte yandan küçük burjuvazi ile köylü katmanları bütünüyle iktidarın dışındadır. Sanayi burjuvazisini yaralayan bu iktidar sürekli bütçe açıkları, serbest ticaret politikaları, spekülasyoncuların korkunç kârlarıyla, sanayii çöküş aşamasına getirmiştir. Marx bu dönemin siyasal iktidarı için, "lumpen proletarya, proletarya için neyse aynı çürüme aynı yozlaşma içerisindeki mali aristokrasi de burjuvazi için odur" diyor. Sanayi burjuvazisi savaşçılık politikası güden mali aristokrasinin karşısına Fransız milliyetçiliği ile çıkıyor, bu da onu mali aristokrasi karşısında oldukça güçlü kılıyor. Aynı döneme denk gelen Palermo ayaklanmasının kanla bastırılması ise halk yığınlarına eski bir rüyayı yeniden gördürüyor: Dünyayı değiştirebilmek. Bütün bunların üzerine tarımda meydana gelen kötü ürün ve açlık eklenince, yığınlar ayaklanma durumuna geliyorlar.

Devrim 1848 Şubatında patlak veriyor. Ve bir İngiliz marksistin deyişiyle, bir şehirden en hızlı ulaşım aracının dört günde gittiği yere, devrim bir gün-

de gidiyor. Birdenbire tüm Avrupa'ya yayılan devrimden Marx ve Engels'in beklentisi, burjuvazinin kendi devrimini sonuna kadar götürüp, bayrağı proletaryaya kaptırmasıdır Fakat;

"Tarih bu ve benzer düşüncede olanları haksız çıkardı. Tarih gösterdi ki, kıta üzerindeki iktisadi gelişme durumu, o zaman kapitalist üretimin ortadan kalkması için henüz yeterince olgunlaşmamıştır. Ve tarih bunu, 1848'den bu yana bütün kıtayı kaplamış bulunan ve Fransa'da, Avusturya'da, Macaristan'da ve Polonya'da ve son olarak Rusya'da büyük sanayiye ancak şimdi gerçekten söz hakkı veren ve Almanya'yı da birinci sınıf bir sanayi ülkesi durumuna getiren, -bütün bunlar hep kapitalist bir temel üzerinde yani 1848'de pekâlâ genişlemeye elverişli bir temel üzerinde olmak üzere iktisadi devrim ile tanıtlandı. (Engels, Fransa'da sınıf savaşımına önsöz).

Sanayi proletaryası, sanayi burjuvazisinin ege-men olmadığı yerde, kendisini ulusal çapta var edemez. Sanayi proletaryasının öncülüğü ve maddi gücü olmadan hiçbir sosyalist devrim başarıya ulaşamaz. Proletaryanın gerçek başarısı, kapitalizmin kendi içindeki gelişimini tamamlamasına, yani evrim döneminin yaşanmasına bağlıdır. Bu uzun evrim dönemi, kendi içinde sürekliliğin kopuştuğu, sıçramalarla ilerlediği bir çizgi izler. 1830 ve 1848 devrimci sıçramaları olmasa, 1871 Paris Komünü yaşanmazdı. Proletarya gerçek devrimci görevini kapitalist sınırlar içinde bir dizi devrim olmadan gerçekleştiremez. 1848 devrimlerinden çıkardığı sonucu Marx, Ekonomi Politığın Eleştirisine Katkı'nın önsözünde, toplumsal devrimin önkoşullarını sayarken ortaya koyuyor;

"Gelişmenin belli bir aşamasında, toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkilerine ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkilerine ters düşerler. Üretici güçlerin gelişmesinin bir biçimi olan bu ilişkiler, onların engelleri haline alır. O zaman bir toplumsal devrim çağı başlar. İktisadi temeldeki bu değişme, kocaman üst yapıyı, büyük ya da az bir hızla altüst eder."

Bu durum tüm sınıflı toplumlar için geçerlidir. İnsanlık köleci toplumdan feodalizme geçerken, köleci üretim ilişkileri uzun ve sancılı bir süreçten sonra, Marx'ın deyişiyle az bir hızla kocaman üst yapıyı dağıtıyor. 1000 yıldan daha fazla süren feodalizm, kapitalist üretim ilişkileri karşısında kimi ülkelerde büyük bir hızla, kimi ülkelerde uzun bir süreçte alt üst olmuştur. Emperyalist çağla birlikte ka-

pitalizm dünyanın bütün ülkelerine sermaye egemenliğini götürmüş, ve dünyayı proleter devrim için olgun hale getirmiştir. Demek ki, bir ülkenin devrim için olgun hale gelmesi, üretici güçlerin gelişiminin mevcut mülkiyet ilişkileriyle çelişmesi durumu demektir. Fakat bu kadarla bitmiyor. 1848 devrimlerinin, sanayi proletaryasını güçlendirdiği, ve proletarya devrimi için olgun hale getirdiği aşamadan sonra, 1870'te Marx, Paris proletaryasının ayaklanmasını intihar olarak nitelendiriyor ve karşı çıkıyor.

1871 DERSLERİ

Marx, komün öncesinde, Paris proletaryasının bu ayaklanmasının intihar olacağını söylüyor. Bonaparte, Bismarck'la anlaşılabilir bir savaşa girmiş ve yenilmişti. Bütün Fransa'nın ulusal gururunu ayaklar altına alan bu yenilgi, Bonaparte karşısında burjuva muhalefet güçleri harekete geçirir. Öte yandan Prusya orduları Paris kapılarına dayanmıştır. Burjuva muhalefet iktidar olunca, Paris'i düşmana karşı korumak için, Paris proletaryasını silahlandırmaktan başka bir yol bulamaz. Bu devrim anlamına gelmektedir. Çünkü savaşın derinleştirdiği ekonomik bunalım, en alt kesimleri ayaklanma durumuna getirmişti. Bu insanların eline silah vermek, devrimi başlatmaktı. İşte bu anda, Marx, Paris'in düşman kuvvetleri tarafından kuşatıldığı bir dönemde, proleter ayaklanmanın umutsuz olacağını dile getirmiştir. Fakat proletarya bir kez ayaklandığı zaman, "gökyüzünü fethetmişler" destek vermiş ve yol göstermiştir. Ayaklanmanın bir sanat olduğunu söylemiş, "Bir kere ayağa kalktı mı, durmamalı, sonuna kadar götürmeliydi, hemen Versailles sarayı üzerine yürünmeli, ve düşmana kendini topalayacak vakit bırakılmamalıydı, Merkez Komite yetkilerini hemen komüne devretmemeliydi...vs." diyerek proletarya için dersler çıkarmış ve yenilginin nedenlerini araştırmıştır. Kısacası, bir devrim için gerekli her şeyin mevcut olduğu bir ortamda, proletarya savaşı meydana kaybetmiştir.

Demek ki üretim ilişkilerini üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olması, devrimin başarısı için yetmez. Ortada siyasal bir krizin devrimci bir ortamın bulunması da yetmez. Yiğınların ayaklanma aşamasına gelmiş olması da yetmez. Devrimin başarısı ayaklanmış yiğınların politik öncüsüne kesinlik bağlıdır. Lenin, Marx ve Engels'in komün derslerine ve 1905 devriminin deneyimine dayanarak bir devrimin olması için gerekli bütün şartları ortaya çıkarıyor ve Ekim devriminin başarısı bu sonuçların isabetliliğini ortaya koyuyor.

Devrim politik alanda geçen sınıflar savaşının en yetkin ve en üst biçimidir. Yönetenler, yani burjuvazi artık eskisi gibi yönetememektedir. Yönetilenler yani, proletarya ve emekçi halk yığınları eskisi gibi yönetilmek istememektedir. Artık sınıf savaşımını geleneksel yöntemlerle sürdürmenin imkânı kalmamıştır. Parlamenter, yasal, her türlü barışçıl yöntemler tükenmiş ve toplumun her iki parçası, yönetenler ve yönetilenler, en otoriter silahlarla, tank, top, tüfeklerle siyasetini sürdürmeye girmişlerdir. Bu, devrimci burdurumdur ve Lenin'in deyişiyle "şu veya bu grubun ya da bir sınıfın inisiyatifi dışında gelişen" tamamiyle nesnel bir durumdur. Burada, Lenin'in devrimci durum olarak tarif ettiği durumun "nesnel" olması nesneye ait olması ve sınıf savaşımının ortaya çıkardığı bilinci barındırmaması anlamına gelmemelidir. Şu veya bu grubun, partinin ya da sınıfın öznel istekleri doğrultusunda, kendi çizdikleri ya plan ya da yaptıkları çağrının bir sonucu olmadığını ifade etmektedir. Yoksa, derin iktisadi bunalım, ezilen yığınlar "eskisi gibi yönetilememek" durumunu ortaya çıkaran bir bilinç vermiştir ve burjuvaziye eski yöntemlerle yönetememesi durumunun verdiği daha otoriter araçlarla tank ve topla egemenliğini sürdürme "bilinci" vardır ortada ve "toplumsal bilincin" bu iki farklı tezahürü devrimci durumu doğurur.

Yeri gelmişken Türkiye'de devrimci durum konusunda ortaya çıkan yanlışlıklara değinmeden geçmeyelim. Bu konuda en genel yanlışlık, devrimci durumun nesnelliği konusunda yapılmaktadır. Devrimci duruma ait nesnellik "sadece maddi yaşama" ilişkin bir durum olarak algılanıyor. Eğer bir ülkede derin iktisadi sebeplerden dolayı bir ekonomik kriz yaşıyorsa, o ülkede devrimci durumun "nesne" olarak var olmasından söz ediliyor. Belli ki, özünde ekonomide yaşanan her türlü durum değişikliğinin olduğu gibi, aynı etkiyle sınıf savaşımına kendiliğinden, sınıfların iradesi dışında yansıtacağını temel alan ekonomist yaklaşımı barındıran bu tür analizler, maddi yaşamdan kaynaklı savaşımın "eski yöntemlerle yönetememek" ve "eskisi gibi yönetilmek istememek" biçimlerinde ortaya çıkardığı toplun bilinci tamamiyle dışlamaktadırlar. Sonuçta ortaya, maddi yaşamın analizindeki ekonomist bakış açısıyla, maddi yaşamı değiştirmede "öncü savaşım" öngören volantarist yaklaşım bir araya gelince sol literatürde tanımlanamayacak bir kafa karışıklığı çıkıyor ortaya. Aradaki açık çelişki suni denge gibi kavramlarla kapatılmaya çalışılsa bile karşımıza leninist açıdan tamamiyle bozulmuş bir

devrim teorisi çıkıyor. Bu yaklaşım Türkiye solunu çok uzun bir süredir etkileyen bir yaklaşımdır. 1970'li yıllara gelindiğinde o ana kadar bütünüyle barışçıl yöntemlerle ve legal olanaklarla çalışan devrimcilerin, birden bire yasa dışı ve silahlı bir çalışma biçimine sıçramalarının ortaya çıkardığı bir teorik bulanıklık olduğu düşünülürse bu anlaşılır bir şeydir. Devrimci durum konusunda ele alacağımız ikinci yanlışlıkta son dönemde ortaya çıkan ve yaşanan devrimci durumun yarattığı devrimci ortamda hızla çürümeye yüz tutan reformizmin kendi konumundan bir türlü vazgeçememesinin teorik kılıfı olduğu oranda, gene anlaşılır bir şeydir. Bu teorik kılıf, genellikle siyasal krizin var olduğu ya da eşiginde olduğumuzu kabul ettiği halde, bunun devrimci durum anlamına gelmeyeceği şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Şimdi bu baylara sormak gerek: Burjuvazinin siyasal krizini ortaya çıkaran nedir? Kendi aralarındaki it dalaşı mı? Yoksa yönetilenler eskisi gibi yönetilmeyi çok istiyorlar da burjuvazi mi beceriksizliğinden bir türlü yönetemiyor? Burjuvazinin büyük umutlarla başa getirdiği "Türkiye tarihinin en geniş tabanlı koalisyonunun" daha bir yıl bile geçmeden, bu kadar yıpranmasının sebebi nedir? Yönetilenler bütün umutlarını eski yöntemlere, parlamento, burjuva partilerine demagojilere ve vaatlere bağladığı halde, burjuvazi bir türlü bunları kullanamadığı için mi, yoksa yönetilenler parlamentodan burjuva partilerinden, demagojilerden artık hiçbir şey beklemedikleri yaşadıkları hayattan hiç memnun olmadıkları için mi, siyasal kiriz ortaya çıkıyor? Bu soruların cevabını bulmak için sokağa çıkmak yeterlidir. Sokağa çıktığımızda göreceksiniz ki, "bir zamanlar sömürüye sessizce boyun eğen yığınlar" grev, sokak gösterisi ve ölümü göze alan eylemleriyle hayatlarından memnun olmadıklarını haykırmaktadırlar. Üstelik bunu, yılların kurt politikacısı Demirel ve tüm burjuva basının durmaksızın yaptığı demagojilere, yalanlara rağmen yapıyorlar. Burjuvazinin yönetebilmek için ortaya çıkardığı her yeni yöntem, yönetilenlerin hayatlarından memnun olmadıklarını dile getirdikleri haykırışlarında eriyip gitmektedir. «Devrimci durum Kürdistan için geçerlidir, Türkiye'de bu derece gelişkin bir mücadele yok. Yıgınsal kalkışmalar yeterince değil ve hepsi de ekonomik taleplerle çıkıyorlar vs. vs". Birincisi, Kürdistan'daki mücadele birleşik devrimin en önemli ayağıdır ve orada verilen savaşım ekonomik ve toplumsal temelleriyle, burjuvazinin genel siyasal krizinden, yığınların eskisi gibi yönetilmek istememelerinden ayrı düşünülemez. Kürdistan'daki

mücadele devrimci durumu olgunlaştıran ve derinleştiren en önemli etmendir. İkincisi, Türkiye'de verilen mücadelenin temel ekseninin ekonomik, Kürdistan'da verilen mücadelenin siyasal olması devrimci durum konusunda farklı durumlar ortaya çıkarmaz. Her şeyden önce devrimci durum "derin iktisadi sebeplerden dolayı" harekete geçen yığınları içerir. Yani ekonomik bir hareketlilik direk iktidarı hedeflemese de "derin iktisadi sorunlar" nedeniyle devrimci bir zemine büyük bir hızla kayar. Türkiye'de görülen yığınların hareketliliğinin şu anki karakteri de budur. Ayrıca Kürdistan'da sürdürülen siyasal mücadele, burjuvazinin siyasal krizini boyutlandıran, yığınların "eskisi gibi yönetilmek istemesini «derinleştiren direk bir etkiye sahiptir. Bu nedenle Kürdistan'da var Türkiye'de yok mantığı baştan sona temelsizdir. Yığınsal kalkışmaların yeterince gelişkin olmamasına gelince, gene sokağa bakmak yeterli. Göreceksiniz ki sokağa çıkan ve hakkını almak için ölümü göze alan insanların hepsi sıradan kişiler. Yani, okuduklarıyla, idealleriyle hareket eden değil, yaşamın onlara verdiği toplumsal bilinçle hareket eden kişiler. Ve bunlar devrimcilerin sosyalistlerin etkisiyle sokağa çıkmıyorlar, "derin iktisadi sebeplerden» dolayı sokağa çıkıyorlar. Ve bu toplumsal bilinç aynı ekonomik ve toplumsal ilişkilerde yaşayan herkesi az veya çok oranda etkileyen bir güce sahiptir. Bu gücü, olan bütün bireysel farklılıkları aynılaştıran, her kapalı yerel toplumu parçalayıp birbirine bağlayan kapitalizmin ekonomik ilişkiler, vermiştir. Durum böyle olduğu halde devrimci durum tanımlaması için daha kaç kişinin sokağa dökülmesini bekleyeceksiniz? Tarihsel materyalizm toplumsal olaylarda nitelik ve nicelik kavramlarını hangi matematiksel ilişkiyle ortaya koymuştur? Ama bir reformist için sayılar rakamlar belirleyicidir. Öyleyse onlara bir sözümüz var; eğer bugün yeterince insan sokağa dökülüyorsa, bu toplumsal bilinç o noktaya ulaşmadığı için değil, ama yığınların reformizmin uyuşturduğu beyinlerden etkilenip utanç verici bir sessizlik içerisinde olmalarından kaynaklıdır. Devrimci durum konusunda ortaya koyduklarımız karşısında reformizmin ne söyleyeceğini duyar gibi oluyoruz; "peki ama..." Bu konuda söyleyeceğimiz devrimci durumun, ona uygun bir hareketlilik içinde olmayanları büyük bir hızla çürüttüğü ve ciltlerle süren teorik tartışmaların yapamadığı bir hızda reformizmin gerçek yüzünü ortaya sereceğidir.

DEVİRİMCİ DURUMUN DEVİRİM İÇİN OLGUNLAŞMASI

Yazımız içinde bu uzun fakat gerçekten gerekli olan yanlış yaklaşımlarla hesaplaşmadan sonra, devrimci durumun devrim için uygun hale gelmesi üzerine incelememize devam edebiliriz. Nesnel bir gerçeklik olarak karşımıza çıkan devrimci durumun derinleşmesi ve devrimin başarıya ulaşması yolunda öznel etkenin rolü olağanüstü artar. Marx'ın 1871 Paris Komünü öncesinde karşı çıkışını hatırlayalım. Kuşatılmış ve yalıtılmış Paris proletaryasının hemen yanı başındaki yabancı düşman karşısında duyduğu kaygıyla hareket eden Marx, ayaklanmanın bir intihar olacağını söylemişti. Aynı şekilde Lenin "Sol Komünizm" de sadece öncü ile savaşa girilemeyeceğini işaret eder. Henüz verdiği savaşım için ölümü göze almış ya da en azından öncünün verdiği savaşa tarafsız bir tutum takınmış milyonlar yoksa devrim başarıya ulaşamayacaktır. Devrimci durum genellikle yığınların hareketliliğinin her geçen gün daha fazla yönelip sızabileceği siyasal bir çatlakla birlikte ortaya çıkar. Bu siyasal çatlak biçimi ve ortaya çıkışı nasıl olursa olsun, özünde yığınlar üzerinde siyasal otorite boşluğudur. Bu boşluk büyüdükçe devrimci durum olgunlaşıp yaygınlaşacaktır. Öznel etkenin yapması gereken derin iktisadi buhranın büyüttüğü hareketleri bu siyasal çatlakla yöneltmek olmalıdır.

Düzenle kopuşma sürecine girmiş ve bunu idealleriyle değil, yaşamın öğrettikleriyle ve kendi siyasal hareketliliğiyle öğrenmiş yığınlar bir belirsizlik içine girerler. Derin iktisadi sorunların bunalttığı kafalar kendilerine bir çıkış yolu arar. Bu, ülkenin gerçek bir halk ayaklanmasının eşliğinde bulunduğu bir dönemdir. Yığınların kafasında "iktidar sorunu" henüz netleşmediği için o büyük adımı atamamaktadırlar. Öncü, birincil sorun haline gelen devrim ve siyasal iktidar sorununu yığınların kafasında netleştirecek bir hareketlilik içinde olmalıdır. Bunun için devrimci durumun derinliğini ve yaygınlığını emekçilere açıklamak siyasal iktidar organlarını hedefleyen bir hareketlilik içine girmek ve en sonu eleştiri silahını silahlı eleştiriye dönüştürmekle yükümlüdür. Bu amaçla gündeme gelecek olan gerilla savaşı, Lenin'in deyimiyle "yığın hareketinin bir ayaklanma noktasına gerçekten ulaştığı ve iç savaşın büyük girişimleri arasında oldukça geniş bir aralık olduğu sıradaki kaçınılmaz bir savaşım biçimi" olacaktır. (Lenin Marx, Engels, Marksizm sf. 137)

Setenay Berdan

MARX VE GERÇEK HÜMANİZM

Avrupalı aydınlar, Marx'ı uzun yıllar boyunca sadece Das Kapital'in yazarı olarak tanıdılar. Bu dev yapıt, kapitalist üretim biçimi üzerinde durmaktaydı. Avrupalı aydının kafasında bazı önyargılar oluştu. Bu önyargılar uzun yıllar varlığını korudu; ta ki Avrupalı okur Marx'ın Kapital öncesi yapıtlarını okuyabilene dek. Önyargıları yerle bir olan Avrupalı, Marx'ın, insan dışı güçleri ve mekanizmaları temsil eden bir peygamber olmadığını anladı. Aksine Marx insanbilimsel (antropolojik) kurama katkıda bulunmuştu. Dahası, onun bitmez tükenmez bir tarih yapısalığı potansiyeli bulunduğu varlık, insandı. Bundan sonradır ki batıda Marx imgesi "hümanist Marx" ve "siyasal bilimci Marx" diye ikiye ayrıldı. O zamandan beri de bu sorun çeşitli felsefe forumlarında ateşli tartışmalara konu oldu.

Marx'ın, başlangıçta hümanist bir konumdayken, sonraları insanın gizemine ve yazgısına önem vermediği, ilgisizleştiği doğru mu? Kitaplığımdan bir kitap çıkıyorum. Marx'ın okuduğu Trier Gymnazium'un mezunlarının yazdığı dönemlik tezleri içeren bir kitap bu. Bu denemelerde hiçbir teorik keşif yok. Kitabı yeniden okurken, Marx'ın bir dâhiye doğru evrimleşmesinin izlerini yakalamaya, gelecekteki felsefi düşüncelerinin köklerini bulmaya çalıştım.

Yaşamın amacı nedir? Genç Marx ve okul arkadaşlarının merak ettikleri soru buydu. Şu bir gerçek ki uzun yıllar önce bir lisenin yazdığı bir deneme bugün kafa ağrıtıcı sorulara yanıt bulmama yardımcı olamaz. Bununla birlikte, Marx'ın hümanist düşüncesinin nasıl olgunlaştığı konusunda bir fikir verebilir. İnsanla hayvan arasındaki farkın, insanın amaçlarını bilinçli olarak seçme ve bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik çaba gösterme yeteneğinde yattığını yazmış. Liseli Marx, mutluluğu ile

yaşamının amacı arasındaki bağı, insanlığın refahı için çalışma biçiminde kuruyor. Genç bir insanın düşleri, onun kişiliğini ele vermez mi?

Marx'ın, Aşk kitabı başlığı altında toplanan şiirleri, romantik bir hava taşır. Gençşair, kendi duygularının tükenmezliği, insan çabasının sınırsızlığı üzerinde durur:

"Yıldızların berrak aydınlığını içtim,

Tüm ışığı aşağıya saçıldı güneşlerin,

Renklerim karşılığa muhtaç hala,

Ve düşlerim gerçekleşmemiş."⁽¹⁾

1830'larda genç Marx kendisini romantik bakıştan sıyrıldı. Byron, Shelley ve Puşkin'i izleyerek weltschmerz'i -içli hüznün halı-bıraktı. Bundan sonra da insan kişiliğinden çok, adaletsizliğe, kötülük ve aşağılanmaya, "romantik Tanrı"ya ve insanın "evrensel ruhu"na karşı çıkan etkin insanın kendisini yücelten şiirler yazdı.

"İnsan Onuru" başlıklı şiirinde ve doktora tezinde (2) Marx, Prometheus efsanesine döner. İnsanların dostu olan antik kahramanı azizlerin en değerlisi ve bir şehit olarak, hümanist bir kahraman olarak över. Prometheus, Zeus'un despotizmine insanlık adına baş kaldırmıştır. Genç Marx insanı ve insan onurunu yücelterek, insan eylem ve eğilimlerini dinin yönlendirmesine karşı çıkar. Yüce tanrısallık insanın içinde onun ahlaksal bilincindedir. Marx'ın gençlik çalışmalarının merkezinde, söndürülmez bir insanlık sevgisiyle güçlü ve etkin insan yer alır; tanrı benzeri bir insan. Sonraki yıllarda da Marx, Prometheus tipi, başkalarını düşünen kahraman kişiliğe olan bağlılık ve güvenini hiç yitirmedi.

Marx'ın gençlik idealleri için şimdilik bu kadar. Daha sonra yeniden döneceğiz. Şimdi onun insan felsefesine bakalım; teorik ya-

pıtlarından, bu insan felsefesinin gelişimini izlemeye çalışalım. Marx bu konuya ne gibi düşünceler katmıştır? Biz ve bizim gibi düşünenler neden hala Marx'ın hümanizm kavramını canlı ve dinamik bir görüşler bütünü olarak görüyoruz?

Başlamadan şunu anımsatalım ki, insanı merkeze alan görüşler esas olarak Rönesans sonrası Avrupa düşüncesinde kabul gördü. İnsanı ve insan doğasını konu edinen inceleme alanı olarak felsefi insanbilim (felsefi antropoloji) ortaya çıktı. İnsanın felsefenin asıl amacı ve konusu haline gelmesini Ludwig Feurbach'a (1804-1872) borçluyuz. Ancak o zamanlar insanın daha çok biyolojik doğasıyla ilgilileniliyordu.

Gerçekten, o zamanın Avrupalı düşünürleri insanı her şeyden önce doğanın ürünü olarak görmüşlerdir. Doğanın gizlerini ve zenginliklerini araştırarak, bireyin öbür niteliklerini de anlamaya çalışmışlardır.

Tarihsel olarak Marx'ın felsefesi, onun toplumsal refahla, bu refahı yaratan bireyin gitgide artan bağımlılık ve yoksulluğu (yalnızca maddi anlamda değil, aynı zamanda tek yanlı ilgiler, gereksinimler ve yetenekler anlamında da) arasındaki çelişkiyi keşfedip tanımlamasıyla başlar.

Bundan başka, Marx öncesi felsefi insanbilimcilerin, değişmez, her zaman geçerli bazı insani değerler saptamaya yönelik uğraşlarına karşın, Marx tümüyle farklı bir yaklaşım benimsedi. En başta, insan ırkını tarihselliğini gösterdi. Kuşkusuz bunu sadece bireyin niteliklerinin insanın uzun evriminin ürünü olması anlamında yapmadı.

Marx'ın anlayışına göre insan, kendisinde geçmiş, bugünü ve geleceği yansıtan evrensel ve özgür doğal bir varlıktır. Yani yalnızca geçmiş deneyimlerini bugünkü etkinliklerinde yeniden inşa etmekle

kalmaz, aynı zamanda kendi kendisini değiştirir ve evrimleşir. Marx'ın bu konudaki görüşünü daha önceki görüşten, insanı yaratılış ürünü olarak gören temelde dinsel nitelikli görüşten ayıran da işte bu son noktadır. Marx'ın yorumu aynı zamanda, doğanın bir parçası olarak insanın, onun tüm yasalarına bağlı olduğunu iddia eden, geçmişin doğala (natüralist) geleneğinden de ayrılır.

İnsan, toplumsal bir varlıktır ve yaşamı ancak bireyler arası iletişimle anlam kazanabilir. Bu açıdan insanın davranışları, yetenekleri ve gereksinimlerinin önceden belirlenmiş olduğu açıklanabilir. İnsanlar tarihi kendileri yaparlar, ancak bunu da kendi önceki gelişmelerinin yarattığı koşullar altında yaparlar.

Şunu yineleyelim: Marx'tan önce birey, doğanın en yüksek ürünü olarak görülmekte ve insanın özellik ve erdemleri doğal nedenlere bağlı olarak açıklanmaktaydı. Engels, Ludwig Feuerbach'ın "soyut insan" yorumunu değerlendirirken, şunları yazmıştır: "Bu insanı(3) doğuran kadın değildir. O bir kozadan çıkar gibi, tek tanrılı dinlerin Tanrısından ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı da, tarihsel olarak oluşmuş belirlenmiş gerçek bir dünyada yaşamaz" (4)

Marx'a göre, tarihsel olarak oluşmuş toplumsal normların, davranış kurallarının ve kültürel standartların birey üzerindeki sürekli artan etkisi tartışma götürmez. Bu böyleyken, bireyin bir terah özgürlüğü var mıdır? Eğer insanın kişiliğinin gerçek zenginliği toplumsal ilişkilerine bağlanmışsa, kişinin özgür iradesi kendisini nasıl ortaya koyabilir? Marx ve Engels'in birçok ideolojik hasmının, marksizmin tarihin genel yönüyle tek yanlı olarak ilgilendiğinde on yıllar boyu diretmeleri nedensiz değildir. Bugün bile, ideolojik ve politik pratiğiyle beraber marksist teori, tarihte insan boyutu denebilecek olguyu göz ardı ettiği gerekçe-

siyle sık sık suçlanmaktadır. İddialara göre Marksistler toplumsal yenilenmenin özdevimini (otomatizm; isteğe bağlı olmadan gerçekleşen hareket) temel düstur olarak benimsemişlerdir... Bununla anlatılmak istenen, Marksistlerin, bireyin duygularını, isteklerini ve çabalarını dikkate almayarak yalnızca kişiler üstü yasaların etkisini kabul ettikleridir.

Gerçekte, bunların Marx'ın felsefi tarih görüşleriyle hiçbir ilgisi yoktur. Marx, kendisini, "gerçek" ve "pratik" sıfatlarını taktığı hümanizmin bir yandaşı olarak gördü. Hümanizmin ilkelerini ilan etmek yeterli değildir: Onları gerçekleştirmenin yolları araştırılmalı, insancıl programı yaşama geçirecek pratik adımlar atılmalıdır.

Marksistlerin "insan kişiliği" düşüncesinin, insanın toplumsal çevresinin bir ürünü olduğu görüşünü, bu çevrenin bilinmesinde ve değiştirilmesinde insanın etkin rolünün kabulüyle birleştirmesinin nedeni de budur. Marx'ın sözleriyle: "... toplumun kendisi insanı insan olarak ürettiği gibi, o da insan tarafından üretilmiştir." (5) Görülebileceği gibi Marx, hümanist inancını komünist bir toplum için yapılacak çalışmayla; insanlar arası eşitsizliğin, özel mülkiyetin ve insanın insan tarafından sömürülmesinin, ırk ayrımcılığının, yağma savaşlarının... temellerinin ortadan kaldırılacağı; bilimsel ve kültürel başarıların insan yararına olacağı ve insanın iç potansiyelinin tam gerçekleşmesinin maddi, toplumsal ve ahlaksal önkoşullarının yaratılacağı bir toplum için çalışmayla birleştirmiştir. "Uyumlu gelişmiş kişilik" düşüncesini tam anlamıyla bilimsel bir biçimde ilk ileri sürenler Marx ve Engels'tir.

Yukarda ki düşünceler, Marksist hümanizm kavramının anlaşılabilmesi için yeterli değildir. Marx, bütün bir tarihi "insanın insanlaşması" süreci olarak gördü. Marx'ın hümanist inancının en önemli ayrımı da burada yatar.

Ahlaksal çaba ve mükemmellik arayışı insanın doğasında vardır. Bundan dolayı, insanın ilerlemeyi ve tarihsel olanakları fark etmesi, ondaki zengin ve şimdiye değin anlaşılmamış potansiyelin özgürce ortaya çıkmasına bağlıdır. İnsan kişiliği, insanlaşmaya akıl ve düşünce saflığına doğru yol almaktadır.

Bu yaklaşımla, çalışma, bir maddi kazanç yolu olmasının çok ötesinde, daha geniş bir anlam kazanır. Ahlaksal bir eylem, bir insan gereksinimi olarak da kendini gösterir. Marx şunları yazmıştır: "Antiklerde hiçbir dönemde toprak mülkiyetinin hangi biçiminin en üretken olduğunun, hangi biçimin en büyük zenginliği yarattığının araştırıldığını göremeyiz. Belki Cato'nun (6) toprağı işlemede en kârlı yöntemi araştırdığına ya da Brütüs'ün parasını en yüksek faiz oranından borç verdiğiğine tanık olabiliriz ama üretimin amacı olarak zenginlik karşımıza çıkmaz. Araştırılan, hep mülkiyetin hangi biçiminin en iyi yurttaşları yaratacağıdır." (7)

Burjuva toplumsal bilimler, görevleri gereği, üretimi tek yanlı olarak, kâr elde etme açısından inceleyerler. Bu, Marx'ın, aktaracağımız şu satırları yazması için yeterlidir: "... insanın ulusal, dinsel ya da siyasal bir belirlenime üretimin eseri olarak ulaştığı eski görüşün bu kaba örneği (önceki alıntı ç.n) bile; insanın eserinin üretim, üretimin eserininse zenginlik olduğu modern dünyanın karşısına konulduğunda, çok yüce kalıyor." (8)

Marx'ın kapitalizmi eleştirme nedeni işçinin tek yanlı (sadece bir üretici olarak) gelişimi değil, daha çok üretim araçları üzerindeki mülkiyet eşitsizliğinin, sistem içindeki tek tek insanları "kısmi insan" durumuna getirmesidir; yalnızca aç proleterleri değil, tok burjuvayı da...

Çeşitli zamanlarda, çözümleme yeteneğiyle, tartışılmaz bilimci mantığıyla, devrimci yürekliliğiyle, bir politikacı gerçekçiliği ve ağır

başlılığıyla Marx bizlerde hayranlık uyandırmaya devam ediyor. Pe ki acaba, "genç" Marx'ı "olgun" Marx'ın karşısına koyan kimsele rin iddia ettiği gibi ilk ideallerine, insan ve insan yaşamının amacı üzerine geliştirdiği temel görüşlere gerçekten ihanet etti mi Marx?

Hayır, etmedi!

Tarih boyunca, bütün bir yaşamını gençlik ideallerini gerçekleştirmek için böylesine verebilen kaç insan yaşamıştır? Bu uğurda Marx'ın yaşamı yoksulluk ve yoksunluklarda, büyük acılarla dol du.

Normal olarak kendi kişisel özellikleriyle ilgili konuşmaktan hoşlanmayan Marx, Kapital'in birinci cildi üzerindeki çalışmasını bitirirken, mektuplaştığı kişilerden birine şunları yazar: "Sana neden mi cevap yazmadım? Çünkü her an mezarın çevresinde dönüp duruyordum. Bu yüzden, çalışmaya muktedir olduğum sürenin her anını kitabımı tamamlamak için kullanmak istedim; uğruna sağlığı mı, mutluluğumu ve ailemi feda ettiğim kitabımı. Bu açıklamaya başka bir şey eklemem gerekmi yor sanırım.

"Kendilerini sözüm ona "becerikli" gören bazı adamlara gülüyorum. Eğer bir öküz olmayı seçmiş se, kuşkusuz insanlığın acalarına sırt çevirip kendi postunu kurtarmaya bakabilir. Ama ben, eğer kitabımın hiç değilse elyazmasını tamamlamadan bu dünyadan gö çüp gidersem, kendimi gerçekten beceriksiz sayacağım."(9)

O ta en baştan emekçi yığınla rın yanında yer aldı. 1843-1848 döneminde proletaryanın tarihsel rolü görüşünü geliştirerek teorik çalışmalarını ilerletti ve bir komünist olarak bu sınıfın yanında yer aldı. Marx siyasi ilkelerinden ödün vermiş mi?

(Yazarın, "Humanism: Traditions and Pradoxes" (APN, Moskova 1989) adlı kitabının "Real humanism" başlığını taşıyan bölümünün (s. 19-28) kısaltılmış çevirisi-

dir)

Notlar:

1. K. Marx, F. Engels - Collected Works. Londra 1975, c.1, s.523

2. Çevirenin Notu: Marx, 1841'de doktora tezinin önsözünde şunları yazar: "Felsefe, Prometheus'un şu sözünü kendi malı yapmıştır; tanrılarından nefret ediyorum. Felsefe, bu sözü, insan bilincini en yüksek tanrısal olarak tanımayan tüm yeryüzü ve gökyüzü tanrılarına karşı çıkarır. Rakibe tahammülü yoktur."

3. Çevirenin Notu: Marx, Engels ve Lenin'in bir yandan eleştirirken diğer yandan önemli, değerli yanlarına da değindikleri Alman filozof Feurbach, insanı soyut bir birey, biyolojik bir varlık olarak ele almıştır. Feurbach'a göre, incelediği Hıristiyanlığın Tanrısı insanın bir yansımasıdır. Düşlemsel olan bu tanrı, uzun bir soyutlama sürecinin ürünü, tarihteki sayısız tanrıların özünün özüdür. Bu yüzden, Tanrının bir imgesi olarak insanda gerçek bir insan değil, sayısız gerçek insanların özünün özüdür. İşte Engels'in "soyut insan" derken kastettiği budur. Bu alıntı da sözü edilen "insan"da bu soyut insandır.

4. K. Marx, F. Engels -Selected Works. Progress Publishers, Moskova 1976, c.3, s.356 (Engels'in Sevim Belli çevirisiyle ikinci baskısı 1979'da Ankara'da Sol yayınlanca yapılan "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu" adlı kitabının 42. sayfası)

5. K. Marx - Economic and Philosophic Manuscripts of 1844. Progress Publishers, Moskova 1974, s.91 (Türkçe baskı: 1844 Elyazmaları -Ekonomi Politik ve Felsefe. Çev. Kenan Somer, Sol yayınları, birinci baskı, Ankara 1976, s.192)

6. Çevirenin Notu: Marcus Porcius Lucininanus CATO, İ.Ö.234-149 yılları arasında yaşamış Romalı bir devlet adamıdır. Varro ve Columella ile birlikte, Roma imparatorluğunda ekonomik sorunlara eğilen üç yazardan biri sayılır. Diğer ikisi gibi o da tarım sorunlarına ilişkin ve kişisel çıkarlarını ilgilendiren birkaç ilginç gözlem dışında bir şey yapmamıştır.

7. K. Marx, F. Engels - Collected Works. c.28, s.411

8. a.g.k.

9. K. Marx, F. Engels - Selected Correspondence, Progress Publishers, Moskova 1975, s.173

Yazan: Pavel GUREVİÇ
Çeviri: Nusret AYDIN

Türkiye ve K. Kürdistan devrimci, ilerici, sosyalist hareketlerince yıllardan beri tartışılan ve üzerinde en çok durulan konuların başında birlik tartışmaları geliyor. Kimi çevrelerin iddialarının aksine, birlik konusu Türkiye ve Kürdistan'da en çok denenmiş ve deneyimi olan bir konu. Eylem birlikleri, güç birlikleri, cephe birliği ve siyasi birlikler (komünistlerin birliği) konusunda bir çok adım atılmıştır. Bu girişimlerde genel olarak bir başarısızlık söz konusudur.

12 Eylül öncesinde UDC (Ulusal Demokratik Cephe), Birlik Yolu girişimleri başarısızlıkla sonuçlandı. 12 Eylül sonrasında FKBD (Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi), Sol birlik, TBKP vb. birliklerin hepsi kısa süre içerisinde dağılmak zorunda kalmıştır. Birbirine en yakın olarak gösterilen reformistlerin birliği olan TKP, TİP birleşimi bile yaşayamadı. En radikal gözükken FKBD'de ki dağılmalar çok kısa sürede gerçekleşmiştir.

Bunların sebepleri üzerinde durulması gerekir. Sonuçların irdelenmesi gerekir. Genel olarak söylenecek olursa başarısızlığın en büyük etkenleri, birliklerin ülke zeminlerine oturamaması, ayaklarının havada kalmasıdır. Bir çok birlikteliğin Avrupa'da mücadeleden uzak, masa başında sağlanmış olması, başarısızlığın önemli nedenlerinden biridir. Mücadeleden uzak, Avrupa'da oluşturulan birliklerin sürmesi tabii ki mümkün olmayacaktır.

Birçok siyasi hareket ve çevre "ne pahasına olursa olsun birlik" veya "BİRLİK olacak bir çok şey kendiliğinden çözümlenecek" mantığıyla hareket etmektedir. Mücadele nin önündeki en büyük engel olarak bölünmüşlüğü gösterenler çoğunluktadır. Bunların başında da özellikle 12 Eylülle birlikte mücadeleyi bırakan mücadele kaçınıla-

BİRLİĞİN YOLU SINIF MÜCADELESİNİ YÜKSELTMEKTEN GEÇER

nı gelmektedir.

Birlik mutlaka gerekli, ama bunun en önemli temeli olan sınıfın siyasi iktidarını kurma doğrultusunda verdiğimiz mücadele bu doğrultuda gösterdiğimiz samimiyet önemlidir. Birliğe giderken siyasi perspektif ve verilen mücadele belirleyici olacaktır. Birlik konusunda sayfalar dolusu yazı yazılabilir. Birlik konusunda sadece yazı yazmak ne kadar iyi niyetli olursa olsun yetmez. Birlik konusundaki samimiyeti ortaya koymaz. Birliğin birçok şeyi yazmakla (gerçekde olsa) birliğin gerekliliğini anlatmakla gerçekleşmeyeceği açıktır.

Türkiye gibi kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu ülkelerde proletaryanın diğer emekçi katmanlarla birlik yapması gereklidir. Bu birliği gerçekleştirmek adına Türkiye devrimci hareketinin önünde duran âcil görevlerini yapmamasının gerekçesi olamaz, mücadelenin gerektirdiği görevleri yapmak birliği beklemekle ifade edilemez.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi bugün, emekçi kitlelere ve Kürt ulusuna karşı açık bir savaş yürütmektedir. Burjuvazi artık devrimcileri tutuklamıyor, kendi yasalarını bile (ki faşist bir anayasa yürürlükte) hiçe sayarak sokak ortasında, evlerde, dağlarda ve karakollarda yargısız infazlar ve katliamlarla katletmektedir. Gözaltında kayıplar artmakta, her türlü hak arama mücadelesi devlet terörüyle bastırılmaktadır. Örgütsüz kitlelerin bile sokağa çıkarak hak aramaya başladığı bir dönemde, birlik konusunda en son oluşmuş olan reformist bloğun yaptığı (TKP-ML Hareketi, TKEP, TKKKÖ, TDKP) çalışmalarına bakalım: Emegün bayrağı sayfalarında bu platformun çalışmalarını birkaç bin bildiri dağıtmak olarak gösteriliyor. Yine bir yayın organında TKPML-Hareketinden bir kişi son oluşturdukları platformla ilgili anısını anlatırken bu birlik konusunda önemli bir ruh halinden

bahsediyor, diyor ki, «x fabrikasının grevini destekleme kararı almıştık, bunun için platformu oluşturmuş örgütlerin temsilcileri ile grevi ziyarete gittik. Fakat kısa bir süre sonra, bir gün önce öldürülen Devrimci Sol taraftarların cenazesini kaldırılacağını öğrendik ve grev yerinden direk minibüsle cenazelerin kaldırılacağı yere hareket ettik. Bir süre sonra TKKKÖ adına gelen arkadaş minibüsten ineceğini söylüyor, kendisine sordüğümüzda da bu cenaze törenine katılmayacağını belirtip yolda iniyor.» Soruyoruz, bildiri dağıtma işini her siyasi hareket günlük olarak yaptığına göre, güç birliği yaptığımız söylenebilir mi? Yoksa birlik için mi birlik yapıyorsunuz? Sadece önemli bir kaç olay olacak onları kınayan veya destekleyen bildirimler yayınlayacağız, bunun adına da güç ve eylem birliği mi diyeceksiniz? Cenazeye bile gitmeyen sadece bir kişi, ama birliğin oturduğu zeminle ilgili sadece bir ipucu. Her halde bu durumda ki bir birlik girişimine (-ki bu hareketlerin kendi yapılarını ayrı ayrı incelediğimizde bu sonuç görülebilir) başkalarının desteklemesini beklemek, devrimci hareketlerin sıcak bakmasını beklemek ancak boş bir hayal olur.

Türkiye ve Kürdistan'da katliamlar ve bir iç savaş yaşanıyor. Her gün bir çok devrimci, yurtsever öldürülüyor. Bu döneme ilişkin örgütlülük ve hazırlıklar pratik olarak uygulanmadığı müddetçe bu dönemi tespit etmek fazla bir anlam ifade etmez. Yoksa dergi köşelerinde, masa başlarında bir kaç siyasal yapı bir araya gelip ortak deklarasyon imzalayıp kınamak olsa olsa kendi kendimize iyi niyetlerimizi belirtmektir. Yaşanan katliamlar karşısında sessiz kalıp ya da sadece kınama mesajları yayınlamak ve sonra da "gelin birlik yapalım, iyi şeyler yapalım" demek en büyük samimiyetsizliktir.

Yaşanan açık savaşta burjuvazinin oyununu boşa çıkaracak, saldırı-

lara göğüs gelecek örgütlenmenin zorunluluğu en âcil görevdir. Bugün tek başına niyetlerimizi belirtme günü değil, kavgayı alanlarda, sokaklarda, işkencehanelerde yükseltme günüdür. Türkiye ve Kürdistan'daki katliamlar karşısında aktif tavır almak zorunluluktur. Bu katliamlar şu veya bu örgüte yapılmıştır deyip, gazete köşelerinde, kınama yerine gerçek dayanışmamızı gösterip bu konuda samimi yaklaşımlarımızı ortaya koymamız gerekiyor. Kendi bağımsız örgütlü gücümüzle bu katliamlara karşı aldığımız tavır, gerçekten bizim birlik konusunda yaklaşımımızı ortaya koyacaktır.

Bu güne kadar yaşanan birlikler olumsuz sonuçlanmıştır. Bugün ülke koşullarına uygun örgütlülüklerin oluşması mücadele ve taktiklerin hayata geçirilmesi gerekiyor. Burjuvazinin eskisi gibi yönetemediği (seçimlere katılım, boş vaatler ve vaatlerin yerine getirilemeyişi kitlelerin burjuva partilerini tercih etmeyişi, hiçbir önemli sorunun çözülemeyişi ve MGK'nın direktifleri ile ülkenin baskı terör altında tutulması, örgütsüz kitlelerin bile sokağa dökülmesi) ve kitlelerin eskisi gibi yönetilmek istemediği açıkça ortadadır. Artık tank, top ve tüfekle politika yapılıyor. Burjuvazinin zordan başka bir çaresi kalmamış durumda. Burjuva devletin yıkılması işçi ve emekçi kesimlerin, siyasi iktidarının kurulması için her türlü örgütlenme ve mücadelenin pratikte yaşanması gerekiyor.

Birlik, mücadele saflarında gerçekleşecektir. Devrim mücadelesinde aktif olarak yer alıp kendini kanıtlamayan hareketler, masa başı görüşmelerini sürdürebilir. Devrim ve işçi sınıfının iktidarını kazanmak için yürütülen mücadele herkesin samimiyetinin, birlik anlayışının göstergesi olacaktır. Birlik kavgası saflarında yakınlaşarak ve aynı saflarda birlikte savaşarak oluşacaktır.

USTA DEVRİMCİ STALİN*

«Ben yalnızca Lenin'in bir öğrencisiyim ve tüm amacım sadık bir öğrenci olmaktır.»

O sıralar Jozef Stalin marksizme ilgi duyduğunda, daha Lenin'in varlığından bile haberi yoktu. 1898'de Tiflis ilahiyat Okulundayken ve illegal devrimci grubun etkin bir üyesi iken, İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin St. Petersburg Birliği tarafından yayınlanan bir gazetede Lenin'in yazdığı bir yazı dikkatini çekti. Okul günlerinde öğrendiği öteki şeylerin yanı sıra, söyleyeceklerini kusursuzca ifade etme yeteneği ve çözümleyici bir düşünme yöntemi edinmişti. Bu özellikleri onu öğrenci arkadaşları arasında önde gelen bir kişi haline getirmişti. İşte, kendisinin tanımadığı bu yazarın yazısını okuduğunda, ilk gözüne çarpan bu nitelikler oldu.

Yazının başlığı, *Halkın Dostları Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Mücadele Ediyorlar?* dı. "Halkın Dostları" Narodniklerdi. Yazı Rusya'nın ekonomik gelişmesinin bir çözümlemesini içeriyordu. Aynı zamanda, marksizmin bir dogma değil, bilimsel bir teori olduğunu açıklıyordu. En önemli yanı, gerçeklere uygun düşen bir yazı olmasıydı. Yazı şöyle bitiyordu. "Sosyal demokratlar, dikkatlerini ve faaliyetlerini, sanayii alanındaki işçi sınıfı üzerinde toplamaktadırlar. Bu sınıfın ileri üyeleri, bilimsel sosyalizmin fikirlerini ve Rus işçisinin tarihteki rolü düşüncesini özümledikleri zaman, onların fikirleri geniş ölçüde yaygınlık kazandığı ve işçiler, bugünkü kopuk ekonomik mücadeleyi bilinçli bir sınıf mücadelesine dönüştürecek olan kalıcı örgütleri kurdukları zaman, işte o zaman Rus işçisi bütün demokratik unsurların başına geçerek mutlakiyeti yıkacak ve Muzaffer Komünist Devrimi'ne giden açık politik mücadelenin şaşmaz yolunda (bütün ülkelerin proleteriyasının yanında) Rusya proleteriyasına önderlik edecektir.

Genç Stalin, Lenin'in, Rusya'yı ve işçileri anlayan, ne istediğini ve onu nasıl elde edeceğini bilen bir önder olduğunu gördü. Bu yazıyı okuduğu andan başlayarak, bu yeni yazarın her sözünü dört gözle beklemeye başladı. Ve çok geçmeden, bu tanımadığı kişi, Stalin'in gözünde kahramanların kahramanı oldu. Lenin, hiç haberi olmadan, kendi öğretisini özümleyen ve onu her gün coşkuyla anlatıp yayan bir izleyici kazanmıştı. Stalin'in öğrenci arkadaşlarından biri, 1898 yılında bir gün Stalin'i okul meydanında bir grup öğrenciyi çevresine toplamış, Sosyal-Demokrat Gruptan bir Gürcü önderi olan Jordanya'nın görüşlerini şiddetle eleştirirken gördüğünü anımsıyor. O sırada Stalin, Lenin'in, eleştirisine anahtar olan bir yazısını daha yeni okumuştur. Yazı-

yı arkadaşı Kapanadze'ye verirken şöyle dedi: "Ne pahasına olursa olsun onunla tanışmalıyım."

Onunla ilk kez beş yıl sonra mektuplaşarak tanıştı. Stalin, Lenin'le ilgili o sıradaki görüşü konusunda çok sonraları şöyle diyecekti: "O sırada onun kişiliğinde, partinin yalnızca mütevazı bir önderini değil, aynı zamanda partinin gerçek kurucusunu da görüyordum. Çünkü partimizin iç varlığını ve âcil gereksinimlerini yalnızca o anlıyordu. Onu silah arkadaşları Plehanov, Martov, Akselrod ve öbürleriyle karşılaştığımda; onlar Lenin'den bir baş boyu aşağıda kalıyorlardı. Onların yanında Lenin, yalnızca bir önder değil, aynı zamanda daha yüksek tipte bir önder, mücadelede korku nedir bilmeyen ve Rusya devrimci hareketinin keşfedilmemiş yollarında partiyi cesaretle ilerleten bir dağ kartalıydı."

Stalin kahramanı ile ancak 1905 yılında, Finlandiya'nın Tammerfors kentindeki bir Parti Konferansında yüz yüze geldi. O anda birden büyük bir şaşkınlığa düştü. Şöyle anlatıyor:

Partimizin dağ kartalını (bu deyimini ne kadar sık kullanıyor!) büyük insanı, yalnızca politik olarak değil, fiziki olarak da büyük bir insan olarak görmeyi umuyordum. Çünkü Lenin'i hayalimde heybetli ve gösterişli bir dev olarak canlandırmıştım. Son derece sıradan görünümlü, ortalama boyun altında ve sıradan fanilerden hiçbir biçimde, sözcüğün tam anlamıyla hiçbir biçimde ayırt edilmeyen bir insanla karşılaşıncaya, hayal kırıklığına uğramıştım...

Büyük bir insanın, meclistekiler gelişini soluk soluğa beklesinler diye toplantılara geç gelmesi olağan bir şey olarak kabul edilir, ve büyük adam tam içeri girmek üzereyken, "Şşt!... Susun!... Geliyor!..." diye bir uyarı yükselir. Bu tören bana sahte gelmezdi, çünkü bir etki uyandırır, saygı yaratırdı. Bu yüzden, Lenin'in Konferansa delegelerden önce geldiğini, köşede bir yere yerleştiğini ve mütevazı bir şekilde Konferanstaki en sıradan üyelere biriyile en sıradan bir konuşmaya giriştiğini öğrenince, hayal kırıklığına uğradım. O sırada bunun bana, bazı zorunlu kuralların çiğnenmesi gibi geldiğini sizlerden saklamayacağım.

Tabii, önderler için gerekli olan nitelikler ve tutum konusunda Stalin'in hemen bir yeniden değerlendirme yaptığını söylemeye gerek yok, çünkü bugün herkes ona karşı da aynı aynı sevgiyi besliyor. Kahramanının öteki nitelikleri de onu derinden etkiliyordu. Lenin'in konuşmaları üzerine şöyle diyor:

Konuşmalarındaki karşı konulmaz mantık gücü beni teslim alıyordu; oldukça kısa ve kesin olmasına karşın,

dinleyicilerine tümüyle egemen oluyor, onları yavaş yavaş coşturuyor ve sonra da, deyim yerindeyse, onları tamamen teslim alıyordu. Delegelerden birinin şöyle dediğini anımsıyorum: "Lenin'in konuşmalarındaki mantık, sizi bir suç işliyormuşsunuz gibi dört bir yandan yakalayan ve pençesinden kendinizi çekip kurtarmaya gücünüzün yetmediği dev bir antene benzer: Ya teslim olmak, ya da yenilgiyi kabullendiğinizi söylemek zorundasınızdır."

Lenin, Plehanov'la , Akselrod'la ve öbürleriyle tanıştığında, hepsi de karşılarında sıradan olmayan bir önder bulunduğu kanısında birleştiler. Plehanov'un onu geleceğin Robespierre'i olarak tanımladığı; Akselrod'un da, onunla Cenevre'de karşılaştığında, Rusya Devriminin gelecekteki önderinin karşılarında bulunduğu kanısına vardığı söylenir. Lenin'in büyüklüğü nereden ileri gelmektedir de, Rus marksistleri arasındaki genç, hatta yaşlı devrimciler üzerinde bile böylesine güçlü bir izlenim bırakabilmektedir? Sanırım şöyle özetlenebilir: Lenin, Marx'ın şu sözlerinin içerdiği her şeyin canlı ifadesiydi: "Bugüne dek filozoflar dünyayı çeşitli yollardan açıkladılar. Bizim görevimiz, dünyayı değiştirmektir." Lenin, dünyayı açıklama görevini reddetmiyordu, ama dünyayı onu değiştirmek için açıklıyordu. Lenin, toplumun evrimini yöneten yasaları Marx'tan öğrendikten sonra, onları kendi çağına ve kendi kuşağına uygulamaya koyuldu ve dünyayı Marx'ın vasiyetine uygun olarak değiştirecek güçlerin harekete geçirilmesi ve geliştirilmesi için zorunlu olan bir teknik yarattı.

O, Marx ve Engels'in öğrettikleri sosyal gelişme yasalarını inceledi, onları toplumun gelişmesine uyguladı ve onların ardındaki teorileri genişletti. Rusya'nın ekonomik ve politik durumu üzerine yaptığı çözümleme, onu, Rusya'nın kendiliğinden ve kaçınılmaz olarak sosyalist bir ülke haline gelmeyeceği, ama ilerdeki on yılların akışı içerisinde öteki ülkelerin tarihine damgasını vuran dönemden geniş ölçüde kaçınmayı mümkün hale koyacak bir fırsat yaratacağı inancına vardı; ama her zaman, Rus işçi sınıfının gelen fırsatı tam zamanında yakalaması için devrimci bir sosyalist önderlik tarafından geliştirilmesi koşuluyla.

Bunu, Plehanov ve ötekiler de görüyorlardı. Marksist Lenin, yaşlı marksistlerden ya da Marx'ın kendisinden bu noktada ayrılmıyordu. İşçi sınıfını devrimci bir sosyalist sınıf haline getirmenin yolları konusundaki anlayışında ayrılıyordu. Plehanov, Akselrod ve daha birçokları, yazılı sözcüklerin propagandacı ve yorumcusuydular. Oysa Lenin, marksizmin ilkelerini yaşama uyguladı. Marx'ın ve Engels'in yazdığı her şeyi canından değerli tutuyordu

ve onların kaleme aldıkları her kitabı ve her belgeyi herhalde herkesten daha iyi biliyordu; ama onun gözünde belgeler en nihayet belgeydiler ve belge olmaktan öteye de gidemezlerdi. Yaşam ise durmadan değişen bir şeydi. Kitaplardaki fikirleri, değiştirmekte olan olguları kavramaya yarayacak bir yaklaşımla özümledi. Derin bir biçimde tarih okudu; ama allame olmak için değil, tarihi yeniden yaratmak üzere insanın deneyimlerinden ders çıkartmak için.

Hiçbir zaman, Marx ve Engels'in felsefe, bilim ve tarih üzerine son sözü söylemiş dokunulmaz kişiler oldukları ve kendisine düşen tek şeyin, işçileri devrimci sosyalistler yapmak için Marx'ın *Kapital*'inin üç cildini onların kafasına doldurmak olduğu düşüncesine kapılmadı. Tam tersine, Marx ve Engels'in yaptıklarını kavradı ve onların ilkelerine sahip çıkarak bu ilkeleri geliştirmeye ve uygulamaya koyuldu. Lenin ve arkadaşları arasındaki bu büyük ayırım, St. Petersburg'a gelişini izleyen günlerde ayırt edilebiliyordu ve belirleyici bir önem taşıdığı çok geçmeden anlaşılacaktı. Bir Sosyal-Demokrat İşçi Partisi olması gerektiği düşüncesine herkes katılıyordu. Ama bu, nasıl bir parti olacaktı? Kimlerden oluşacaktı? Tutumuna hangi ilkeler egemen olacaktı? Görevleri nelerdi?

Lenin bu partinin, o güne dek hiç görülmemiş tipte bir parti olması gerektiğine inanıyordu ve bu inancında kararlıydı. Bilimsel sosyalizmle silahlanmış, sanayi alanındaki işçi sınıfı içinde derin kökler salmış, yürekli, gözü pek ve kararlı devrimcilerden oluşan bir parti. Devrimin anlamı ve neleri gerektirdiği konusundaki hayaller beslemeyen, işçilerin geriliğini öne çıkarmayı reddetmeyen, *onları iç savaşa ve iktidar için ayaklanma mücadelesine sokmaya hazır* kişilerden oluşan bir parti.

Burada, bir politik parti kurma sorununa yepyeni bir yaklaşım olduğu apaçıktır. O zamana dek kurulmuş olan her parti, belli çıkarların savunulmasıyla, kurulu toplum düzeni içinde hazırlanacak bir programın yayılması ve bir grubun iktidarı kendi hesabına ele geçirmesiyle sınırlandırılmıştı. Tutucu bir parti toplumu geçmişine bağlı tutmak, liberal bir parti toplumu liberalleştirmek, bir işçi partisi toplumu laf ebeliği ve ince yöntemlerle ikna ederek düzeltmek, faşist bir parti toplumu fesatlıklarla kurtarmak, sosyalist-devrimci bir parti de topluma köylü reformları yaptırmak üzere dehşet saçmak amacıyla ortaya çıkarlar. Ama burada söz konusu olan, yeni yöntemleri ve yaşama karşı yeni bir dünya görüşü olan yeni tipte bir partinin örgütlenmesiydi. Bu parti, toplumun yapısını ve toplum içerisinde çatışan sınıf güçlerinin ilişkilerini bilimsel olarak çö-

zümleyebilecek üyelere oluşmalıydı. Üyelerin sayısından çok niteliğine önem vermeliydi. Bu partide gelip geçici kimselere yer olmayacaktı. Kendisini yükselen sınıfla bütünleştirecek ve tek bir amaç yön verdiği bir strateji ve taktik geliştirecekti: *Sosyal devrimin zorunlu ön koşulu olarak politik iktidarın işçi sınıfı tarafından ayaklanma yoluyla ele geçirilmesi.*

Marx böyle bir parti düşünmemişti. Bu yeni tip partiye aşağı yukarı en yakın olan, ama yalnızca programı açısından en yakın olan parti, genel felsefi olarak marksizmi kabul eden, programında "proletarya diktatörlüğüne ve iktidarın iç savaşla ele geçirilmesinin zorunluluğunu tanıyan Alman Sosyal-Demokrat Partisiydi. Ama parti büyüdükçe ve her geçen gün daha fazla parlamenter bir nitelik aldıkça, bu özellikleri geri planda kalmıştı. Gerçekten de, Marx ve Engels, Alman Sosyal-Demokrat Partisinin ilkelerinden uzaklaşmasıyla o kadar yakından ilgilenmişlerdi ki, gelişmesine o kadar katkıda buldukları bu partiden birçok kez ayrılma noktasına gelmişlerdi. Lenin, daha baştan, yalnızca programı benimseyen üyelere sahip olmanın yeterli olmadığını görmüştü. Onun anlayışına uygun parti, aynı zamanda üyelerinin niteliğini de dikkate almalı ve bu niteliğin ölçütü, üyelerin faaliyeti olmalıydı.

Lenin'e göre devrim bir bilim olduğu kadar bir sanattı da. Rusya'yı daha o zamandan devrim süreci içerisinde bir ülke olarak görüyordu. En geri sınıf olan köle sahipleri ve soylular dışında, bütün sosyal sınıflar, yani kapitalistler, köylüler, işçi sınıfı, ezilen milliyetler ve aydınlar ülkeyi yöneten köhnemiş despotluğa karşıydılar. Ama bunlardan hiçbiri kendi başına bir devrim yapamazdı. Rusya İmparatorluğundaki ezilen milliyetlerden hiçbiri kendi başına kurtuluşunu elde edemezdi. Köylüler ayaklanabilirlerdi, ama hiçbir zaman bir sosyalist devrime önderlik edemezlerdi. Kapitalistler kendilerini iktidara getirecek bir devrim istiyorlar; ama Rusya'nın Jakobenlerinin devrimi peşlerinden sürüklemelerinden ve devrimin 1789'daki Fransız örneğine benzemesinden korkuyorlardı. Ayrıca kapitalistler henüz politik mücadelede belirleyici ölçüde güç kazanmamışlardı. Dahası, sanayi proletaryası günlük yaşamlarına egemen olan koşullara karşı yığın mücadeleleri geliştirmeye başladıkça, politik demokrasi istemi de büyüyordu. Lenin'in görüşüne göre, mevcut durumun düzeltilmesi, işçi sınıfıyla kapitalist sınıf arasında bir mücadele olacaktır.

Bu yüzden işçi sınıfı, yetişmiş sosyalist önderlerden bir genel kurmaya sahip olmalı ve inançlarında birleşmiş olmalıydı. Önderler devrimci savaş içinde çelikleştirilmeli, işçilerin en iyileri de onlarla birlik-

te yetiştirilmeliydi. Silahsız bir işçi sınıfı ancak o zaman silahlarını kullanmaya hazır ve istekli bir silahlı işçi sınıfı haline gelebilirdi. Ayrıca, kendi fikirlerini Çarlığın silahlı kuvvetlerine de aşılmalıydılar. Lenin bu durumu şöyle özetliyordu.

Tarih, önümüze herhangi bir başka ülkenin proletaryasının acil görevlerinden daha devrimci bir görev getirmişti. Bu görevin tamamlanması, Avrupa ve hatta Asya gericiliğinin en güçlü kalesinin yıkılması, Rusya proletaryasını uluslararası proletarya devriminin öncüsü yapacaktır. Ve (seleflerimizinkinden bin kat daha yaygın ve derin olan) hareketimizi aynı eksiksiz cesaret ve canlılık ruhuyla donatabilirsek, (seleflerimizin, 1870'lerin devrimcilerinin çok önceden hak ettikleri) bu şeref unvanını kazanacağımıza inanabiliriz. (Lenin, Bütün Eserleri, Cilt V).

Böyle bir parti, yalnızca bir program yayınlamak ve destekleme çağrıları yaparak yaratılamazdı. Burada gene Lenin partinin nasıl mücadele içinde filizlenmesi, mücadele içinde gelişmesi ve önderlik edeceği devrimin kendisinden istediği bütün nitelikleri mücadele içinde kazanması gerektiğini açık-şik görmesiyle, öteki önderlerden ayrılıyordu.

Lenin, usta bir devrimci olarak büyük eserine, devrimci aydınlarla birlikte şiddetli bir ideolojik mücadeleye atılarak ve mücadeleyi doğrudan doğruya St. Petersburg işçilerine taşıyarak başladı. Bu, daha baştan yeni türden bir politik mücadeleydi, çünkü Lenin mücadelenin yalnızca teorik bir tartışmadan ibaret kalmasına izin vermiyordu. Tartışılan her sorunun pratiğe uygulanması gerekiyordu. Teori, pratik tarafından sınanmak zorundaydı. Lenin'in bu mücadeleyi nasıl yürüttüğü ve mücadelenin gelişmesi içinde her adımı nasıl dikkatle attığı, ilk başlarda 1902 yılında yayınlanan *Ne Yapmalı?* adlı parlak eserinde açıkça görülebilir. Bu kitapta şöyle diyordu Lenin:

Rus sosyal-demokrasininin tarihi üç farklı döneme ayrılabilir. Birinci dönem, aşağı-yukarı 1884 ve 1894 arasındaki on yılı kapsar. Bu dönem, sosyal-demokrasininin teori ve programının filizlendiği ve kök saldığı dönemdi. Rusya'daki yeni eğilimin taraflarının sayısı parmakla sayılabilecek kadar azdı. Sosyal-demokrasi, bir işçi hareketinden yoksundu; o sırada, doğuş dönemindeydi.

İkinci dönem, 1894 ile 1898 arasındaki üç-dört yıl kapsar. Bu dönemde sosyal-demokrasi, dünyada bir sosyal hareket olarak, halk yığınlarının ayaklanması olarak, bir politik parti olarak belirdi. Bu dönem, sosyal-demokrasininin çocukluk ve ilk gençlik dönemidir. Sosyal-demokrat fikirler aydınlar arasında bir salgın gibi yayıldı ve popülizme (Narodnikler) karşı mücadele ve işçilerin arasına gidilme içerisinde tamamen özümlendi; ve bütün işçiler grevler düzenlemeye girişti. Hareket devrim-

lar attı... Gördüğümüz gibi, üçüncü dönem 1897'de başladı ve 1898'de kesin olarak ikinci dönemin yerini aldı. Bu bir karışıklık, dağınıklık ve bocalama dönemi idi. İlk gençlik çağında delikanlının sesi çatlar. Bu dönemde de Rus sosyal-demokrasinin sesi çatlama, falso yapmaya başladı... Ama yolunu şaşırırlar, yalnızca önderlerdi; hareketin kendisi büyümesini sürdürdü ve dev adımlarla ilerledi... Dördüncü dönem, militan marksizmin sağlanmasına tanık olacaktır... En devrimci sınıfın gerçek bir öncüsüne sahip olacağız...

Böylece Lenin, her aşamayı inceleyerek, hem geriye hem ileriye bilimsel bir gözle bakarak ve bir sonraki yapılacak şey üzerinde her zaman kesin bir sonuca vararak adım adım ilerlemeye devam etti. Kendi sorusunu tam ve eksiksiz olarak yanıtlıyordu. Kitap, bu türde yazılmış ilk kitaptı; çünkü o zamana dek, devrimci bir sosyal-demokrat partinin nasıl örgütleneceği sorunu teorik olarak ele alınmamıştı. Marksizm ilk kez kendi silahına uygulanıyordu. Lenin, kendi katkılarından hiçbir zaman "leninizm" olarak söz etmez; bu, onun seleflerine bırakılmıştır. Ama onun, Rusya'daki marksizmin teori ve pratiğine yaptığı ilk göze çarpıcı katkı bu konudur.

Özellikle "Rusya'da" diyorum, çünkü Rus parti örgütlenmesinin başka yerlere mekanik bir biçimde aktarılmasını herkesten önce Lenin kendisi gülmüş buluyordu. Örgütlenme *ilkelerinin* her yerde uygulanması gerektiğini, ama koşullara göre uygulanmalarının zorunlu olduğunu, yoksa yeterli sonuç alınamayacağını savunuyordu. *Ne Yapmalı?* Rus işçi sınıfı hareketi içindeki her fikir akımını inceler, çözümler ve çözümledikten sonra sonuçları, hiçbir yanlış anlamaya yer bırakmayan bir açıklıkla belirtir. Lenin'in çıkardığı sonuçlar şunlardır:

(1) Sürekliliği korumak için önderlerin kalıcı bir örgüt olmadan hiçbir hareket sağlam olamaz; (2) yığınlar ne kadar geniş ölçüde mücadeleye kazanılır ve hareketin temelini oluşturursa, böyle bir örgüte sahip olmak ve bu örgütün o kadar sağlam olması o ölçüde gerekli olur (çünkü o zaman demagogların, yığınların daha geri kesimlerini yoldan çıkarmaları daha zor olacaktır); (3) örgüt, esas olarak, devrime profesyonel olarak katılmış kişilerden oluşmalıdır; (4) despot bir hükümetin bulunduğu bir ülkede, bu örgütün üyelerini ne kadar devrime profesyonel olarak katılmış ve siyasi polise karşı mücadele sanatında profesyonel olarak yetişmiş kişilerle sınırlarsak, örgütün ele geçmesi de o kadar güç olacak ve (5) işçi sınıfından ya da toplumdaki öteki sınıflardan harekete katılabilen ve onun içinde etkin çalışmada bulunabilen erkek ve kadınların çevresi o kadar geniş olacaktır.

Bu beş öneriye bir başkasını daha ekliyor; tüm Rusya'ya hitap eden tamamen yeni tipte bir gazetenin, aynı zamanda hem ajitatör, hem propagandacı, hem de örgütleyici olacak bir gazetenin çıkarılması. Bu gazete, önder-

liği merkezileştirmenin ve yığınların faaliyetini ve düşüncesini geliştirmenin, kısacası devrime her yerde önderlik etmenin bir aracı olacaktır.

Lenin'in bu eseri üzerinde önemle durdum, çünkü bu eser, Lenin'in ve onun yaşam boyu süren çalışmasının anlaşılmasında ve onun halefi Jozef Stalin'in kavranılmasında esastır. Parti, o olmadan Lenin'in dünyayı değiştirme görevini yerine getiremeyeceği bir araçtı. Ama canlı, hayati ve insani bir araç olduğu için, muazzam bir sosyal hareketin bir parçası olarak büyüyen devrimin bütün öteki araçlarını kendine bağladığı için, onun içindeki ideolojik mücadele de öteki kuruluşlardan çok daha yoğun oldu. Her sorun teorik tartışmayla çözülmek zorundaydı, ama Lenin her zaman teorik tartışmayı pratik politik kavgaya dönüştürüyordu.

Ne Yapmalı? kitabı, Lenin'in özetlediği önerileri, öylece kabul ya da reddedilecek ideal bir tasarı olarak ortaya koymuyordu. İlk önce, işçilerin ekonomik sorunlar üzerinde yoğunlaşmasını isteyenlere, işçilerin sendika politikasını izlemesini isteyenlere, yalnızca "işçilerin yaşam koşullarının düzeltilmesi"yle ilgilenenlere, "kendiliğinden devrim"den söz edenlere ve yerel faaliyete bel bağlayıp merkezîyetçiliğe karşı çıkanlara karşı savaşarak meydan temizlenmeliydi. Bütün bu farklı akımların hepsi de hareketin içindeydiler ve birliğin sağlanabilmesi için bunların kökünü kazınması gerekiyordu.

Onun bu gözle görülür pratikliği, hayal kurmasına engel değildi. Tüm Rusya'nın coşkuyla harekete geçirilmesini hayal ediyordu. Ve bu hayalini, açlık ve umutsuzluk dolu iç savaş yıllarında gerçekleştirmeye başladı. Sir William Ramsay'in toprağın içindeki kömürün gaz haline getirilmesi tasarısının bir gün gerçek olacağını ve artık o zaman yüz binlerce madencinin geçimlerini sağlamak için yerin altını kazmak zorunda kalmayacağını hayal ediyordu. Başkalarını sömürmeyi bir suç olarak görecek yeni sosyal insanı; zengin ve bereketli bir yaşamın içinde kadın ve erkeklerin arkadaşça yaşayacaklarını; en ileri olanların, bir gün, en geri olanların sırtındaki politik ve zihni zincirleri koparıp atacaklarını hayal ediyordu. Ama hiçbir zaman bu hayallere kaptırıp koy vermiyordu kendini. Her şeyin sırasına göre yapılması gerektiğine inanıyordu ve ilk sırada yapılması gereken de, bu hayallerin gerçek haline geleceği koşulları yaratmaktı.

Jozef Stalin devrimci çıraklık dönemine başladığı sıralarda, artık Lenin'in genç Rus marksist hareketi üzerindeki etkisi genellikle kabul edilmiş bulunuyordu. Stalin'in onu öğretmeni ve önderi olarak görmesinde hiç de şaşılacak bir yan yoktur; bu durumun, Gürcü öğrencinin bir gün Lenin'in halefi olacak bir profesyonel devrimci haline gelmesinde belirleyici bir rol oynaması da şaşırtıcı değildir.

**Bu yazı Bilim Sosyalizm Yayınları tarafından yayınlanan J. Murphy'nin STALİN isimli kitabından alınmıştır.*

MARAŞ KATLIAMINI UNUTMAYACAĞIZ

14 yıl önce Aralık ayının son günleri... Evler yıkılmış, yıkılmış... Sokaklar askerler ve panzerlerle dolu... Suskun ve sessiz bir şehir... Savaştan yeni çıkmış çasına yer yer duman tütüyor... Yıkıntılar arasında parçalanmış insan ölüleri...

Bu görüntüler II. paylaşım savaşı sonrasında herhangi bir Avrupa şehriden değil. Emperyalizmin silahlarını deneme alını olarak kullandığı Beyrut'tan da değil. Bu görüntüler 1978 Aralık ayının son günlerinde Kahramanmaraş'tan.

Kürtlerin ve Türklerin, Alevilerin ve Sünnilerin yan yana, iç içe yaşadığı bir kenttir Maraş. Bu görüntüler, devlet destekli sivil faşist çetelerin, kadın-erkek, yaşlı-genç, çoluk-çocuk demeden ana karnındaki bebeye varana kadar makineli tüfekle, baltayla, satırla, bıçakla parçaladığı, en vahşi katliamlardan birinin işlediği bir kentten, Maraş'tan, katliam sonrası görüntüleridir.

Maraş katliamı, o yıllarda olgun bir hale gelen devrimci durumun yaşandığı ülkelerimizde, iç savaşa doğru hızlı bir tırmanış dönemlerinde gerçekleştirildi. Bu katliam, tekelci sermayenin, emperyalizmin içine düştüğü yapısal bunalımın bizim gibi geri kalmış ülkelere en ağır biçimde yansması sonucu kalıcı bir karakter kazandığı, bu bunalımın faturasının emekçi halklarımıza ödettilirmeye çalışıldığı, bunun ekonomik ve siyasi hazırlıklarının planlanıp uygulamaya konulduğu bir dönemde gerçekleştirildi.

Katliamın birden çok amacı vardı. Bunların en başta gelenlerinden biri; olası bir iç savaşta, o güne kadar örgütlenme çalışmalarını yaptıkları sivil faşist güçleri ve bu güçlerin hareket kapasitelerini görmek, alevi sünni ayrışmasından da faydalanarak, halkı birbirine kırdırıp, devrimci hareketin gelişmesinin önüne set çekmekti. Bir diğeri; 24 Ocak 1980'de uygulamaya konulan ve "24 Ocak kararları" adıyla bilinen ekonomi-politikanın uygulanabilmesi için gereken, siyasi zorun daha açık biçimlerini açık baskı biçimlerini uygulayabilecekleri bir ortamı hazırlayabilmektir.

Aylar öncesinden hazırlıklarını tamamlayan gerici-faşist güçler, "Güneş Yeniden Doğar" adlı filmin gösterimi sırasında sinema salonuna bir bomba yerleştirip patlattılar. Film, gerici kitleye hitap eden bir film olduğu için, "Bu bombayı komünistler koydu" diyerek halkı kışkırtmaya çalıştılar. Hemen sonrasında sivil faşist çeteler, Endüstri Meslek Lisesinde öğret-

menlik yapan iki ilerici öğretmeni katlettiler. Öğretmenlerin cenaze töreni sırasında da halkı galeyana getiren faşist güçler, saldırıyı başlattılar. Özellikle emekçi alevi halkın yoğun olarak bulunduğu mahallelere ve önceden belirlenen ev ve işyerlerine saldırarak katliama giriştiler.

Olayları bastırmak yerine olayları seyreden, hatta ilericilerin, devrimcilerin buldukları bölgelere operasyon çeken devlet güçleri, onların direnişlerini de kırarak faşist katliamın daha da hızlanmasını sağladılar.

O dönem iktidarda bulunan sosyal-demokrat Ecevit hükümeti, sıkıyönetim ilan ederek 12 Eylülün ilk adımını atıp, sosyal-demokrasinin faşizme karşı mücadelede ittifak gücü olamayacağını bir kez daha gösterdi.

Maraş Katliamı, Sivas, Erzincan, Malatya, Çorum, vb. bir çok bölgede oynanan sistemli bir oyunun parçası olarak hayata geçirildi. Bütün bu olaylarda ortak yön; toplumsal katmanların içinde bulunduğu, kaynağını kapitalist sistemden alan sorunlar ve huzursuzluklar gerici, şoven, faşist devlet güçleri tarafından bilerek kışkırtıldı. Böylelikle halk üzerinde uygulanan terörle, halk arasında panik ve korku yaratarak, onlara çözümün faşist bir askeri diktatörlükle olabileceği kabul ettirilmeye çalışıldı. Devrimci muhalefetin doğru ve yeterli önderlikten yoksunluğu, terörize edilmiş halk kitlelerine hedef gösterme ve burjuvazinin bu planlarını boşa çıkarmadaki yetersizliği, adım adım 12 Eylül faşist diktatörlüğünü örgütleyen tekelci burjuvaziyi engelleyemedi. Katliam sonrası göstermelik soruşturmalar sürecinde, Ecevit'ten sonra hükümet kuran Demirel, "Bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor dedirtemezsiniz" diyerek devletin bu provokasyonlardaki bilgisini ve rolünü açığa vuruyordu.

Sosyal demokratların hükümet olduğu bir dönemde böylesine vahşi bir katliamı planlayan TC'nin 12 Eylülle beraber daha da kurumlaştırdığı faşizmin, bugün çözüldüğü iddiasını öne sürerler; bugün çok açık biçimde süren katliamlar, vahşet ve baskının uygulayıcıları bugün milletvekili olarak, bakan, başbakan olarak bu devletin yönetiminde bulunuyor, katliamları uyguluyor, savunuyorsa, devletin yapısı ve demokratikliği konusunda fazla söze bile gerek kalmıyor demektir.

MARAŞ KATLIAMININ SORUMLUSU

KAPİTALİST DEVLETTİR!..

MARAŞ KATLIAMININ HESABI SORULACAK!..

MÜCADELEDE EN ÖNDE YÜRÜRKEN DÜŞTÜLER

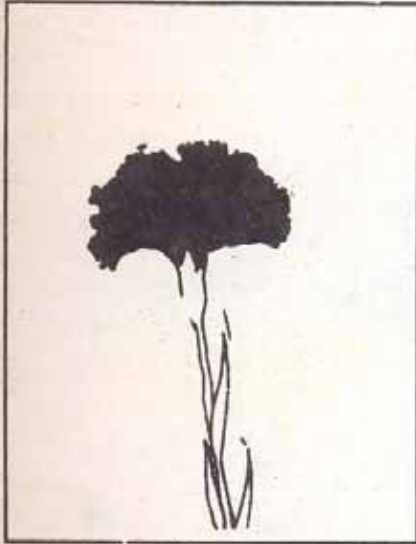
GÜRSEL BAKIR

Tokat'ta doğan Gürsel yoldaş, İstanbul'da emekçi gençlik örgütlenmesinde çalıştı. Kısa sürede gençlik önderlerinden biri olan Gürsel yoldaşın proletaryanın davasına olan inancı, usta örgütçülüğü ve kararlılığı mücadelemizde yaşıyor.

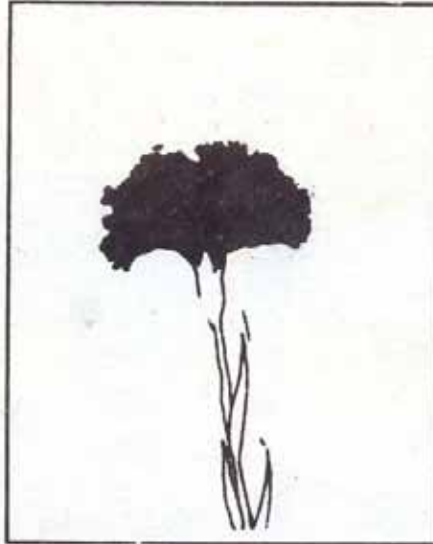
HÜSEYİN ELMAS

Malatya Doğanşehir'de doğan Hüseyin yoldaş kararlılığı ve mücadelede ödün vermezliği ile yoksul köylülüğün önderi oldu. Malatya'da işçi hareketinin örgütlenmesinde görev aldı. 12 Eylül zindanlarında 8 yıl yatan Hüseyin yoldaş 1989'da kansere yenik düştü.

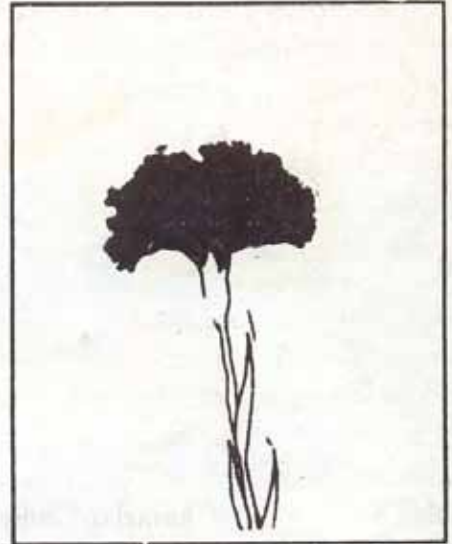
CEMAL GÜLŞEN

Tokat'ta doğan Cemal yoldaş, her şeyini proletaryanın davasına adadı. Büyük bir özveri ile çalışan yoldaş sivil faşist çeteler tarafından katleldi.

NUSRET KORKMAZ

Adıyaman Gölbaşında genç örgütlenmesinde ve GEB yönetiminde görev aldı. Emekçi gençlik önderlerinden birisi olarak mücadelesini İzmir Tarih direnişine taşıdı. Burada çalıştığı sırada Tarih Grev çadırında katleldi.

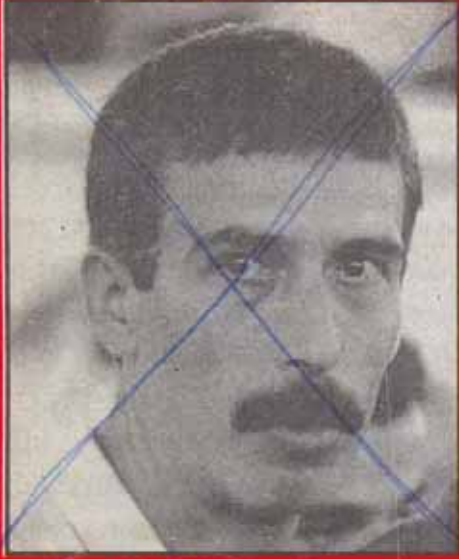

MUSTAFA YILDIRIM

12 Eylül'den sonra yurtdışına çıkmak zorunda kalan yoldaş ırkçı çetelerin bir saldırısında İsviçre'de mülteci kampında katleldi.

ELİMİZDE BAYRAK MÜCADELEMİZDE IŞIK OLDULAR

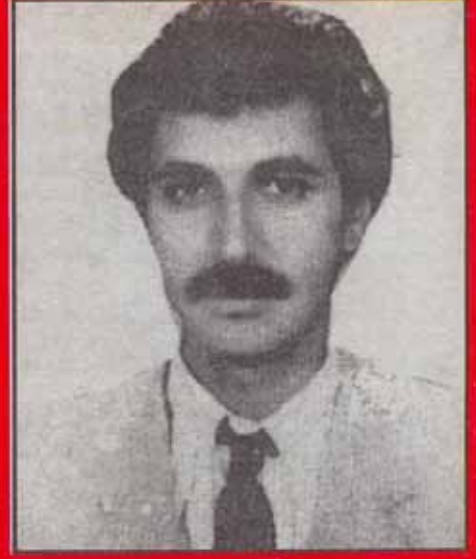
KAYIPLARIMIZ ÇOĞALIYOR

TUĞRUL ÖZBEK
(9 Ekim 1992'den beri kayıp)

AYHAN EFEOĞLU
(6 Ekim 1992'den beri kayıp)

HASAN GÜLÜNAY
(20 Temmuz 1992'den beri kayıp)

KÜRDİSTAN'DAKİ KAYIPLARIN SAYISI BİLİNMİYOR

YUSUF ERİŞTİ
(9 Mart 1991'den beri kayıp)

HÜSEYİN TORAMAN
(23 Ekim 1991'den beri kayıp)

HÜSAMETTİN YAMAN
(4 Mayıs 1992'den beri kayıp)

SONER GÜL
(4 Mayıs 1992'den beri kayıp)

AYAĞA KALKALIM HESAP SORALIM